

Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen

Lausuntotiivistelmä

*oikeusministeriö
justitieministeriet*

Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen

Lausuntotiivistelmä

20.07.2011

Julkaisun nimi Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen. Lausuntotiivistelmä

Tekijä Jussi Karttunen

Oikeusministeriön julkaisu 36/2011
Mietintöjä ja lausuntoja

OSKARI numero OM 5/41/2009 **HARE numero** OM025:00/2009

ISSN-L 1798-7105
ISSN (PDF) 1798-7105
ISBN (PDF) 978-952-259-141-8

URN URN:ISBN:978-952-259-141-8
Pysyvä osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-141-8>

Asia- ja avainsanat tuomioistuimet, oikeudenkäynti, siviiliprosessi, markkinaoikeus, immateriaalioikeus, tekijänoikeus, teollisoikeus

Tiivistelmä Oikeusministeriö asetti 9 päivänä kesäkuuta 2009 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin laatia ehdotus aineettomia oikeuksia koskevien asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen ja näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa. Valmistelun lähtökohtana oli, että asiat keskitetään markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä IPR-asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittäminen (oikeusministeriön työryhmämietintö 2007:20) ehdotetussa laajuudessa kuitenkin niin, että muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) nykyisin käsittelemistä aineettomia oikeuksia koskevista asioista keskitetään kokonaisuudessaan markkinaoikeuteen, jolloin PRH:n valituslautakunta voidaan lakkauttaa. Tavoitteena oli, että aineettomia oikeuksia koskevien asioiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemus eri asiaryhmissä saadaan mahdollisimman hyvin varmistettua ottaen samalla huomioon, että käsittely muodostuu tehokkaaksi ja joutuisaksi. Työryhmän tuli myös pohtia, miten jatkomuutoksenhaku markkinaoikeuden päätöksiin on järjestettävä ja tehdä tätä koskevat tarpeelliset ehdotukset.

Työryhmä luovutti mietintönsä 30 päivänä maaliskuuta 2010 (Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen, oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010). Työryhmän mietintö sisälsi hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksen aineettomia oikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden sekä teollisoikeuksien myöntämiseen liittyvien hallinnollisten muutoksenhakuasioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen ja näiden asioiden käsittelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa.

Oikeusministeriö pyysi työryhmämietinnöstä lausunnon yhteensä 81 eri viranomaiselta, yhteisöltä ja asiantuntijalta. Lisäksi korkeimmalle oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle varattiin tilaisuus antaa mietinnöstä lausunto. Pyydytyistä lausunnoista saapui yhteensä 58. Tässä lausuntotiivistelmässä selostetaan työryhmämietinnöstä annettuja lausuntoja.

Lausunnonantajat ovat kannattaneet yleisesti ottaen lähes yksimielisesti työryhmämietinnössä mainittuja tavoitteita teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden tuomioistuinkäsittelyn kehittämisestä. Valtaosa lausunnonantajista on suhtautunut myönteisesti myös työryhmän ehdotuksiin teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen sekä näiden asioiden käsittelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa. Kysymys muutoksenhaun järjestämisestä markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa on kuitenkin saanut jakautuneen vastaanoton. Lisäksi myös lausuntopalaute sen osalta, mistä ajankohdasta lukien PRH:n valituslautakunta tulisi lakkauttaa, on ollut jakaantuneempaa.

20.7.2011

Publikationens titel Koncentration av mål och ärenden som gäller immateriella rättigheter till marknadsdomstolen. Remissammandrag

Författare Jussi Karttunen

Justitieministeriets publikation 36/2011
Betänkanden och utlåtanden

OSKARI nummer OM 5/41/2009 **HARE nummer** OM025:00/2009

ISSN-L 1798-7105
ISSN (PDF) 1798-7105
ISBN (PDF) 978-952-259-141-8

URN URN:ISBN:978-952-259-141-8
Permanent adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-141-8>

Sak- och nyckelord domstolar, rättegång, civilprocess, marknadsdomstolen, immaterialrätt, upphovsrätt, industriellt rättsskydd

Referat Justitieministeriet tillsatte den 9 juni 2009 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utarbeta förslag om hur domstolshandläggningen av immaterialrättsliga mål och ärenden kunde koncentreras till marknadsdomstolen och hur dessa mål och ärenden ska handläggas i marknadsdomstolen. Utgångspunkten vid beredningen var att målen och ärendena ska koncentreras till marknadsdomstolen i den omfattning som föreslås i arbetsgruppsbetänkandet Koncentrering av domstolsbehandlingen av IPR-ärenden (justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden 2007:20). Överklagandet av de immaterialrättsliga ärenden som Patent- och registerstyrelsen (PRS) behandlar i dag ska dock i sin helhet koncentreras till marknadsdomstolen, varvid PRS besvärnämnd kan dras in. Målet var att i så hög grad som möjligt säkerställa den sakkunskap som handläggningen av immaterialrättsliga mål och ärenden förutsätter i de olika ärendegrupperna. Samtidigt ska det beaktas att handläggningen är så effektiv och snabb som möjligt. Arbetsgruppen hade även i uppgift att utreda hur det fortsatta ändringssökandet ska ordnas när det gäller marknadsdomstolens beslut och lägga fram nödvändiga förslag om detta.

Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande den 30 mars 2010 (Koncentration av mål och ärenden som gäller immateriella rättigheter till marknadsdomstolen, justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 28/2010). Arbetsgruppsbetänkandet innehöll ett förslag om att immaterialrättsliga tvistemål och ansökningsärenden samt administrativa ärenden som hänför sig till överklagande av beviljandet av industriella rättigheter ska koncentreras till marknadsdomstolen och om hur handläggningen av dessa mål och ärenden ska ordnas i marknadsdomstolen. Betänkandet hade formen av en regeringsproposition.

Justitieministeriet sände arbetsgruppsbetänkandet för utlåtande till sammanlagt 81 olika myndigheter, sammanslutningar och sakkunniga. Dessutom gavs högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen tillfälle att ge ett utlåtande om betänkandet. Sammanlagt 58 av remissinstanserna yttrade sig. I detta remissammandrag redogörs för utlåtandena om betänkandet.

Allmänt taget tillstyrker remissinstanserna nästan enhälligt de syftemål i betänkandet som gäller utvecklande av domstolshandläggningen av immaterialrättsliga mål och ärenden. Merparten av remissinstanserna förhåller sig även positiva till arbetsgruppens förslag om att koncentrera de immaterialrättsliga målen och ärendena till marknadsdomstolen och om hur handläggningen av dessa mål och ärenden ska ordnas i marknadsdomstolen. Frågan om hur överklagandet av marknadsdomstolens avgöranden i immaterialrättsliga tvistemål och ansökningsärenden ska ordnas har dock fått ett delat mottagande. Remissinstanserna var även av olika åsikt om tidpunkten för när PRS besvärnsämnd ska dras in.

SISÄLLYS

1	Johdanto	11
2	Yleiset arviot työryhmän ehdotuksesta	13
2.1	Yleistä	13
2.2	Ministeriöt ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus	13
2.3	Tuomioistuimet	14
2.4	Muut viranomaiset	15
2.5	Muut lausunnonantajat	16
3	Yksityiskohtaisemmat arviot keskeisistä ehdotuksista	23
3.1	Keskittäminen markkinaoikeuteen ja keskittämisen laajuus	23
3.1.1	Teollis- ja tekijänoikeusasioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen	23
3.1.2	Keskittämisen laajuus	36
3.1.3	PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohta	44
3.2	Markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanot ja jäsenten kelpoisuusvaatimukset	46
3.3	Keskittämisen piiriin kuuluvien immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn järjestäminen markkinaoikeudessa	50
3.4	Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin keskittämisen piiriin kuuluvissa asioissa	53
4	Pykäläkohtaiset huomautukset	56
4.1	Laki markkinaoikeudesta	56
4.2	Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa	57
4.3	Laki patenttilain muuttamisesta	68
4.4	Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain 3 ja 13 §:n muuttamisesta	69
4.5	Laki maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta	69
4.6	Laki tavaramerkkilain muuttamisesta	70
4.7	Laki mallioikeuslain muuttamisesta	71
4.8	Laki kaupparekisterilain muuttamisesta	72
4.9	Laki kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta	72

4.10	Laki tekijänoikeuslain muuttamisesta _____	74
4.11	Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:n muuttamisesta _____	76
4.12	Ruotsinkieliset säännösehdotukset _____	77
LIITTEET	_____	78

1 Johdanto

Oikeusministeriö asetti 9 päivänä kesäkuuta 2009 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin laatia ehdotus aineettomia oikeuksia koskevien asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen ja näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa. Valmistelun lähtökohtana oli, että asiat keskitetään markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä IPR-asioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittäminen (oikeusministeriön työryhmämietintö 2007:20) ehdotetussa laajuudessa kuitenkin niin, että muutoksenhaku Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) nykyisin käsittelemistä aineettomia oikeuksia koskevista asioista keskitetään kokonaisuudessaan markkinaoikeuteen, jolloin PRH:n valituslautakunta voidaan lakkauttaa. Tavoitteena oli, että aineettomia oikeuksia koskevien asioiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemus eri asiaryhmissä saadaan mahdollisimman hyvin varmistettua ottaen samalla huomioon, että käsittely muodostuu tehokkaaksi ja joutuisaksi. Työryhmän tuli myös pohtia, miten jatkomuutoksenhaku markkinaoikeuden päätöksiin on järjestettävä ja tehdä tätä koskevat tarpeelliset ehdotukset. Työryhmän oli laadittava ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmä luovutti mietintönsä 30 päivänä maaliskuuta 2010 (Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen, oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 28/2010).

Työryhmän mietintö sisältää hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksen aineettomia oikeuksia koskevien riita- ja hakemusasioiden sekä teollisoikeuksien myöntämiseen liittyvien hallinnollisten muutoksenhakuasioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen ja näiden asioiden käsittelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa. Aineettomia oikeuksia koskevien asioiden käsittelyn järjestämiseen liittyen mietinnössä lisäksi tarkastellaan erityisesti markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoja laajemminkin.

Työryhmämietinnön mukaan markkinaoikeuteen keskitettäisiin muutoksenhaku teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä sekä lisäksi kaikkien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely, kuten myös mainittuihin asioihin liittyvien turvaamistoimiasioiden käsittely. Lisäksi markkinaoikeuteen ohjattaisiin valitukset Viestintäviraston verkkotunnuslain nojalla tekemistä päätöksistä.

Niistä PRH:n päätöksistä, joista tällä hetkellä valitetaan PRH:n valituslautakuntaan mutta joiden osalta muutoksenhakua ei ehdoteta ohjattavaksi markkinaoikeuteen, valitettaisiin jatkossa Helsingin hallinto-oikeuteen. Tämä mahdollistaisi PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen.

Markkinaoikeus olisi pääsääntöisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä. Patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevissa riita-asioissa markkinaoikeus olisi kuitenkin lähtökohtaisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä ja markkinaoikeusinsinööri. Asioissa, joissa valitetaan PRH:n patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta päätöksestä, markkinaoikeus olisi päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu lainoppi-

nut jäsen, markkinaoikeusinsinööri sekä lisäksi toinen markkinaoikeusinsinööri tai sivutoiminen asiantuntijajäsen.

Sekä markkinaoikeuden vakinaisilta jäseniltä että sivutoimisilta asiantuntijajäseniltä edellytettäisiin erityisten kelpoisuusvaatimusten täyttämistä.

Valitukset rekisteriviranomaisten teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koskevista päätöksistä käsiteltäisiin markkinaoikeudessa hallintolainkäytön järjestyksessä. Teollis- ja tekijänoikeudelliset riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa lähtökohtaisesti oikeudenkäymiskaaren mukaisesti.

Rekisteriviranomaisten päätösten osalta markkinaoikeuden ratkaisuihin olisi mahdollista hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Työryhmän enemmistön kannan mukaan teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin tapahtuisi valittamalla Helsingin hovioikeuteen, jonka ratkaisusta olisi vielä mahdollista hakea muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen nykyistä valituslupajärjestelmää noudattaen.

Työryhmän mietintö oli yksimielinen kahta poikkeusta lukuun ottamatta. Työryhmä joutui äänestämään ensinnäkin siitä, miten muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa on järjestettävä. Tämän lisäksi työryhmä äänesti siitä, mistä ajankohdasta lukien PRH:n valituslautakunta tulisi lakkauttaa.

Oikeusministeriö pyysi ehdotuksesta lausunnon yhteensä 81 eri viranomaiselta, yhteisöltä ja asiantuntijalta. Lisäksi korkeimmalle oikeudelle ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle varattiin tilaisuus antaa mietinnöstä lausunto. Tiivistelmän liitteenä on luettelo lausunnonantajista. Pyydetyistä lausunnoista saapui yhteensä 58. Pyydettyjen lausuntojen lisäksi Outotec Oyj, Rautaruukki Oyj, Rinnakkaislääketeollisuus ry, Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry sekä Valio Oyj ovat toimittaneet oikeusministeriölle lausuntonsa työryhmämietintöön.

Lausuntotiivistelmän jaksoon 2 on sisällytetty lausunnonantajien arviot työryhmän ehdotuksesta yleisellä tasolla. Tiivistelmän jaksossa 3 erillisiin alajaksoihin ryhmiteltyinä selostetaan lausunnonantajien yksityiskohtaisempia arvioita keskeisistä ehdotuksista. Jaksossa 4 selostetaan ehdotettuihin säännöksiin liittyviä lausunnonantajien huomautuksia. Jos lausunnonantaja ei ole lausunut tarkemmin yksittäisestä ehdotuksesta, lausunnonantaja ei välttämättä enää mainita jaksossa 3 tai 4.

2 Yleiset arviot työryhmän ehdotuksesta

2.1 Yleistä

Lausunnonantajat kannattavat yleisesti ottaen lähes yksimielisesti työryhmämietinnössä mainittuja tavoitteita teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden tuomioistuinkäsittelyn kehittamisestä. Valtaosa lausunnonantajista suhtautuu myönteisesti myös työryhmän ehdotuksiin teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen sekä näiden asioiden käsittelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa. Kysymys muutoksenhaun järjestämisestä markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa on kuitenkin saanut jakautuneen vastaanoton. Lisäksi myös lausuntopalaute sen osalta, mistä ajankohdasta lukien PRH:n valituslautakunta tulisi lakkauttaa, on ollut jakaantuneempaa.

2.2 Ministeriöt ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Valtiovarainministeriö (VM) katsoo, että tarkasteltavana oleva teollis- ja tekijänoikeusasioiden markkinaoikeuteen keskittämistä koskeva hanke tulisi voida toteuttaa valtiontalouden kannalta henkilötyövuosineutraalisti. VM kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että työryhmämietintöön sisältyvä ehdotus ei ole valtion kannalta kustannusneutraali siltä osin kuin mietinnössä ei ehdoteta siirrettäväksi määrärahaa PRH:sta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) katsoo, että aineettomia oikeuksia koskevien riita-asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on keskeisiä toimenpiteitä kansallisessa IPR-strategiassa, joka tähtää siihen, että Suomessa on vuonna 2015 innovaatio-toimintaa ja luovaa työtä tehokkaasti tukeva toimintaympäristö. OKM lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että uudistuksen toteuttamisen edellyttämät taloudelliset resurssit turvataan.

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) viittaa edellisen teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä pohtineen työryhmän mietinnöstä (oikeusministeriön työryhmämietintö 2007:20) antamaansa lausuntoon. Siinä MMM:llä ei kertomansa mukaan ollut huomauttamista ehdotettuun teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyyn keskittämiseen markkinaoikeuteen, kunhan varmistutaan siitä, että markkinaoikeudella on riittävästi henkilöstöä ja osaamista keskitettävien asioiden ratkaisemiseksi ja että markkinaoikeuden taloudelliset resurssit turvataan kohtuullisten käsittelyaikojen muodostumiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön muun ohella sisältyviä ehdotuksia keskittää tekijänoikeuslain 54 ja 61 §:ssä tarkoitettujen teosten käyttöluovia ja -korvauksia koskevien asioiden sekä 60 a–60 c §:n mukaisia tietojensaanti- ja keskeyttämismääräyksiä koskevien asioiden käsittely markkinaoikeuteen. LVM pitää lisäksi tärkeänä, että asian jatkovalmistelussa otetaan huomioon asioita käsittelevien tuomareiden tosiasiallinen mahdollisuus erikoistua paikoin monimutkais-

ten asioiden käsittelyyn lähinnä turvaamalla riittävät resurssit sekä asianmukainen työn organisointi.

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) katsoo työryhmämietinnön olevan huolella valmisteltu ja kattava kokonaisuus, joka muodostaa hyvän pohjan jatkovalmistelulle ehdotusten saattamiseksi voimaan. TEM kiinnittää huomiota siihen, että markkinaoikeuden riittävät resurssit turvataan myös jatkossa siten, että markkinaoikeuden käsittelyajat kaikissa asiaryhmissä pysyvät kohtuullisina. Lisäksi TEM pitää tärkeänä, että hankkeessa edetään valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaisessa aikataulusa siten, että uudistuksen edellyttämät lainmuutokset tulevat voimaan vuoteen 2012 mennessä.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus toteaa, ettei työryhmämietinnössä ehdoteta muutettavaksi muutoksenhakua ax-maakuntatunnuksen myöntämistä koskevien Ahvenanmaan maakunnan hallituksen päätösten osalta, vaan tältä osin muutosta haettaisiin valittamalla Ahvenanmaan hallinto-oikeuteen, kuten nykyisin. Ahvenanmaan maakunnan hallitus ilmoittaa, ettei sillä ole huomauttamista mainittuun ehdotukseen.

2.3 Tuomioistuimet

Korkein oikeus (KKO) viitaten oikeusministeriön työryhmämietinnöstä 2007:20 antamaansa lausuntoon toteaa, että immateriaalioikeusasioiden ja niitä koskevan asiantuntemuksen kehittämiseksi on sinänsä painavat perusteet. KKO toistaen mainitussa lausunnossaan esittämät näkökohdat ei pidä kuitenkaan perusteltuna eikä tarkoituksenmukaisena, että immateriaalioikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely keskitettäisiin markkinaoikeuteen.

Korkein hallinto-oikeus (KHO) ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. KHO katsoo, että ehdotettu keskittämisen laajuus on perusteltu samoin kuin nimenomaan markkinaoikeuden kehittäminen teollis- ja tekijänoikeusasioita käsitteleväksi erityistuomioistuimeksi.

Helsingin hovioikeus toteaa sinänsä hyväksyvänsä tarkasteltavana olevaan työryhmämietintöön kirjatut tavoitteet teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyn kehittämisestä. Hovioikeus kuitenkin katsoo, ettei käsillä oleva työryhmämietintö anna aiheita arvioida teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn kehittämistarpeita ja -vaihtoehtoja tai asioiden keskittämistä markkinaoikeuteen toisin kuin mitä hovioikeus on lausunut oikeusministeriön työryhmämietinnöistä 2005:2 ja 2007:20.

Helsingin käräjäoikeus ilmoittaa vastustavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen.

Oulun käräjäoikeus viittaa edellisen teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä pohtineen työryhmän mietinnöstä (oikeusministeriön työryhmämietintö 2007:20) antamaansa lausuntoon, jossa käräjäoikeus kertomansa mukaan käsitteli nykytilan ongelmia ja parannuskeinoja sekä vaihtoehtoja keskitetyksi oikeuspaikaksi. Käräjäoikeuden mukaan sillä ei ole näihin kysymyksiin aikaisemmin esittämäänsä lisättävää.

Vantaan käräjäoikeus pitää työryhmämietinnössä esitettyjä kannanottoja teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn ja ratkaisemisen vaativuudesta, ratkaisutoimintaan osallistuvilta edellytettävästä erityisasiantuntemuksesta sekä erikoistumisesta lähtökohtaisesti oikeina. Käräjäoikeus ei kuitenkaan pidä oikeana mietintöön sisältyviä ehdotuksia keskittää teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely markkinaoikeuteen.

Markkinaoikeus ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia ja niiden toteuttamista edellyttäen, että markkinaoikeuden luonne erityistuomioistuimena säilytetään ja että muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisusta järjestetään kuten nykyisinkin korkeimpiin oikeuksiin. Markkinaoikeus katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämisellä työryhmän ehdotusten mukaisesti markkinaoikeuteen olisi myönteisiä taloudellisia vaikutuksia, jotka ylittävät ehdotuksista aiheutuvat kustannukset.

Helsingin hallinto-oikeus katsoo, että työryhmämietintöön sisältyvät ehdotukset keskittää markkinaoikeuteen muun ohella valitukset kasvinjalostajanoikeutta koskevista Elin-
tarviketurvallisuusviraston päätöksistä sekä valitukset Viestintäviraston verkkotunnus-
lain nojalla tekemistä päätöksistä ovat mietinnössä esitetyistä syistä perusteltuja. Hallin-
to-oikeus pitää perusteltuna myös mietintöön sisältyvää ehdotusta ohjata muutoksenha-
ku niistä PRH:n päätöksistä, joista tällä hetkellä valitetaan PRH:n valituslautakuntaan
mutta joiden osalta muutoksenhakua ei ehdoteta ohjattavaksi markkinaoikeuteen, jat-
kossa Helsingin hallinto-oikeuteen.

2.4 Muut viranomaiset

Elintarviketurvallisuusvirasto ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioita koskevan ratkaisutoiminnan keskittämistä markkinaoikeuteen.

Finanssivalvonta pitää työryhmän ehdotuksia tarkoituksenmukaisina ja kannatettavina. Finanssivalvonnalla ei ilmoittamansa mukaan ole toimialansa osalta huomautettavaa työryhmän ehdotuksista.

Kuluttaja-asiamies ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia. Kuluttaja-asiamies kiinnittää kuitenkin huomiota markkinaoikeuden resurssien riittävyyteen.

Maanpuolustuskorkeakoulu kannattaa työryhmämietintöön sisältyvien ehdotusten toteuttamista.

PRH:n valituslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että työryhmämietintöön sisältyvässä ehdotuksessa koskien valituslautakunnan lakkauttamista on kysymys myös siellä työskentelevien virkamiesten työpaikoista. Tältä osin PRH:n valituslautakunta pitääkin työryhmän ehdotusta huolestuttavana, vaikka siihen sisältyy mahdollisuus, että valituslautakunnan jäsenet voitaisiin siirtää määrääjäksi markkinaoikeuteen. PRH:n valituslautakunta toteaa, että sen kaikilla virkamiehillä on pitkä kokemus PRH:n päätöksiin kohdistuvien valitusten käsittelystä ja että tätä kokemusta ja asiantuntemusta olisi syytä

pyrkii käyttämään hyväksi myös markkinaoikeudessa, jotta ratkaisukäytäntöön voitaisiin saada tarvittavaa jatkuvuutta päätösten ennakoitavuuden ja oikeusvarmuuden turvaamiseksi myös pidemmällä tähtäimellä.

Tullihallitus ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyvien ehdotusten pääta-voitetta keskittää teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittely markkinaoikeuteen.

Valtakunnansyyttäjänvirasto pitää työryhmän ehdotuksia teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisestä erittäin hyvinä. Viraston näkemyksen mukaan työryhmämietintö sisältää kuitenkin huomattavan epäkohdan siinä, että keskittäminen on ehdotuksessa rajattu koskemaan vain teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyä sekä näihin liittyviä turvaamistoimiasioita, mikä merkitsisi siten teollis- ja tekijänoikeudellisten rikosasioiden käsittelyn jäämistä nykyiselleen.

2.5 Muut lausunnonantajat

Amer Sports Oyj ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla. Yhtiö katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden, verkkotunnusasiat mukaan luettuina, käsittelyn keskittäminen yhden erityistuomioistuimen toimivallan alaisuuteen selkeyttäisi ja parantaisi merkittävästi teollis- ja tekijänoikeusasioiden ratkaisujärjestelmää.

Elinkeinoelämän Keskusliitto ry (EK) kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla. EK:n mukaan myös mietintöön sisältyvä arvio lisäresurssitarpeesta (noin 14 henkilötyövuotta; 1,3 miljoonaa euroa) on erittäin perusteltu. EK ilmoittaa lisäksi pitävänsä tärkeänä, että ehdotettu teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen toteutettaisiin työryhmän ehdottamassa aikataulussa.

Esittävien Taiteilijoiden ja Äänitteiden Tuottajien Tekijänoikeusyhdistys Gramex ry (Gramex) ilmoittaa, ettei se kannata tekijänoikeudellisten riita-asioiden keskittämistä markkinaoikeuteen. Gramex toteaa, ettei se voi yhtyä niihin työryhmämietinnössä esitettyihin mielipiteisiin ja käsityksiin, joilla mainittujen asioiden keskittämistä markkinaoikeuteen perustellaan.

Keskuskauppakamari kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Keskuskauppakamarin mukaan asian jatkovalmistelussa erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämiselle markkinaoikeuteen taataan riittävät resurssit. Lisäksi Keskuskauppakamari katsoo, että asia tulisi jatkovalmistella kiireellisellä aikataululla, ja pitää tärkeänä, että uudistus toteutetaan valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti vuoden 2012 mennessä.

Kopioisto r.y. katsoo, että työryhmämietinnössä muun ohella ehdotettu tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen varmistaisi osaltaan mainittujen asioiden käsittelyn ja ratkaisemisen edellyttämän erityisosaamisen kehittämisen ja keskittymisen yhteen tuomioistuimeen. Yhdistyksen mukaan keskittämisellä

olisi mahdollista varmistaa ratkaisutoiminnan asiantuntemus ja oikeuskäytännön yhtenäisyys. Keskittämisessä tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota riittävien resurssien järjestämiseen. Muiden kuin lausunnossaan nimenomaisesti käsittelemiensä kysymysten osalta Kopiosto r.y. ilmoittaa yhtyvänsä Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen lausunnossa esitettyihin näkökohtiin.

Lääketeollisuus ry kannattaa työryhmän ehdotuksia teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn mahdollisimman ripeästä keskittämisestä kokonaisuudessaan markkinaoikeuteen. Lisäksi yhdistys kiinnittää huomiota siihen, että oikeusministeriölle turvataan tarpeelliset resurssit hankkeen toteuttamiseksi.

Mainostajien liitto – Annonsörernas förbund ry (Mainostajien liitto) ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla markkinaoikeuteen.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kannattaa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia, joiden mukaan markkinaoikeuteen keskitettäisiin sekä teollisoikeudelliset että tekijänoikeudelliset riita-asiat valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti. Lisäksi yhdistys kiinnittää huomiota sen tärkeyteen, että hankkeen edellyttämät resurssit turvataan.

Nokia Oyj ilmoittaa suhtautuvansa myönteisesti ehdotukseen immateriaalioikeusasioiden käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen ja kannattavansa hankkeen toteuttamista.

Orion Oyj toteaa, että sen näkemyksen mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen ei välttämättä takaa niiden käsittelyaikojen lyhenemistä tai ratkaisujen laadun paranemista. Koska keskittämisessä on kysymys hyvin monimutkaisista asioista, keskittäminen tulisi yhtiön mukaan joka tapauksessa kyetä toteuttamaan siten, että PRH:ssa ja Helsingin käräjäoikeudessa oleva osaaminen siirtyy markkinaoikeuteen. Haluttaessa lyhentää käsittelyaikoja Orion Oyj:lle ensisijaisesti tulee kuitenkin mieleen Helsingin käräjäoikeuden ja Helsingin hovioikeuden lisäresursointi. Yhtiön kokemuksen mukaan Helsingin käräjäoikeus on suoriutunut patenttiasioiden ratkaisemisesta laadullisesti moitteettomasti ja aikataulullisesti vähintäänkin tyydyttävästi.

Outotec Oyj ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia siitä, että kaikkien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden sekä teollisoikeuksien myöntämistä koskevien muutoksenhakuasioiden käsittely keskitetään markkinaoikeuteen. Yhtiö pitää lisäksi erittäin tärkeänä, että hankkeelle turvataan riittävät resurssit.

Patentti-Insinöörit r.y. toteaa, että työryhmämietinnössä käsitellään laaja-alaisesti kaikki teollis- ja tekijänoikeudet (sopimaton menettely elinkeinotoiminnassa mukaan luettuna) sekä verkkotunnukset tavoitteena keskittää mainittujen asioiden käsittely yhteen ja samaan oikeuspaikkaan. Yhdistyksen mukaan mietinnössä on myös identifioitu asioiden nykyiseen käsittelyyn liittyviä parannuskohteita. Patentti-Insinöörit r.y. kuitenkin katsoo, ettei pelkkä keskittäminen markkinaoikeuteen takaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyaikojen lyhenemistä tai ratkaisujen laadun paranemista.

Rautaruukki Oyj ilmoittaa kannattavansa ajatusta teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen. Yhtiön mukaan on lisäksi tärkeää, että markkinaoikeudelle taataan riittävät resurssit. Erityisesti teknisluonteisissa asioissa, kuten patenttiasioissa, Rautaruukki Oyj:n mukaan on tärkeää voida myös taata se, että markkinaoikeudella on käytettävissään riittävä tekninen asiantuntemus.

Rinnakkaislääketeollisuus ry puoltaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Lisäksi yhdistys kiinnittää huomiota siihen, että markkinaoikeudelle annetaan riittävät resurssit erilaisten asioiden käsittelemiseksi.

Sanoma Oyj ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden sekä niihin liittyvien turvaamistoimiasioiden keskittämistä markkinaoikeuteen. Yhtiön mukaan myös työryhmämietinnössä arvioitu teollis- ja tekijänoikeusasioiden markkinaoikeuteen keskittämisen vaatima lisäresurssitarve on erittäin perusteltu ja kohtuullinen.

Suomen Ammattiliitojen Keskusliitto SAK ry toteaa, että se yhtyy jäsenliittojensa Suomen Muusikkojen Liitto ry:n sekä Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry:n lausunnoissa esitettyyn.

Suomen Asianajajaliitto (Asianajajaliitto) näkee immateriaalioikeudellisten asioiden keskittämisen olevan erittäin tärkeää. Asianajajaliitto katsoo, että keskittäminen toteutuu parhaiten markkinaoikeudessa. Asianajajaliitto toteaa olevansa tyytyväinen hankkeen osalta tähän mennessä suoritettuun lainvalmistelutyöhön: valmisteluprosessin aikaisten työryhmien kokoonpanoja on muutettu; lausunnot on pyydetty riittävän laajoilta piireiltä; aiemmassa valmisteluvaiheessa annetut lausunnot ja muutosehdotukset on otettu huomioon jatkovalmistelussa; nyt tarkasteltavana olevan työryhmämietinnön saattaminen hallituksen esityksen muotoon on ollut erittäin hyvä ratkaisu. Asianajajaliitto katsoo, että mietinnössä on hyvin selvitetty nykyinen oikeudellinen tilanne ja sääntely immateriaalioikeusasioissa.

Suomen Journalistiliitto – Finlands Journalistförbund ry (Journalistiliitto) ilmoittaa, ettei se kannata tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen.

Suomen Keksijäin Keskusliitto KEKE ry katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden, erityisesti patenti- ja hyödyllisyysmallioikeusasioiden, käsittelyn keskittäminen työryhmän ehdottamalla tavalla markkinaoikeuteen on keksijöiden oikeusturvaa edistävä sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen asettamat vaatimukset turvaava ratkaisumalli. Yhdistyksen mukaan erityisesti teollisoikeudellisten asioiden käsittelyajat ja oikeusturvan puute PRH:n valituslautakuntamenettelyssä edellyttävät työryhmän ehdotusten toteuttamista.

Suomen Kirjailijaliitto r.y. (Kirjailijaliitto) pitää työryhmämietintöön sisältyvää ehdotusta tekijänoikeusasioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen taiteilijoiden ja heidän oikeudenomistajiensa edun vastaisena ja katsoo, ettei tekijänoikeusasioiden käsittelyä tulisi keskittää markkinaoikeuteen, joka on yritys-elämän tarpeisiin luotu erityistuomioistuim.

Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry (Lakimiesliitto) katsoo, että työryhmämietintöön sisältyvät ehdotukset teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisestä ovat yleisesti ottaen kannatettavia. Lakimiesliiton mukaan on sinänsä perusteltavissa, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen edesauttaa prosessin ennustettavuutta, joutuisuutta ja taloudellisuutta. Lakimiesliitto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että pelkkä teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen erityistuomioistuimeen ei tee siitä alan erityisosaajaa. Erityisen tärkeää Lakimiesliiton mukaan onkin, että mikäli teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittely keskitetään markkinaoikeuteen, niin sille taataan riittävät resurssit henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja myös resurssit rekrytoida alan erityisasiantuntijoita.

Suomen Muusikkojen Liitto ry ei näe teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen tarpeellisenä. Vaikka aineellisen tekijänoikeuslainsäädännön sisältö ei uudistuksen myötä sinänsä muuttuisikaan, yhdistys toteaa, että markkinanäkökulman korostuminen tekijänoikeuksiin liittyvässä lainkäytössä nähdään tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden kannalta ensisijaisesti kielteisenä kehityssuuntana. Lisäksi Suomen Muusikkojen Liitto ry katsoo, etteivät teollis- ja tekijänoikeusasiat nykyiselläänkään vie muihin asiaryhmiin verrattuna tuomioistuimissa suhteettoman paljon aikaa.

Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry:n mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on erittäin hyvä asia. Yhdistys näkee myös hyvin tärkeänä, että hanke toteutuisi ehdotetussa aikataulussa.

Suomen tuomariliitto – Finland domareförbund ry (Tuomariliitto) pitää työryhmämietinnössä mainittuja tavoitteita kannatettavina ja katsoo, että kyseiset tavoitteet on pääpiirteissään mahdollista saavuttaa toteuttamalla teollis- ja tekijänoikeudellisten riitaja hakemusasioiden keskittäminen työryhmän ehdottamalla tavalla. Tuomariliitto pitääkin tärkeänä, että teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyä koskeva uudistus toteutetaan ja sen toteuttamiseen osoitetaan tarpeelliset resurssit.

Suomen Yrittäjät ry ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Yhdistyksen mukaan asia on tärkeä ja siinä tulisi edetä viivytyksettä.

Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry (ÄKT) toteaa, että työryhmämietinnössä ehdotettu teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on laajamittainen sekä taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävä hanke. ÄKT ilmoittaa, ettei se näe tekijänoikeusasioiden keskittämistä markkinaoikeuteen sinänsä välttämättömänä. Mikäli siihen kuitenkin päädytään, yhdistys korostaa markkinaoikeuden resursoinnin merkitystä. Asioiden käsittelyn keskittämisellä ei ÄKT:n mukaan tule tähdätä säästöihin, vaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden nopeampaan ja entistä korkeatasoisempaan käsittelyyn. ÄKT ilmoittaa yhtyvänsä mietinnössä esitettyyn näkemykseen siitä, että oikeuksien tehokas ja korkealaatuinen täytäntöönpanojärjestelmä, oikeus-suojan saavuttaminen mukaan lukien, voi muodostaa Suomelle kilpailuedun. Yhdistyksen mukaan tämä kuitenkin edellyttää riittävää ja pitkäaikaista panostusta sekä henkilökunnan määrään että sen jatkuvaan ja järjestelmälliseen koulutukseen.

Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry (Teosto) katsoo, että keskittämisen päämäärinä työryhmämietinnössä mainittujen seikkojen saavuttamiseksi erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, miten teollis- ja tekijänoikeuksien aineelliset erityispiirteet tukevat toisiaan, miten tekijänoikeuksiin liittyvää asiantuntemusta vaalitaan ja kehitetään tilanteessa, jossa lukumääräisesti suurin osa käsiteltävistä asioista liittyy teollisoikeuksiin, sekä, miten yleiseen varallisuus- ja sopimusoikeuteen liittyvän asiantuntemuksen ja ratkaisukokemuksen hankkiminen, säilyminen ja kehittyminen turvataan markkinaoikeudessa. Lisäksi Teosto korostaa mietinnössään esiintuotua tarvetta turvata markkinaoikeudelle riittävät henkilöstö- ja muut resurssit, sillä ne muodostavat keskittämisen onnistumisen välttämättömän edellytyksen.

Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry ilmoittaa, ettei se kannata tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Yhdistys toteaa, että sen kokemusten mukaan työ- ja tekijänoikeusasioden käsittely on nykyisin järjestetty tyydyttävällä tavalla, eikä se näe tarvetta muutoksiin mainitulta osin.

Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Lisäksi neuvottelukunta kiinnittää huomiota siihen, että markkinaoikeudelle taataan riittävät resurssit, sekä siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen suoritetaan kiireellisesti.

Teknolohiateollisuus – Teknolohiindustrin ry (Teknolohiateollisuus) ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia kaikkien immateriaalioikeudellisten asioiden – sekä teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden että teollisoikeuden myöntämistä koskevien muutoksenhakuasioiden – käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen. Lisäksi Teknolohiateollisuus kiinnittää huomiota resurssien tärkeyteen.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry (FICOM) pitää työryhmämietintöä hyvin valmisteltuna ja ilmoittaa kannattavansa siinä ehdotettua teollis- ja tekijänoikeusasioden käsittelyn kattavaa keskittämistä markkinaoikeuteen. Lisäksi FICOM kiinnittää huomiota siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioden laadukas ja riittävän tehokas käsittely edellyttää, että markkinaoikeudelle turvataan mietinnössä todetun mukaiset riittävät resurssit uusien tehtävien hoitamiseen.

Valio Oy kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Valio Oy ilmoittaa pitävänsä lisäksi tärkeänä, että teollis- ja tekijänoikeusasioden käsittelyn keskittämisen yhteydessä markkinaoikeudelle turvataan riittävät resurssit uusien tehtävien hoitamiseksi.

Viestinnän Keskusliitto ry ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden sekä niihin liittyvien turvaamistoimiasioiden keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmän ehdottamalla tavalla. Lisäksi Viestinnän Keskusliitto ry kiinnittää huomiota siihen, että olennaista teollis- ja tekijänoikeusasioden laadukkaalle ja tehokkaalle käsittelylle on turvata markkinaoikeudelle riittävät resurssit uusien tehtävien hoitamiseen.

Yleisradio Oy viittaa valtioneuvoston periaatepäätöksen linjauksiin aineettomia oikeuksia koskevien riita-asioiden käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen ja keskittämisen edellyttämien resurssien turvaamisesta oikeusministeriölle sekä ilmoittaa kannattavansa mainittujen linjausten toteuttamista.

IPR University Center toteaa, että työryhmän lähtökohtana on ollut kansalliseen IPR-strategiaan sisällytetty lausuma, jonka mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittely keskitetään markkinaoikeuteen, ja että työryhmä on työssään pitäytynyt mainitussa lähtökohdassa. IPR University Center toteaa, että työryhmän työskentelylle asetettu määräaika on ollut hyvin haasteellinen. IPR University Center katsoo, että työryhmä on suoriutunut annetusta tehtävästään kiitettävästi ja että lopputuloksena on työryhmämietintö, jossa keskittämiseen liittyvät lainsäädännölliset muutokset on otettu kattavasti huomioon.

Suomen AIPPI ry (AIPPI) ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmämietinnössään ehdotetussa laajuudessa. Yhdistyksen mukaan keskittäminen mahdollistaisi asiantuntemuksen kartuttamisen kansainvälisellä ja laajasti harmonisoidulla oikeudenalalla. Asiantuntemuksen kartuttaminen lisää puolestaan ratkaisutoiminnan ennustettavuutta ja laatua. Lisäksi keskittäminen tulisi AIPPI:n mukaan todennäköisesti parantamaan myös immateriaalioikeusasioihin liittyvien ratkaisujen perusteluja, jolloin myös muutoksenhaun tarve voisi vähentyä. Jotta uudistuksella pyrittäisiin tavoitteisiin voitaisiin myös tosiasiasa päästä, on yhdistyksen mukaan kuitenkin tärkeää, että markkinaoikeus saa keskittämisen edellyttämät riittävät resurssit käyttöönsä.

Suomen Anti-piratismiyhdistys ry (FACG) pitää teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen erittäin kannatettavana ajatuksena. Yhdistyksen mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisellä saavutettaisiin tehokkuutta ja samalla olisi mahdollista lisätä asiantuntemusta sellaisella oikeudenalalla, joka on hyvin kansainvälinen ja pitkälle harmonisoitu niin EU:ssa kuin maailmanlaajuisesti. Teollis- ja tekijänoikeudellisen asiantuntemuksen keskittäminen nykyistä laajemmin parantaisi FACG:n mukaan eri prosessien joutuisuutta sekä ratkaisutoiminnan ennustettavuutta ja kustannustehokkuutta. Keskittäminen tulisi yhdistyksen mukaan todennäköisesti parantamaan myös teollis- ja tekijänoikeusasioiden ratkaisujen perusteluja. Tämä puolestaan tulisi todennäköisesti vähentämään muutoksenhaun tarvetta. FACG pitää teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä erittäin tärkeänä. Jotta uudistuksella pyrittäisiin tavoitteisiin voitaisiin myös tosiasiasa päästä, on yhdistyksen mukaan kuitenkin tärkeää, että markkinaoikeus saa keskittämisen edellyttämät riittävät resurssit käyttöönsä.

Suomen teollisoikeudellinen yhdistys r.y. (STY) pitää työryhmän ehdottamaa järjestelyä teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn kattavasta keskittämisestä markkinaoikeuteen perusteltuna ja oikeana ratkaisutapana mainittujen asioiden käsittelyn kehittämiseksi. Yhdistys yhtyy mainitulta osin työryhmämietinnössään esitettyihin perusteluihin sekä kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä työryhmän ehdotuksessa aikataulussa.

Professori Marcus Norrgård pitää työryhmämietintöä varsin onnistuneena. Norrgård ilmoittaa kannattavansa lähes kaikkia työryhmän ehdotuksia sellaisinaan. Norrgårdin mukaan on tärkeää, että keskittämisessä painotetaan tuomioistuimen asiantuntemuksen tärkeyttä, kuten mietinnössä tehdään. Toisaalta on myös erittäin tärkeää, erityisesti teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita-asioissa, että oikeudenkäynti on riittävän joutuisa.

3 Yksityiskohtaisemmat arviot keskeisistä ehdotuksista

3.1 Keskittäminen markkinaoikeuteen ja keskittämisen laajuus

3.1.1 Teollis- ja tekijänoikeusasioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen

OKM:

OKM katsoo, että aineettomia oikeuksia koskevien riita-asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on keskeisiä toimenpiteitä kansallisessa IPR-strategiassa, joka tähtää siihen, että Suomessa on vuonna 2015 innovaatiotoimintaa ja luovaa työtä tehokkaasti tukeva toimintaympäristö. OKM pitää tarkoituksenmukaisena, että kaikki aineetomiin oikeuksiin liittyvät riita-asiat voitaisiin käsitellä samassa tuomioistuimessa. Eri tuomioistuihin hajautettu teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittely vaikeuttaa oikeuden saavuttamista ja lisää oikeudenkäyntikulukustannuksia.

Edellä mainitun ohella OKM kiinnittää huomiota siihen, että uudistuksen toteuttamisen edellyttämät taloudelliset resurssit turvataan. Lisäksi OKM:n mukaan on pidettävä huolta, että ratkaisutoiminnan asiantuntemus tekijänoikeusasioissa säilyy korkealla tasolla ja kasvaa entisestään.

TEM:

TEM korostaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyyn erikoistuvan tuomioistuimen perustamisen olevan innovaatiopoliittisesti erittäin merkittävä hanke. TEM:n mukaan kysymys on yhdestä avainhankkeesta Suomen IPR-toimintaympäristöä kehitettäessä.

TEM kiinnittää huomiota siihen, että mikäli aineettomat oikeudet eivät ole tehokkaasti toteutettavissa ja puolustettavissa, innovaatioketjusta puuttuu yksi olennainen lenkki. Tällöin esimerkiksi tuote- ja kehitystukeen laitetuista satojen miljoonien eurojen panostuksista ei saada kaikkea sitä hyötyä kuin mikä voitaisiin saada ideaalilanteessa. TEM katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämisellä yhteen ja samaan tuomioistuimeen saavutettaisiin synergiaetuja, parannettaisiin näiden asioiden käsittelyn asiantuntemusta sekä tehostettaisiin ja nopeutettaisiin tuomioistuinprosessia. TEM korostaa myös keskittämisen merkitystä EU:ssa parhaillaan käytävien eurooppalaista patentti-tuomioistuinta koskevien neuvotteluiden kannalta.

Lisäksi TEM kiinnittää huomiota siihen, että markkinaoikeuden resurssit tulee turvata myös jatkossa siten, että markkinaoikeuden käsittelyajat kaikissa asiaryhmissä pysyvät kohtuullisina. TEM ilmoittaa yhtyvän työryhmämietinnössään esitettyyn näkemykseen siitä, että uudistuksen edellyttämät kustannukset saadaan moninkertaisesti takaisin teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämisestä koituvien hyötyjen myötä (synergiaedut,

ratkaisutoiminnan nopeutuminen, korkea asiantuntemus, ratkaisutoiminnan ennakoitavuus jne.)

TEM pitää myös tärkeänä, että hankkeessa edetään valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaisessa aikataulussa siten, että uudistuksen edellyttämät lainmuutokset tulevat voimaan vuoteen 2012 mennessä.

KHO ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. *KHO* katsoo, että myös työryhmän ehdotus kehittää nimenomaan markkinaoikeudesta teollis- ja tekijänoikeusasioita käsittelevä erityistuomioistuin on perusteltu. Lisäksi *KHO* viitaten työryhmämietinnössä esitettyyn toteaa keskittämisen edellyttävän, että samalla turvataan myös markkinaoikeuden tarvitsemat lisäresurssit sekä teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemus.

Kuluttaja-asiamies kannattaa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia. Kuluttaja-asiamies kiinnittää kuitenkin huomiota markkinaoikeuden resurssien riittävyyteen. Kuluttaja-asiamies toteaa markkinaoikeuden toimivaltaan nykyisin kuuluviin kuluttajansuojalain 2 ja 3 luvun mukaisesti sopimatonta markkinointia sekä sopimusehtojen kohtuuttomuutta koskeviin kieltoasioihin liittyen, että järjestelmän tehokkuus edellyttää, että markkinaoikeudella on riittävät resurssit käsitellä ja ratkaista mainitut asiat. Kuluttaja-asiamiehen mukaan markkinaoikeudelle on turvattava riittävät resurssit jatkossa, jotta sille jo nykyisin kuuluvien tehtävien hoitaminen ei tule kärsimään mahdollisten uusien asiaryhmien myötä.

Maanpuolustuskorkeakoulu ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyvien ehdotusten toteuttamista. Maanpuolustuskorkeakoulu katsoo, että mietintöön sisältyvät ehdotukset lainsäädännön muuttamisesta teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämiseksi markkinaoikeuteen ja näiden asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa ovat perusteltuja. Maanpuolustuskorkeakoulun mukaan näin turvataan mainittujen yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti merkityksellisten asioiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemuksen kertyminen, hallinta ja hyödyntäminen mahdollisimman hyvin oikeudellisessa ratkaisutoiminnassa.

Valtakunnansyyttäjänvirasto pitää työryhmän ehdotuksia teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisestä erittäin hyvinä. Virasto viittaa työryhmämietinnössä esitettyyn siitä, että keskittämällä teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittely saadaan niiden edellyttämä asiantuntemus eri asiaryhmissä mahdollisimman hyvin varmistettua ottaen huomioon myös se, että käsittely muodostuu tehokkaaksi ja joutuisaksi.

Amer Sports Oyj ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla. Yhtiö kiinnittää huomiota siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden merkitys elinkeinoelämässä on kasvanut jatkuvasti ja että kyseinen kehitys jatkunee edelleen. Tähän nähden teollis- ja tekijänoikeusasioiden asiantunteva, nopea ja kustannustehokas tuomioistuinmenettely on Amer Sports Oyj:n mukaan yritysten kannalta erittäin tärkeää. Nykyinen järjestelmä, jossa samasta oikeusperusteesta johtuvia asioita voidaan joutua käsittelemään samanaikaisesti kahdessa eri tuomioistuimessa ja eri prosessissa, ei yhtiön mukaan ole yritysten kannalta oikeusvarmuutta luova eikä myöskään kustannustehokas järjestelmä. Amer

Sports Oyj ilmoittaa pitävänsä teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä yhteen tuomioistuimeen erittäin tärkeänä myös sen vuoksi, että näin kohdistettaisiin voimavaroja korkeatasoisen IPR-asiantuntemuksen luomiseen suomalaisessa tuomioistuineläytöksessä. Tällä tavoin parannettaisiin myös suomalaisten yritysten mahdollisuuksia tuoda kansainvälisiä teollis- ja tekijänoikeusriita-asioita ratkaistavaksi suomalaisessa tuomioistuimessa.

EK:

EK kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla.

EK toteaa, että teollis- ja tekijänoikeuksien merkitys yritysten liiketoiminnalle kasvaa ja siksi niiden nopea, asiantunteva ja kustannustehokas käsittely on erityisen tärkeää. Nopealla syklillä kehittyvä IPR-toimintaympäristö vaatii myös teollis- ja tekijänoikeusasioiden ratkaisijoilta vahvaa substanssiosaamista. Tämän vuoksi on EK:n mukaan luontevaa, että teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien asioiden erityisasiantuntemus keskitetään yhteen forumiin, johon on mahdollista koota ratkaistavaksi riittävä asiamäärä, ja tätä kautta tukea tuomareiden ja muiden alan asiantuntijoiden osaamisen kehittymistä, laadukasta ratkaisukäytäntöä ja asianosaisten oikeusturvan parantamista.

Lisäksi EK kiinnittää huomiota siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen toisi asianosaisille huomattavia synergiaetuja. Keskitäminen nopeuttaisi asioiden käsittelyä ja lyhentäisi käsittelyn kokonaiskestoa sekä tätä kautta parantaisi myös kustannustehokkuutta. Ennen kaikkea keskittäminen EK:n mukaan merkitsisi kuitenkin asianosaisten näkökulmasta ratkaisujen parempaa ennakoitavuutta ja oikeusturvan paranemista. EK näkee teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskitämisen markkinaoikeuteen myös edellytyksenä sille, että Suomen asema mahdollisena oikeuspaikkana eurooppalaisessa patenttituomioistuinjärjestelmässä voitaisiin tulevaisuudessa turvata. Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämisellä yhteen oikeuspaikkaan luotaisiin Suomen kaltaiseen pieneen maahan myös todellinen IPR-osaamiskeskus, jonka kautta suomalainen oikeudenkäyntijärjestelmä olisi nykyistä kilpailukykyisempi sekä EU- että kansainvälisellä tasolla.

EK pitää mietintöön sisältyvää arviota lisäresurssitarpeesta (noin 14 henkilötyövuotta; 1,3 miljoonaa euroa) erittäin perusteltuna ottaen huomioon teollis- ja tekijänoikeusasioiden kasvava merkitys suomalaisten yritysten liiketoiminnalle ja sen vaikutukset Suomen elinkeinoelämän kilpailukykyyn ja työllistämismahdollisuuksiin sekä ehdotetusta keskittämisestä aiheutuvan markkinaoikeuden asiamäärien kasvun edellyttämä lisäresurssitarve. EK kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että keskittämisen aiheuttama lisäresurssitarve on kirjattu myös valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevaan periaatepäätökseen. EK pitää mainittuja lisäresursseja välttämättömänä edellytyksenä hankkeen toteuttamiselle sikäli, että markkinaoikeuden asianmukainen toiminta olisi jatkossakin turvattu ja että asiat pystyttäisiin ratkaisemaan kohtuullisia käsittelyaikoja noudattaen (toisin kuin hallinnollisten muutoksenhakuasioiden kohdalla PRH:n valituslautakunnassa nykyisin).

Vielä lopuksi EK katsoo, että mietintö antaa mahdollisuuden saattaa asia lainsäädännöllisesti pikaisesti päätökseen, minkä vuoksi asian jatkovalmistelua tulee kiirehtiä. Ripeä jatkovalmistelu on EK:n mukaan ehdoton edellytys sille, että hanke pystytään toteuttamaan valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti vuoteen 2012 mennessä.

Keskuskauppakamari:

Keskuskauppakamari kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Keskuskauppakamari katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen toisi huomattavia synergiaetuja. Tuomareiden ratkaistessa mainittuja asioita enenevässä määrin heidän osaamisensa vahvistuisi, mikä takaisi asiantuntevan ja nopean käsittelyn sekä ratkaisutoiminnan ennustettavuuden. Tämä puolestaan vähentäisi tarvetta muutoksenhakuun. Teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisen myötä Suomella olisi Keskuskauppakamarin mukaan mahdollisuus myös profiloitua kansainvälisesti kilpailukykyisenä teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden ratkaisupaikkana. Kansainvälisen tason IPR-osaamiskeskuksen luominen Suomeen olisi lisäksi tärkeää ja välttämätöntä, mikäli Suomi haluaa olla mukana eurooppalaisen patenttituomioistuinjärjestelmän luomisessa.

Asian jatkovalmistelussa Keskuskauppakamarin mukaan erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämiseksi taataan riittävät resurssit, mikä todetaan myös valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevassa periaatepäätöksessäkin. Keskuskauppakamari ilmoittaa pitävänsä työryhmämietinnössä esitettyä lisäresurssitarvetta (noin 14 henkilötyövuotta; 1,3 miljoonaa euroa) kohtuullisena.

Keskuskauppakamari pitää lisäksi tärkeänä, että uudistus toteutetaan valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti vuoteen 2012 mennessä, ja katsoo siten, että asia tulisi jatkovalmistella kiireellisellä aikataululla.

Lääketeollisuus ry:

Lääketeollisuus ry kannattaa työryhmän ehdotuksia teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn mahdollisimman ripeästä keskittämisestä kokonaisuudessaan markkinaoikeuteen.

Lääketeollisuus ry kiinnittää huomiota siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden ratkaiseminen edellyttää erityisasiantuntemusta sekä aineettomiin oikeuksiin liittyvistä oikeudellisista että teknisistä seikoista. Teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen antaisi yhdistyksen näkemyksen mukaan mainittuja asioita ratkoviille tuomareille nykyistä paremmat mahdollisuudet keskittyä teollis- ja tekijänoikeusasioihin liittyviin erityiskysymyksiin sekä samalla syventää niihin liittyvää osaamistaan, mikä heijastuisi positiivisesti tuomioistuimessa tehtävien ratkaisujen laatuun. Asianosaisten kannalta asiantuntemuksen kehittyminen näyttäytyisi puolestaan ratkaisujen parempana ennakoitavuutena ja oikeusturvan parantumisena. Oikeusturvan ja ennakoitavuuden kannalta merkityksellistä Lääketeollisuus ry:n mukaan olisi myös se, että keskittämisellä voitaisiin välttää päällekkäisiä tai perättäisiä prosesseja eri elimissä ja mahdollisesti ristiriitaisiakin ratkaisuja. Nykyinen järjestelmä lisää hallinto- ja oikeudenkäyntikustannuksia sekä pitkittää käsittelyaikoja, mikä heikentää yritysten oikeusturvaa. Yhdistyksen mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkina-

oikeuteen olisi edellytys myös sille, että voitaisiin turvata Suomen asema mahdollisena oikeuspaikkana eurooppalaisen patenttitoimistojärjestelmän kehittyessä.

Edellä mainitun lisäksi Lääketeollisuus ry kiinnittää huomiota siihen, että jotta pitkään valmisteltu hanke saataisiin vihdoin toteutettua, valtioneuvoston tulee hyväksymänsä IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti turvata oikeusministeriölle tarpeelliset resurssit hankkeen toteuttamiseksi. Lääketeollisuus ry toteaa tämän olevan tärkeää sen varmistamiseksi, että asiat pystytään ratkaisemaan kohtuullisessa ajassa, mikä yhdistyksen mukaan tällä hetkellä ei ole tilanne esimerkiksi pahoin ruuhkautuneessa PRH:n valituslautakunnassa, ja että markkinaoikeuteen saadaan tarpeellinen asiantuntemus (sivutoimiset asiantuntijajäsenet).

Mainostajien liitto ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla markkinaoikeuteen. Yhdistyksen mukaan mainostajille on erittäin tärkeää, että mainittu keskittäminen markkinaoikeuteen mahdollistaisi teollis- ja tekijänoikeusasioiden nykyistä nopeamman käsittelyn. Käsitteilyaikojen lyheneminen nykyisestä on Mainostajien liiton mukaan tärkeää, sillä epävarma oikeudellinen tilanne teollis- ja tekijänoikeudellisissa asioissa estää tehokasta kilpailua ja liiketoimintaa. Yhdistys pitää myös tärkeänä sitä, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen yhteen tuomioistuimeen mahdollistaisi korkeatasoisen asiantuntemuksen kehittämisen ratkaisutoiminnassa.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kannattaa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia, joiden mukaan markkinaoikeuteen keskitettäisiin teollis- ja tekijänoikeudelliset riita-asiat valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti. Lisäksi yhdistys kiinnittää huomiota sen tärkeyteen, että hankkeen edellyttämät resurssit turvataan. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry viittaa tältä osin myös valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevaan periaatepäätökseen, jonka mukaan oikeusministeriölle tulee varmistaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisen edellyttämät resurssit. Yhdistys katsoo, että mietinnön mukaisella lisäpanostuksella (noin 1,6 miljoonaa euroa) saataisiin merkittävät kokonaishyödyt, muun ohella teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelyn tehostuminen ja nopeutuminen sekä asiantuntemuksen lisääntyminen.

Nokia Oyj ilmoittaa suhtautuvansa myönteisesti ehdotukseen immateriaalioikeusasioiden käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen. Yhtiö esittää, että sen käsityksen mukaan ehdotetuilla muutoksilla on mahdollisuus tehostaa immateriaalioikeusasioiden käsittelyä ja vähentää tarpeettomia peräkkäisiä tai samanaikaisia eri viranomaisille ja tuomioistuimille tehtäviä samoja riitakysymyksiä koskevia hakemuksia. Nokia Oyj ilmoittaa lisäksi yhtyvänsä työryhmämietinnössä esitettyihin näkemyksiin ehdotettujen muutosten positiivisista vaikutuksista tuomioistuinlaitoksen osaamisen kehittymiseen sekä tuomareiden pätevytyymiseen suhteessa suunniteltuihin eurooppalaista patenttitoimistointa koskeviin kehityshankkeisiin.

Outotec Oyj:

Outotec Oyj kannattaa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia siitä, että kaikkien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden sekä teollisoikeuksien myöntämistä koskevien muutoksenhakuasioiden käsittely keskitetään markkinaoikeuteen. Yhtiö katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen toisi mukanaan synergiaetuja, loisi kustannussäästöjä sekä nopeuttaisi näiden asioiden käsittelyä.

Lisäksi Outotec Oyj pitää erittäin tärkeänä, että hankkeelle turvataan riittävät resurssit. Yhtiö katsoo, että tämä edellyttää mietinnössä todetun mukaisesti lisäresursseja, sillä nykyiset resurssit ovat riittämättömät, mikä näkyy muun ohella pitkänä käsittelyaikoina esimerkiksi PRH:n valituslautakunnassa. Outotec Oyj:n mukaan lisäresurssit ovat välttämättömiä markkinaoikeuden toiminnan turvaamiseksi, sillä teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisen myötä markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden lukumäärä tulee kasvamaan ja mainittuja asioita tullaan käsittelemään markkinaoikeudessa nykyiseen verrattuna useampijäsenisissä kokoonpanoissa.

Rautaruukki Oyj:

Rautaruukki Oyj ilmoittaa kannattavansa työryhmän ehdotuksia teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen. Yhtiö toteaa, että tehokkaan ja toimivan IPR-tuomioistuimen perustaminen on erityisen tärkeää yrityksille, jotka tekevät vuosittain merkittäviä panostuksia tuotekehitystoimintaan. Rautaruukki Oyj katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisellä markkinaoikeuteen voitaisiin merkittävästi parantaa mainittujen asioiden käsittelyn laatua, edistää tuomioistuinprosessin joutuisuutta sekä lisätä ratkaisutoiminnan ennakoitavuutta ja kustannustehokkuutta. Laadukkaammat päätökset ensimmäisessä asteessa tulisivat yhtiön mukaan luultavasti myös jonkin verran vähentämään tarvetta muutoksenhakuun.

Edellä mainitun lisäksi Rautaruukki Oyj:n mukaan on tärkeää, että markkinaoikeudelle taataan riittävät resurssit. Erityisesti tekniluonteisissa asioissa, kuten patenttiasioissa, on yhtiön mukaan tärkeää voida myös taata, että markkinaoikeudella on käytettävissään riittävä tekninen asiantuntemus.

Rinnakkaislääketeollisuus ry puoltaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskitämistä markkinaoikeuteen. Yhdistys pitää työryhmän yleistä tavoitetta immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn tehostamisesta keskittämällä niiden käsittely lähtökohteisesti hyvänä ja tavoittelemisen arvoisena. Rinnakkaislääketeollisuus ry yhtyy myös työryhmän näkemykseen siitä, että keskittämisen avulla voidaan varmistaa käsittelyn tehokkuus, kattavuus sekä riittävä asiantuntemus. Yhdistyksen mukaan tämä kuitenkin edellyttää, että markkinaoikeudelle annetaan riittävät resurssit erilaisten asioiden käsittelemiseksi.

Sanoma Oyj:

Sanoma Oyj ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden sekä niihin liittyvien turvaamistoimiasioiden keskittämistä markkinaoikeuteen. Yhtiön mukaan keskittämisellä voitaisiin saavuttaa synergiaetuja, nopeuttaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyä, lisätä asiantuntemusta niitä koskevassa ratkaisutoiminnassa sekä varmistaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden tuomioistuinkäsittelyn kustannus-

tehokkuus. Jotta mainitut keskittämisen erittäin tärkeät tavoitteet saavutettaisiin, tulisi muutoksenhaku riita-asioissa Sanoma Oyj:n näkemyksen mukaan ohjata markkinaoikeudesta suoraan korkeimpaan oikeuteen valituslupamenettelyä noudattaen.

Teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen mahdollistaisi Sanoma Oyj:n mukaan teollis- ja tekijänoikeuksien osaamiskeskuksen luomisen Suomeen ja tämä edelleen ratkaisujen laadun ja ennakoitavuuden paranemisen. Lisäksi tuomareiden asiantuntemus kasvaisi merkittävästi. Yhtiön mukaan Suomi saisi myös arvokkaan mahdollisuuden päästä mukaan osaksi eurooppalaisen patenttituomioistuinjärjestelmän luomista. Sanoma Oyj katsoo edelleen, että keskittämisen myötä markkinaoikeudesta voisi kehittyä digitaaliseen liiketoimintaan, palveluteollisuuteen sekä teollis- ja tekijänoikeusasioihin erikoistunut tuomioistuin, jolla olisi myös kansainvälistä arvoa. Samaan tapaan kuin Ruotsilla ja Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce -välimesoikeudella on korkeatasoinen kansainvälinen maine väliesmenettelyssä, Suomi voisi yhtiön mukaan profiloitua kansainvälisesti edelläkävijänä teollis- ja tekijänoikeusasioissa.

Sanoma Oyj pitää työryhmämietinnössä arvioitua teollis- ja tekijänoikeusasioiden markkinaoikeuteen keskittämisen vaatimaa lisäresurssitarvetta (noin 14 henkilötyövuotta; 1,3 miljoonaa euroa) erittäin perusteltuna ja kohtuullisena ottaen huomioon teollis- ja tekijänoikeuksien kasvava merkitys maamme elinkeinoelämän kilpailukyvyllä ja työllistämisedellytyksille. Yhtiön mukaan on lisäksi tärkeää, että markkinaoikeus säilyisi toimintakykyisenä myös asiamäärien ja niiden käsittelyn edellyttämän työmäärän kasvaessa. Sanoma Oyj kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että valtioneuvosto on IPR-strategiaa koskevassa periaatepäätöksessään sitoutunut siihen, että keskittämislle turvataan riittävät resurssit.

Vielä lopuksi Sanoma Oyj kiinnittää huomiota siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen kiirehdittäisiin, ja viittaa siihen, että valtioneuvoston edellä mainitussa periaatepäätöksessä on todettu yksiselitteisenä toimenpiteenä, että aineettomia oikeuksia koskevat riita-asiat keskitetään markkinaoikeuteen vuoteen 2012 mennessä.

Asianajajaliitto:

Asianajajaliitto näkee immateriaalioikeudellisten asioiden keskittämisen olevan erittäin tärkeää ja katsoo, että keskittäminen toteutuu parhaiten markkinaoikeudessa. Asianajajaliiton näkemyksen mukaan keskittämisellä voitaisiin riidattomasti parantaa tehokkuutta ja saavuttaa synergiaetuja. Samalla olisi mahdollista lisätä asiantuntemusta hyvin kansainvälisellä ja pitkälle harmonisoidulla oikeudenalalla. Asiantuntemuksen keskittäminen nykyisestäään parantaisi Asianajajaliiton mukaan eri prosessien ennustettavuutta, joutuisuutta ja taloudellisuutta sekä todennäköisesti myös ratkaisujen perusteluja, mikä puolestaan saattaisi vähentää muutoksenhaun tarvetta.

Edellä mainitun lisäksi Asianajajaliitto pitää erittäin tärkeänä, että markkinaoikeudelle annetaan heti aluksi riittävät ja hyvät lähtökohdat immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyyn. Asianajajaliiton mukaan tämä tarkoittaa sekä riittäviä taloudellisia resursseja ja henkilöresursseja että käsiteltävien asioiden kohtuullista määrää (PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohta).

Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry:

Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry:n mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on erittäin hyvä asia. Yhdistys näkee tärkeänä, että hankkeen toteuttaminen ei pitkittyisi, sillä tällöin kasvaa riski siitä, että suunnitteilla oleva eurooppalainen patenttituomioistuinjärjestelmä toteutuu ennen kuin Suomella on toimiva erityistuomioistuin. Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry:n mukaan Suomen osalta onkin ensisijaisen tärkeää, että teollis- ja tekijänoikeusasiat keskitetään markkinaoikeuteen ennen mahdollisen eurooppalaisen patenttituomioistuinjärjestelmän voimaantuloa. Tämä mahdollistaisi asiantuntemuksen ja osaamisen säilymisen Suomessa tulevaisuudessakin sekä antaisi lisäksi hyvät mahdollisuudet saada eurooppalaisen patenttituomioistuimen alue-/paikallisjaosto Suomeen. Yhdistyksen mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittely olisi kaikin puolin hyvä keskittää omaan erityistuomioistuimeen mahdollisimman pian, jolloin tuomareiden erikoistuminen onnistuu paremmin sekä osaaminen ja asiantuntemus säilyvät Suomessa.

Lisäksi Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry kiinnittää huomiota siihen, että varsinkin koska kustannukset teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen eivät ole merkittäviä, on hyvin tärkeää, että keskittämishanke toteutuu ehdotetussa aikataulussa.

Suomen Yrittäjät ry ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Yhdistys pitää tärkeänä sellaisen teollis- ja tekijänoikeusasioiden tuomioistuinjärjestelmän aikaansaamista, jolla turvataan oikeuden saataavuus, tuomioistuimen asiantuntemus ja resurssit, järjestelmän kustannustehokkuus sekä käsittelyn joutuisuus. Suomen Yrittäjät ry kiinnittää huomiota siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukainen toimenpide. Mainitun periaatepäätöksen mukaan keskittäminen on toteutettava vuoteen 2012 mennessä ja oikeusministeriölle on varmistettava keskittämisen edellyttämät resurssit. Suomen Yrittäjät ry:n mukaan asia on tärkeä ja siinä tulisikin edetä viivytystä.

Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta:

Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Neuvottelukunta kiinnittää huomiota siihen, että eri immateriaalioikeuksien antama suoja muodostaa yritysten näkökulmasta kokonaisuuden, jossa eri oikeudet usein täydentävät tai korvaavat toisiaan ja joka vaatii kokonaisvaltaista asiantuntemusta sekä tuomioistuimilta että yrityksiltä itseltään. Neuvottelukunta katsoo, että keskittäminen markkinaoikeuteen parantaisi asioiden käsittelyn laatua ja tehokkuutta sekä ratkaisutoiminnan ennustettavuutta ja vähentäisi siten lisäkustannuksia aiheuttavaa muutoksenhakutarvetta. Immateriaalioikeuksien osaamiskeskuksen luomisella voitaisiin saada Suomeen myös mahdollisen eurooppalaisen patenttituomioistuinjärjestelmän aluejaosto.

Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta kiinnittää huomiota siihen, että markkinaoikeudelle taataan riittävät resurssit teollis- ja tekijänoikeusasioiden kustannustehokkaaseen käsittelyyn. Neuvottelukunta toteaa, että jotta asiantuntemuksen kehittämisellä saavutettavat edut voidaan saada täysimääräisesti käyttöön, markkinaoikeuden on kyettävä käsittelemään tehokkaasti niin teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyviä riita-, hakemus-

ja turvaamistoimiasioita kuin myös rekisteriviranomaisten päätöksiin liittyviä muutoksenhakuasioitakin. Neuvottelukunta katsoo, että odotettavissa olevien asioiden määrä ja vaativuus asettavat teollis- ja tekijänoikeusasioiden osaamiskeskukseksi huomattavia taloudellisia ehtoja.

Lisäksi Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen tulisi suorittaa kiireellisesti. Neuvottelukunta toteaa, että tehokas immateriaalioikeussuoja on tullut digitaalisten palveluiden yleistyessä yrityksille yhä tärkeämmäksi ja että toimintaympäristön muuttuminen edelleen kiihtyvällä nopeudella lisää nykyisen prosessijärjestelmän hitaudesta ja oikeussuojan ulottuvuutta koskevasta epävarmuudesta aiheutuvia haittoja. Neuvottelukunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että myös valtioneuvosto on aineettomia oikeuksia koskevassa strategiassaan sitoutunut teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämiseen vuoteen 2012 mennessä.

Teknolohiateollisuus:

Teknolohiateollisuus ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia kaikkien immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen. Teknolohiateollisuuden näkemyksen mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen toisi mukaan synergiaetuja, loisi kustannussäästöjä sekä nopeuttaisi mainittujen asioiden käsittelyä. Keskittämisellä tulisi välttämään teollis- ja tekijänoikeusasioiden päällekkäinen käsittely eri tuomioistuimissa ja eri tuomareiden toimesta. Tuomareiden asiantuntemuksen karttumisen myötä ratkaisutoiminannan laatu ja ennakoitavuus tulisi parantumaan, mikä vähentäisi tarvetta muutoksenhakuun ja myös lyhentäisi prosessien kokonaiskestoa sekä kustannuksia.

Teknolohiateollisuuden mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen on tärkeää myös sen vuoksi, että immateriaalioikeuksien merkitys kasvaa koko ajan yritysten liiketoiminnassa, minkä vuoksi mainittuja asioita koskevan ratkaisutoiminnan tehostumisella, nopeutumisella sekä asiantuntemuksen lisääntymisellä on olennainen merkitys yritysten kilpailukykyyn kannalta. Keskittäminen markkinaoikeuteen antaisi Suomelle myös arvokkaan mahdollisuuden päästä tulevaisuudessa mukaan osaksi eurooppalaisen patenttituomioistuinjärjestelmän luomista.

Edellä mainitun lisäksi Teknolohiateollisuus kiinnittää huomiota resurssien tärkeyteen. Teknolohiateollisuuden mukaan on erittäin tärkeää, että hankkeelle turvataan valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti riittävät resurssit. Teknolohiateollisuuden mukaan tämä edellyttää mietinnössä todetulla tavalla lisäresursseja, sillä resurssit ovat jo nykyisellään riittämättömät, mikä näkyy muun ohella pitkinä käsittelyaikoina esimerkiksi PRH:n valituslautakunnassa. Lisäresurssit ovat välttämättömiä myös markkinaoikeuden toiminnan turvaamiseksi, sillä teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisen myötä markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden lukumäärä tulee kasvamaan ja mainittuja asioita tullaan käsittelemään markkinaoikeudessa nykyiseen verrattuna useampijäsenisissä kokoonpanoissa.

FICOM:

FICOM kannattaa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn kattavasta keskittämisestä markkinaoikeuteen. FICOM:n mukaan tehokas ja asiantunteva tuomioistuinkäsittely on olennainen osa toimivaa teollis- ja tekijänoikeuksien suojajärjestelmää. FICOM:n mukaan keskittäminen tehostaisi ja nopeuttasi erityyppisiä vaativien teollisoikeuksien myöntämistä koskevien muutoksenhakusasioiden sekä teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden ja näihin liittyvien turvaamistoimiasioiden oikeudellista käsittelyä. Lisäksi keskittäminen parantaisi tuomioistuimen immateriaalioikeudellista asiantuntemusta, edistäisi ratkaisutoiminnan laatua ja oikeusvarmuutta sekä vähentäisi nykyiselle hajanaiselle järjestelmälle tyypillisten päällekkäisten prosessien tarvetta eri tuomioistuimissa.

Lisäksi FICOM kiinnittää huomiota siihen, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden laadukas ja riittävän tehokas käsittely edellyttää, että markkinaoikeudelle turvataan mietinnössä todetun mukaiset riittävät resurssit uusien tehtävien hoitamiseen, mikä on todettu myös valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevassa periaatepäätöksessä. FICOM pitäisi valitettavana sitä, että hanke kaatuisi tai viivästyisi ehdotetusta aikataulusta rahoitukseen liittyvien ongelmien johdosta.

Valio Oy:

Valio Oyj kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Yhtiö katsoo, että vain keskittämisellä markkinaoikeuteen voidaan saada koottua riittävä niin sanottu kriittinen juttumassa, joka takaa suomalaisen oikeudenkäytön korkean asiantuntemuksen yritysten kannalta alati tärkeämmiksi muuttuvien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden ratkaisemisessa. Valio Oy:n mukaan on yleisen elämäkokemuksen mukaista, että teollis- ja tekijänoikeuksien soveltaminen käytännössä vaatii riittävästi harjaannusta eri suojamuotojen osalta ja että toisaalta asiantuntemuksen kasvu nopeuttaa rutiininluonteisten asioiden käsittelyä, tuo oikeusvarmuutta myös monimutkaisten asioiden käsittelyyn ja luo innostavan, kansainvälisessä vertailussakin kilpailukykyisen työyhteisön teollis- ja tekijänoikeuksiin erikoistuville juristeille. Yhtiön mukaan ei pidä myöskään väheksyä sitä, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen toisi erinomaisen mahdollisuuden saada Suomeen mahdollisen eurooppalaisen patenttituomioistuinjärjestelmän aluejaosto.

Valio Oy ilmoittaa lisäksi pitävänsä tärkeänä, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisen yhteydessä turvataan markkinaoikeudelle riittävät resurssit uusien tehtävien hoitamiseksi. Yhtiön mukaan moni hyväkin uudistus on epäonnistunut vain siksi, että liikkeelle on lähdetty alimitoitetuilla resursseilla suhteessa uudistukseen kohdittuihin odotuksiin ja uusiin tehtäviin.

Edellä mainitun lisäksi Valio Oy kiinnittää huomiota vielä siihen, että kysymyksessä oleva hanke on ankkuroitu hallitusohjelmaan ja valtioneuvoston IPR-strategiaan, ilmaisten näin samalla halunsa kiirehtiä hankkeen toteuttamista.

Viestinnän Keskusliitto ry:

Viestinnän Keskusliitto ry ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden sekä niihin liittyvien turvaamistoimiasioiden keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmän ehdottamalla tavalla. Yhdistyksen mukaan on tärkeää tehostaa ja nopeuttaa mainittujen asioiden lainkäyttöä. Viestinnän Keskusliitto ry:n mukaan sisältötuotannon digitalisoituminen ja verkottunut toimintaympäristö ovat lisänneet immateriaalioikeuksien merkitystä viestintäyritysten liiketoiminnalle. Yhdistys ilmoittaa-kin yhtyvänsä työryhmämietinnössä esitettyyn arvioon teknologisen kehityksen ja kansainvälistymisen vaikutuksesta immateriaalioikeuksien käytännöllisen ja taloudellisen merkityksen huomattavaan kasvuun. Viestinnän Keskusliitto ry katsoo, että asiantunteva, kustannustehokas ja ripeä tuomioistuinkäsittely on olennainen osa toimivaa immateriaalioikeuksien oikeussuojajärjestelmää. Yhdistyksen näkemyksen mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen edistäisi näitä tavoitteita.

Viestinnän Keskusliitto ry kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että olennaista teollis- ja tekijänoikeusasioiden laadukkaalle ja tehokkaalle tuomioistuinkäsittelylle on myös turvata markkinaoikeudelle riittävät resurssit uusien tehtävien hoitamiseen. Yhdistyksen mukaan on tärkeää pitää tältäkin osin kiinni valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevasta periaatepäätöksestä, jonka mukaan oikeusministeriölle varmistetaan keskittämisen edellyttämät resurssit.

Yleisradio Oy:

Yleisradio Oy viittaa valtioneuvoston periaatepäätöksen linjauksiin aineettomia oikeuksia koskevien riita-asioiden käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen ja keskittämisen edellyttämien resurssien turvaamisesta oikeusministeriölle sekä ilmoittaa kannattavansa mainittujen linjausten toteuttamista. Yhtiön mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen tulee toteuttaa, jotta immateriaalioikeuksien tehokas hyödyntäminen sekä teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden asiantunteva ja nykyistä nopeampien ratkaisutoiminta voidaan turvata.

Yleisradio Oy:n mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden nykyistä nopeamman ja tehokkaamman käsittelyn edellytyksenä on markkinaoikeuden riittävä resursointi. Yhtiö pitää työryhmän arvioimaa lisäresurssitarvetta (noin 14 henkilötyövuotta; 1,3 miljoonaa euroa) perusteltuna ja kohtuullisena. Riittävän resursoinnin avulla on Yleisradio Oy:n mukaan mahdollista luoda markkinaoikeudesta kansainvälisen tason vaatimukset täyttävä teollis- ja tekijänoikeusasioiden osaamiskeskus.

Edellä mainitun lisäksi Yleisradio Oy viittaa vielä siihen, että valtioneuvosto on edellä mainitussa periaatepäätöksessään sitoutunut teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien riita-asioiden keskittämiseen markkinaoikeuteen vuoteen 2012 mennessä. Yhtiön mukaan on tärkeää toteuttaa hanke mainitussa aikataulussa, sillä teollis- ja tekijänoikeusasioiden nykyinen aikaa vievä ratkaisumenettely luo oikeuksien käyttöön epävarmuutta ja vaikeuttaa niiden tehokasta hyödyntämistä.

Tuomariliitto:

Tuomariliitto pitää työryhmämietinnössä mainittuja tavoitteita kannatettavina. Yhdistys myös katsoo, että kyseiset tavoitteet on pääpiirteissään mahdollista saavuttaa toteuttamalla teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden keskittäminen työryhmän ehdottamalla tavalla. Tuomariliiton mukaan työryhmä on mietinnössään arvioinut teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen ja esittämiensä uudistusten vaikutuksia varsin onnistuneesti. Yhdistys katsookin, että mietintöä voidaan pitää kokonaisuutena tarkasteltuna pääasiassa onnistuneena ottaen huomioon, että mietintöön on sisältynyt periaatteellisia ja perustuslaillisia linjanvetoja asioiden käsittelyn jakautumisesta eri prosesseihin ja tuomioistuininjoihin.

Teollis- ja tekijänoikeusasioiden tuomioistuinkäsittelyn keskittäminen on Tuomariliiton näkemyksen mukaan askel oikeaan suuntaan. Yhdistyksen mukaan enemmänkin olisi kuitenkin tehtävissä. Tuomariliiton mielestä olennaista olisi saavuttaa sellainen selkeä oikeustila, jossa toisiinsa sidoksissa olevat asiat voitaisiin ratkaista lopullisesti samassa forumissa, sillä teollis- ja tekijänoikeudellisten rikosasioiden jättäminen keskittämisen ulkopuolelle ja jatkovalitusteiden ongelmat tulevat todennäköisesti vaikeuttamaan immateriaalioikeuksien toteuttamista myös jatkossa.

Tuomariliitto pitää tärkeänä, että teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden tuomioistuin-käsittelyä koskeva uudistus toteutetaan ja sen toteuttamiseen osoitetaan tarpeelliset resurssit. Riittävät resurssit ovat yhdistyksen mukaan välttämätön edellytys sille, että tuomioistuimet kykenevät tuottamaan keskitetysti, kohtuullisin kustannuksin ja joutuisasti laadukkaita päätöksiä erityisasiantuntemusta vaativissa teollis- ja tekijänoikeudellisissa kysymyksissä.

Teosto:

Teosto katsoo, että sekä valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevassa periaatepäätöksessä että tarkasteltavana olevassa työryhmämietinnössä oikeussuojan tarvetta, saatavuutta ja kehittämistä on arvioitu ensisijaisesti yritysten näkökulmasta. Sen sijaan muiden etutahojen ja yksittäisten ihmisten tarpeiden erittely on Teoston mukaan jäänyt vähemmälle huomiolle, mitä on pidettävä puutteena, koska tekijänoikeus on yhä enemmän yksilöiden oikeutta oman luovan työnsä tuloksiin, erityisesti internetissä. Teosto katsoo, että keskittämisen päämäärinä mietinnössä mainittujen seikkojen saavuttamiseksi erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, miten tekijänoikeuden ja teollisoikeuksien aineelliset erityispiirteet tukevat toisiaan, siihen, miten tekijänoikeuksiin liittyvää asiantuntemusta vaalitaan ja kehitetään tilanteessa, jossa lukumääräisesti suurin osa käsiteltävistä asioista liittyy teollisoikeuksiin, sekä siihen, miten yleiseen varallisuus- ja sopimusoikeuteen liittyvän asiantuntemuksen ja ratkaisukokemuksen hankkiminen, säilyminen ja kehittyminen turvataan markkinaoikeudessa.

Lisäksi Teosto korostaa mietinnössäkkin esiintuotua tarvetta turvata markkinaoikeudelle riittävät henkilöstö- ja muut resurssit, sillä ne muodostavat keskittämisen onnistumisen välttämättömän edellytyksen. Toisaalta Teoston mukaan on myös varottava sitä, ettei tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittäminen Helsingissä sijaitsevaan erityistuomioistuimeen johda yksittäisten tekijöiden tai luovan alan pienyritysten etääntymiseen käytettävissä olevista tekijänoikeuden toimeenpanokeinoista ja siten nosta kynnystä oikeussuojan hakemiseen.

VM:

VM ilmoittaa kannattaneensa asian aikaisemmassa vaiheessa (VM:n lausunto oikeusministeriön työryhmämietinnöstä 2007:20) teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen edellyttäen, että keskittämisestä ei aiheudu valtion tuottavuusohjelman vastaista virkojen nettolisäystä ja että keskittäminen voidaan toteuttaa (vähintään) määrärahaneutraalisti valtiontalouden kehysten puitteissa.

VM:n mukaan tarkasteltavana olevaan työryhmämietintöön sisältyvä ehdotus ei toteuta edellä mainittuja edellytyksiä. VM ilmoittaa, ettei se puolla sellaista teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyn uudistusta, jossa mainittujen asioiden vaatimat nykyiset henkilöresurssit joudutaan lähes kaksinkertaistamaan. VM katsoo, että mietinnössä ehdotetut lisäresurssitarpeet tulee käydä kriittisesti läpi sekä lisäksi tunnistaa se resurssitaso, jolla nykyinen palvelutaso (koskien erityisesti käsittelyaikoja) saavutetaan. Tällöin VM:n mukaan keskittämiskäytäntöä voidaan arvioida pelkän keskittämisen lisäksi myös palvelutason mahdollisten parantamispyrkimysten kannalta. VM:n mielestä uudistus tulisi voida toteuttaa valtiontalouden kannalta henkilötyövuosineutraalisti.

Lisäksi VM kiinnittää huomiota siihen, että työryhmämietintöön sisältyvä ehdotus ei ole valtion kannalta kustannusneutraali siltä osin kuin mietinnössä ei ehdoteta siirrettäväksi määrärahaa PRH:sta. VM:n mukaan nykyistä järjestelmää vastaava ja kustannusneutraali rahoitustapa olisi esimerkiksi se, että PRH perisi markkinaoikeuteen siirrettäväksi ehdotettavien hallinnollisten muutoksenhakuasioiden käsittelystä aiheutuvat kustannukset osana patentti- ym. hakemusmaksuja. Muutoksenhaun ohjaaminen PRH:n valituslautakunnan sijasta markkinaoikeuteen ei VM:n mukaan ole este tämän rahoitusperiaatteen noudattamisen jatkamiselle. Valtion talousarvion kannalta kysymys olisi vain teknisestä muutoksesta, jossa siirryttäisiin nettobudjetoinnista bruttobudjetointiin. VM katsookin, että uudistus on mainittujen maksutulojen osalta toteutettava vähintään valtion kannalta kustannusneutraalisti.

KKO viitaten oikeusministeriön työryhmämietinnöstä 2007:20 antamaansa lausuntoon toteaa, että immateriaalioikeusasioiden ja niitä koskevan asiantuntemuksen kehittämiseksi on sinänsä painavat perusteet. *KKO* toistaen mainitussa lausunnossaan esittämät näkökohdat ei pidä kuitenkaan perusteltuna eikä tarkoituksenmukaisena, että immateriaalioikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely keskitettäisiin markkinaoikeuteen. *KKO* toteaa, että työryhmän ehdotus asioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen ei merkitsisi immateriaalioikeusasioiden keskittämistä, vaan niiden hajauttamista toisella tavalla kuin nykyisin. Muutoksenhaun osalta ehdotus lisäksi jopa lisää hajanaisuutta nykyisestä. *KKO* katsoo, että toteutuessaan ehdotukset merkitsisivätkin muun muassa sitä, että keskittämishankkeen tavoitteena ollut asiantuntemuksen keskittämisen turvaaminen jäisi olennaisesti toteutumatta. *KKO*:n mukaan immateriaalioikeudellisten asioiden käsittely tulisivat keskitettyä markkinaoikeuden sijasta Helsingin käräjäoikeuteen.

Helsingin käräjäoikeus ilmoittaa vastustavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen. Käräjäoikeus katsoo, ettei mikään työryhmälle asetetuista tavoitteista toteudu työryhmän ehdotuksilla keskittää teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely markkinaoikeuteen. Käräjäoikeuden mukaan työryhmän ehdottama järjestely vain hajauttaisi ja monimutkaistaisi olemassa olevaa järjestelmää. Ehdotetuilla muutoksilla ei käräjäoikeuden näkemyksen mukaan kyettäisi saavuttamaan myöskään synergiaetuja.

Vantaan käräjäoikeus pitää työryhmämietinnössä esitettyjä kannanottoja teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn ja ratkaisemisen vaativuudesta, ratkaisutoimintaan osallistuvilta edellytettävästä erityisasiantuntemuksesta sekä erikoistumisesta lähtökohtaisesti oikeina. Käräjäoikeus ei kuitenkaan pidä oikeana mietintöön sisältyvää ehdotusta keskittää teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely markkinaoikeuteen. Käräjäoikeuden mukaan mainittujen asiaryhmien käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen aiheuttaisi enemmän haittaa kuin mitä keskittämisestä mahdollisesti koituvat hyödyt olisivat. Käräjäoikeus pitäisi tarkoituksenmukaisempana, että sekä immateriaalioikeudelliset riita- ja hakemusasiat että rikosasiat keskitettäisiin yhteen tai vaihtoehtoisesti kahteen maantieteellisesti riittävän etäällä toisistaan sijaitsevaan käräjäoikeuteen. Käräjäoikeus edelleen ilmoittaa, ettei se yhdy mietinnössä esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan perustuslain 98 ja 99 § muodostaisivat esteen sille, että hallintoviranomaisen päätöksestä valitettaisiin yleiseen alioikeuteen.

3.1.2 Keskittämisen laajuus

Työryhmämietinnössä ehdotetaan, että markkinaoikeuteen keskitettäisiin muutoksenhaku teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä sekä lisäksi kaikkien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittely, kuten myös mainittuihin asioihin liittyvien turvaamistoimiasioiden käsittely. Lisäksi markkinaoikeuteen ehdotetaan ohjattavaksi valitukset Viestintäviraston verkkotunnuslain nojalla tekemistä päätöksistä.

Edellä mainitun lisäksi mietinnössä ehdotetaan, että niistä PRH:n päätöksistä, joista tällä hetkellä valitetaan PRH:n valituslautakuntaan mutta joiden osalta muutoksenhaku ei ehdoteta ohjattavaksi markkinaoikeuteen, valitettaisiin jatkossa Helsingin hallinto-oikeuteen. Tämä mahdollistaisi PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen.

KHO katsoo, että työryhmän ehdottama teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisen laajuus on perusteltu.

Markkinaoikeus:

Markkinaoikeus ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia siitä, missä laajuudessa teollis- ja tekijänoikeusasioita keskitettäisiin markkinaoikeuteen. Markkinaoikeus kiinnittää huomiota siihen, että teollis- ja tekijänoikeuksilla on kiinteä yhteys toisiinsa ja että kysymyksenasettelu niiden kohdalla on usein samansuuntaista. Lisäksi Suomen kaltaisessa pienessä maassa on tavallista, että immateriaalioikeutta harjoittavat tahot paneutuvat sekä teollis- että tekijänoikeuksiin. Tämän vuoksi markkina-

oikeuden mukaan onkin perusteltua, että keskittäminen koskisi sekä teollis- että tekijänoikeusasioita.

Lisäksi markkinaoikeus kiinnittää huomiota siihen, että asianosaisten ja asioiden tarkoituksenmukaisen käsittelyn järjestämisen kannalta olisi tärkeää, että markkinaoikeuteen keskittävien asioiden käsittely järjestettäisiin sikäli joustavaksi, että teollis- ja tekijänoikeudellisen riita-asian, kuten myös sopimatonta menettelyä elinkeinotoiminnassa ja elinkeinonharjoittajien välisiä sopimusehtoja koskevan asian, yhteydessä olisi mahdollista käsitellä vahingonkorvausta tarkoittava vaatimus sekä myös muu riita-asia, jos kanne nostetaan samanaikaisesti ja ne johtuvat olennaisesti samasta perusteesta.

Amer Sports Oyj kannattaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla. Yhtiö katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden, verkkotunnusasiat mukaan luettuina, käsittelyn keskittäminen yhden erityistuomioistuimen toimivallan alaisuuteen selkeyttäisi ja parantaisi merkittävästi mainittujen asioiden ratkaisujärjestelmää.

EK:

EK ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla. *EK* korostaa, että asian jatkovalmistelussa tulee huolehtia, ettei mitään mainituista asiaryhmistä jätetä keskittämisen ulkopuolelle.

EK viittaa siihen, että toimintaympäristössämme tapahtunut muutos (mm. digitalisoituminen, verkottuminen, globalisoituminen) näkyy myös yritysten immateriaalioikeuksien hallinnoinnissa. Yhä useammat yritykset toimialasta ja koosta riippumatta ovat enenevässä määrin riippuvaisia sekä teollis- että tekijänoikeuksista. Yritysten liiketoiminnassa teollis- ja tekijänoikeudet näyttäytyvät kokonaisuutena, jonka tulee toimia eri vaiheissa asiantuntevasti, kustannustehokkaasti, joustavasti ja ennustettavasti. Teollis- ja tekijänoikeudet ovat suomalaisen elinkeinoelämän keskeisiä suojamuotoja ja tärkeä osa yritysvarallisuutta. Tämän vuoksi *EK:n* mukaan on erittäin tärkeää, että kaikki immateriaalioikeusasiat keskitettäisiin käsiteltäväksi samaan oikeuspaikkaan, markkinaoikeuteen, mietinnössä ehdotetulla tavalla. *EK* viittaa myös siihen, että työryhmä on ollut keskitämisen laajuuden osalta täysin yksimielinen, sekä siihen, että myös valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevassa periaatepäätöksessä on todettu keskittämisen koskevan sekä teollis- että tekijänoikeusasioita.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että keskittäminen koskisi kaikkia immateriaalioikeudellisia asioita kuten myös sopimatonta menettelyä elinkeinotoiminnassa koskevia asioita. Lisäksi *Keskuskauppakamari* kiinnittää huomiota siihen, että sopimatonta menettelyä elinkeinotoiminnassa koskevissa asioissa on yhä useammin kyse immateriaalioikeudellisista seikoista, joten myös niitä koskevat vahingonkorvaus- ja kieltoasiat tulisi tarkoituksenmukaisuussyistä käsitellä samassa tuomioistuimessa kuin immateriaalioikeusasiat.

Lääketeollisuus ry ilmoittaa kannattavansa kaikkien työryhmämietinnössä markkinaoikeuteen keskitettäväksi ehdotettujen asiaryhmien keskittämistä markkinaoikeuteen.

Mainostajien liitto kannattaa markkinaoikeuteen keskittämisen toteuttamista työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla. Yhdistys pitää tärkeänä kaikkien teollisoikeuksia koskevien riita-asioiden keskittämistä markkinaoikeuteen sekä sitä, että uudistuksen myötä eri immateriaalioikeusasioita voitaisiin käsitellä yhdessä ja samassa menettelyssä yhdessä ja samassa oikeuspaikassa. Lisäksi Mainostajien liiton mukaan on tärkeää, että myös samasta oikeusperusteesta johtuvia riitaisuuksia ja muita asioita voitaisiin käsitellä yhdessä ja samassa tuomioistuimessa. Mainostajien liitto puoltaa myös mietintöön sisältyvää ehdotusta Viestintäviraston verkkotunnuslain nojalla tekemiin päätöksiin kohdistuvien valitusten keskittämisestä markkinaoikeuteen. Vaikka mainitut asiat eivät varsinaisesti kuulu immateriaalioikeuksien alaan, on yhdistyksen mukaan tärkeää, että myös niiden ratkaisutoiminnassa noudetaan samaa asiantuntumusta kuin immateriaalioikeusasioiden ratkaisutoiminnassa. Mainostajien liitto esittää lisäksi, että myös immateriaalioikeudellisten rikosasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen selvitetäisiin edelleen.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry ilmoittaa kannattavansa työryhmän ehdotuksia, joiden mukaan markkinaoikeuteen keskitettäisiin sekä teollis- että tekijänoikeudelliset riita-asiat. Jatkovalmistelua ajatellen yhdistys korostaa erityisesti sitä, ettei keskittämisen ulkopuolelle tule jättää tekijänoikeudellisia riita-asioita, ja viittaa tältä osin yhtäältä työryhmän yksimielisyyteen sekä toisaalta valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevaan periaatepäätökseen. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kiinnittää huomiota siihen, että nopeasti kehittyvä IPR-toimintaympäristö vaatii ratkaisijatahoilta yhä enemmän erityisasiantuntemusta. Tähän nähden yhdistyksen mukaan olisi luontevaa, että kaikkien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittely keskitettäisiin markkinaoikeuteen, johon voitaisiin keskittää alaan liittyvä asiantuntemus ja tätä kautta turvata mahdollisimman laadukas ratkaisutoiminta. Tämä olisi Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n näkemyksen mukaan kaikkien toimijoiden etu.

Nokia Oyj pitää tärkeänä, että keskittäminen suoritetaan kattavasti, jotta jatkossa varsinaiset immateriaalioikeusasiat, sopimatonta menettelyä elinkeinotoiminnassa koskevat asiat sekä näitä koskevat turvaamistoimiasiat käsiteltäisiin keskitetysti saman tuomioistuimen toimesta. Yhtiön näkemyksen mukaan tämä lisäisi menettelyn tehokkuutta, säästäisi resursseja ja alentaisi käsittelyn kokonaiskustannuksia. Kattavalla keskittämisellä olisi mahdollisuus myös vähentää tarpeettomia toimivaltakysymyksiin liittyviä riitoja asianosaisten välillä.

Outotec Oyj ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia siitä, että kaikkien teollis- ja tekijänoikeudellisten riita-asioiden sekä teollisoikeuksien myöntämistä koskevien muutoksenhakuasioiden käsittely keskitetään markkinaoikeuteen.

Sanoma Oyj viittaa valtioneuvoston IPR-strategiaa koskevaan periaatepäätökseen ja katsoo, että keskittämisen tulisi koskea kaikkia teollis- ja tekijänoikeudellisia riita- ja hakemusasioita sekä muutoksenhakua hallinnollisissa rekisteröintiasioissa. Yhtiö kiinnittää huomiota siihen, että teollis- ja tekijänoikeudet näyttäytyvät yrityksen näkökulmasta kokonaisuutena, johon kuuluu oikeuksien hankinta, oikeuksien käyttäminen ja tarvittaessa suojan täytäntöönpano. Kokonaisuuden tulisi toimia kaikissa vaiheissa asiantuntevasti, kustannustehokkaasti ja ennustettavasti. Sanoma Oyj korostaa sitä, että digitaalisessa toimintaympäristössä aineettomiin oikeuksiin perustuva yritysten liiketoiminnan

suoja koostuu useista eri suojamuodoista, minkä vuoksi on välttämätöntä, että kaikki teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat asiat käsitellään yhdessä forumissa, markkinaoikeudessa. Toisaalta siirtyminen perinteisestä ”savupiipputeollisuudesta” palveluteollisuuden merkitsee yhtiön mukaan myös Suomessa sitä, että yhä useammat yritykset ovat liiketoiminnassaan riippuvaisia sekä teollis- että tekijänoikeuksista.

Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry pitää teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittämistä yhteen tuomioistuimeen perusteltuna laillista oikeuspaikkaa koskevan tilanteen selkeyttämiseksi. Yhdistyksen mukaan nykytila on tässä suhteessa asianosaisten kannalta hankala, koska esimerkiksi tunnusmerkkioikeudellisissa asioissa on usein myös markkinaoikeudellisia piirteitä, joita molempia ei pystytä tämän hetkisten säännösten mukaan täysin ratkomaan yhdessä tuomioistuimessa. Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry katsoo, että nykytila, jossa riidan osapuolet pakotetaan miettimään tarkkaan, millä perusteella ja mihin tuomioistuimeen riitainen asia saatetaan, ei ole tarkoituksenmukaista. Yhdistyksen mukaan on erityisen tärkeää, että vastaisuudessa kaikki immateriaalioikeusasiat, mukaan luettuna tekijänoikeusasiat, voitaisiin käsitellä keskitetysti yhdessä tuomioistuimessa, koska riita-asioissa erittäin usein on mukana aineksia usean immateriaalioikeuden alalta. Riita-asia tulisi voida ratkaista kokonaisuudessaan, sen kaikki seikat huomioon ottaen, yhdessä ja samassa tuomioistuimessa.

Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta katsoo, että keskittämisen tulisi koskea kaikkia teollis- ja tekijänoikeusasioita. Neuvottelukunta kiinnittää tältä osin huomiota siihen, että eri immateriaalioikeuksien antama suoja muodostaa yritysten näkökulmasta kokonaisuuden, jossa eri oikeudet usein täydentävät tai korvaavat toisiaan ja joka vaatii kokonaisvaltaista asiantuntemusta sekä tuomioistuimilta että yrityksiltä itseltään. Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunnan mukaan tuomioistuinlaitoksessa tämä asiantuntemus olisi järkevää keskittää työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla markkinaoikeuteen. Neuvottelukunta katsoo, että keskittäminen parantaisi tuomioistuinkäsittelyn laatua ja tehokkuutta sekä ratkaisutoiminnan ennustettavuutta ja vähentäisi siten lisä kustannuksia aiheuttavaa muutoksenhakutarvetta. Immateriaalioikeuksien osaamiskeskukseen luomisella voitaisiin saada Suomeen myös mahdollisen eurooppalaisen patenttitoimistuinjärjestelmän aluejaosto.

Teknologiaoikeus ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia kaikkien immateriaalioikeudellisten asioiden, niin teollis- ja tekijänoikeudellisten riitaasioiden kuten myös teollisoikeuden myöntämistä koskevien muutoksenhakuasioiden, käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeuteen.

FICOM kannattaa työryhmämietinnössä ehdotettua teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn kattavaa keskittämistä markkinaoikeuteen.

Viestinnän Keskusliitto ry korostaa, että markkinaoikeuteen olisi syytä keskittää kaikki immateriaalioikeudelliset riita- ja hakemusasiat. Yhdistys kiinnittää huomiota siihen, että yhteen tuotteeseen tai palveluun liittyvä erimielisyys joudutaan usein arvioimaan useamman kuin yhden immateriaalioikeudellisen suojamuodon kannalta. Lisäksi jos kysymys on kilpailevien yritysten välisestä erimielisyydestä, myös sopimattomaan menettelyyn elinkeinotoiminnassa liittyvät kysymykset voivat nousta samalla esille. Viestinnän Keskusliitto ry ei näekään perusteita sille, että immateriaalioikeudelliset suojakysymykset jouduttaisiin ratkomaan erillisissä prosesseissa eri tuomioistuimissa, vaan yhdistyksen mielestä olisi parempi keskittää ne yhteen erityistuomioistuimeen.

Yleisradio Oy katsoo, että teollis- ja tekijänoikeusasiat tulisi keskittää kokonaisuudessaan markkinaoikeuteen. Yhtiön mukaan keskittämisen piiriin tulisi kuulua teollis- ja tekijänoikeudelliset riita- ja hakemusasiat sekä niihin liittyvät turvaamistoimiasiat, muutoksenhaku teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksiin sekä muutoksenhaku Viestintäviraston verkkotunnuslain nojalla tekemiin päätöksiin. Mitään työryhmämietinnössä markkinaoikeuteen keskitettäväksi ehdotettua asiaryhmää ei Yleisradio Oy:n mukaan tulisi siten jättää keskittämisen ulkopuolelle.

AIPPI ilmoittaa kannattavansa teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen työryhmämietinnössä ehdotetussa laajuudessa. Yhdistys pitää hyvänä hallinnollisten valitusten ja riita-asioiden keskittämistä samaan instanssiin, sillä tällöin immateriaalioikeudellisten päätösten linja yhtenäistyy. Hallinnollisten valitusten siirtäminen PRH:n valituslautakunnalta viraston ulkopuoliseen instanssiin olisi AIPPI:n mukaan myös omiaan lisäämään päätösten ulkoista legitimitettä.

LVM ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia keskittää tekijänoikeuslain 54 ja 61 §:ssä tarkoitettujen teosten käyttöluvia ja -korvauksia koskevien asioiden sekä 60 a–60 c §:n mukaisia tietojensaanti- ja keskeyttämismääräyksiä koskevien asioiden käsittely markkinaoikeuteen. LVM:n näkemyksen mukaan mainittujen käyttöluvia ja -korvauksia koskevien asioiden keskittämisellä olisi mahdollista saavuttaa erityisosaamista, joka voisi edesauttaa teosten käytettävyyttä uudenlaisissa sähköisissä palveluissa. Tekijänoikeuslain 60 a–60 c §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa keskittäminen olisi LVM:n mukaan niin ikään perusteltua yhtenäisen käytännön turvaamiseksi suhteessa sekä oikeudenhaltijoihin että teleyrityksiin.

Kuluttaja-asiamies kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, ettei tekijänoikeusasioiden käsittelyä ole nykyisin keskitetty. Koska pieniin käräjäoikeuksiin tekijänoikeusasioita tulee vain harvoin, tilanne on kuluttaja-asiamiehen mukaan nähty ongelmallisena tekijänoikeusasioiden käsittelyssä tarvittavan erityisasiantuntemuksen kannalta. Tästä näkökulmasta kuluttaja-asiamies pitääkin tekijänoikeusasioiden keskittämistä yhteen erityisasiantuntemusta omaavaan tuomioistuimeen kannatettavana ehdotuksena. Kuluttaja-asiamies toteaa, että työryhmämietinnössä on päädytty siihen lopputulokseen, että paras asiantuntemus, tehokkuus ja synergia immateriaalioikeudellisten riita-asioiden käsittelyssä saavutetaan keskittämällä niiden käsittely markkinaoikeuteen. Kun markkinaoikeuden käsiteltäväksi jo nykyisin kuuluu useanlaisia erityisasiantuntemusta vaativia asiaryhmiä, kuluttaja-asiamies katsoo, että uuden asiaryhmän liittäminen juuri markkinaoikeuden tehtäviin vaikuttaa luontevalta ratkaisulta.

ÄKT esittää, että jos tekijänoikeudelliset riita-asiat päätetään keskittää markkinaoikeuteen, olisi perusteltua antaa markkinaoikeudelle samalla erityinen toimivalta käsitellä kaikki tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestöjen ja oikeuksien käyttäjien erimielisyydet, jotka liittyvät järjestöjen Suomessa yleisesti soveltamien tai ehdottamien tariffien tasoon ja muihin ehtoihin. ÄKT:n mukaan mainittu erityisen tuomiovallan antaminen markkinaoikeudelle voisi, kuten myös asiantuntijajäsenten käytön mahdollistaminen, toimia myös tekijänoikeudellisten riita-asioiden markkinaoikeuteen keskittämistä puoltavana seikkana.

TEM pitää perusteltuna, että teollisoikeusrikosten oikeuspaikkaa selvennetään työryhmämietinnössä ehdotetulla tavalla lakitasolla. Tämän lisäksi TEM ilmoittaa pitävänsä perusteltuna, että jatkovalmistelussa vielä selvitettäisiin mahdollisuutta hyödyntää markkinaoikeuden teknisiä asiantuntijajäseniä myös patenttia, hyödyllisyydellä ja pii-rimallia koskevien rikosasioiden käsittelyssä. TEM:n mukaan jatkovalmistelussa voisi vähintäänkin selvittää kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) 27 §:n 2 momentin mukaisen ratkaisumallin soveltumista.

IPR University Center katsoo, että keskittämisen laajuus on perusteltu työryhmämietinnössä hyvin. IPR University Center kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, kuinka työryhmän toimeksiannosta on johtunut, että keskittämisen ulkopuolelle on rajattu teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat rikosasiat. IPR University Center toteaa, että keskittämisen laajuuden kannalta on valitettavaa, että keskittäminen markkinaoikeuteen ei nykyisen tulkinnan mukaan mahdollista sitä, että myös teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat rikosasiat keskitettäisiin samaan tuomioistuimeen kuin hallinnolliset valitusasiat ja riita-asiat. Rikos- ja riita-asioiden käsitteleminen eri tuomioistuimessa ei nimittäin mahdollista eri prosessien yhteydessä saadun kokemuksen ja osaamisen hyödyntämistä. IPR University Center katsookin, että tulevaisuudessa tulisi pohtia, miten erityistuomioistuimessa olevaa teollis- ja tekijänoikeusasioiden osaamista pystyttäisiin hyödyntämään myös rikosasioiden käsittelyssä (esimerkiksi selvittämällä mahdollisuutta säätää, että näitä asioita käsittelemässä olisi vähintään yksi niihin erikoistunut tuomari markkinaoikeudesta).

Valtakunnansyyttäjänvirasto pitää työryhmän ehdotuksia teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämisestä erittäin hyvinä. Viraston näkemyksen mukaan mietintö sisältää kuitenkin huomattavan epäkohdan siinä, että keskittäminen on ehdotuksessa rajattu koskemaan vain teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden käsittelyä sekä näihin liittyviä turvaamistoimiasioita, mikä merkitsisi siten teollis- ja tekijänoikeudellisten rikosasioiden käsittelyn jäämistä nykyiselleen. Haluttu tehokkuus, synergiaedut ja korkea laatutaso voivat Valtakunnansyyttäjänviraston mukaan jäädä siten ainakin osittain rikosasioiden kohdalla toteutumatta. Virasto katsoo, että jos käsittely eriytetään rikosasioiden osalta, tulisi tällöin asianosaisten oikeusturvan takaamiseksi pyrkiä varmistamaan riittäväillä resursseilla sekä asiantuntemus että työntekijöiden määrä niin poliisi-, tuomioistuin- kuin syyttäjäpuolellakin. Valtakunnansyyttäjänvirasto kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että syyttäjille on tällä hetkellä varsinaisen rikosprosessin ulkopuolella säädetty erilaisia tehtäviä muun muassa patenttilaissa, mallioikeuslaissa, tavaramerkkilaisissa ja yhteismerkklaisissa. Tähän liittyen virasto toteaa, että vaikka käytännössä tällaista toimintaa ei ole esiintynyt, olisi kuitenkin paikallaan harkita, onko sanot-

tu enää edes tarkoituksenmukaista/mahdollista, jos riita-, hakemus- ja turvaamistoimi-asioiden käsittely keskitetään markkinaoikeuteen.

Tuomariliitto kannattaa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia keskittää markkinaoikeuteen teollis- ja tekijänoikeudellisten riita- ja hakemusasioiden, kuten myös mainittuihin asioihin liittyvien turvaamistoimiasioiden, käsittely sekä muutoksenhaku teollisoikeuksia myöntävien rekisteriviranomaisten päätöksistä ja valitukset Viestintäviraston verkkotunnuslain nojalla tekemistä päätöksistä. Mietintöön sisältyvää ehdotusta antaa käräjäoikeudelle mahdollisuus käsitellä eri immateriaalioikeuslakeihin tai rikoslain 49 lukuun perustuvan syyteasian yhteydessä myös syytteessä tarkoitettusta rikoksesta johtuvat yksityisoikeudelliset vaatimukset yhdistys esittää sen sijaan vielä mietittäväksi ja ehdotuksen sijaan selvitettäväksi mahdollisuutta säätää poikkeus asianomistajan oikeuteen ajaa yksityisoikeudellisia vaatimuksia rikosasian yhteydessä immateriaalioikeudellisten rikosten osalta ja keskittää myös näiden asianomistajan yksityisoikeudellisten vaatimusten käsittely markkinaoikeuteen. Lisäksi Tuomariliitto katsoo lisäselvittämistä ja säännösten tarkentamista vaativan myös mietintöön sisältyvä ehdotus siitä, että markkinaoikeus voisi teollis- ja tekijänoikeudellisen riita-asian yhteydessä käsitellä myös muun riita-asian, jos kanteet nostetaan samanaikaisesti samaa vastaajaa tai eri vastaajaa vastaan ja kanteet johtuvat samasta perusteesta. Ehdotetun sisältöisinä säännökset mahdollistaisivat yhdistyksen mukaan nimittäin varsin monenlaisten riita-asioiden käsittelyn markkinaoikeudessa, mikä ei olisi pidettävissä tarkoituksenmukaisena huomioon ottaen yleisten tuomioistuimien ja erityistuomioistuimien välinen toimivallanjako. Lisäksi Tuomariliitto kiinnittää huomiota siihen, että patenttiasiaan liittyvää muuta riita-asiaa voisi olla ratkaisemassa myös markkinaoikeusinsinööri ja asiantuntijajäsen.

PRH kiinnittää huomiota työryhmämietintöön sisältyvään ehdotukseen keskittää myös kaupparekisterissä olevan rekisterimerkinnän kumoamista ja vahingon korvaamista koskevat asiat markkinaoikeuteen. *PRH* katsoo, että sen rekisteriviranomaisena tekemästä epäämispäätöksestä tehdyt valitukset voidaan ohjata markkinaoikeuteen, kuten myös toiminimilain mukaiset toiminimilakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat. Sen sijaan *PRH*:n mielestä edellä mainittujen rekisterimerkinnän kumoamista tarkoittavien asioiden osalta ei ole syytä muuttaa asiointilaa.

Myös *Suomen Yrittäjät ry* toteaa, että työryhmämietinnössä ei ole perusteltu, minkä vuoksi mainitut kaupparekisterissä olevan rekisterimerkinnän kumoamista koskevat asiat tulisi siirtää nykyisestä oikeuspaikasta eli yhtiön kotipaikan tuomioistuimesta markkinaoikeuteen, ja yhdistys esittääkin asian jatkovalmistelussa selvitettäväksi, onko työryhmän ehdotus mainitulta osin perusteltua toteuttaa.

Gramex ilmoittaa, ettei se kannata tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Gramex toteaa, ettei se pitkään kestäneellä tekijänoikeuksien lisensoinnin ja hallinnoinnin kokemuksella voi yhtyä niihin esityksessä julkilausutuihin mielipiteisiin ja käsityksiin, joilla tekijänoikeudellisten riita-asioiden keskittämistä markkinaoikeuteen perustellaan työryhmämietinnössä.

Journalistiliitto ei kannata tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Yhdistys katsoo, että työryhmämietinnössä on selvitetty tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä lähinnä yritys näkökulmasta, muttei alkuperäisten tekijänoikeuden haltijoiden, tekijöiden, kannalta. Journalistiliitto toteaa, että tekijänoikeusasiat ovat sen jäsenistölle yleensä liitännäisiä työ- tai toimeksiantosuhteeseen. Tästä johtuen mahdollisessa riitatilanteessa asiaan liittyy käytännössä aina myös muita oikeudellisia kysymyksiä, kuten sopimus- tai työoikeudellisia riitakysymyksiä, tekijänoikeudellisen ongelman ollessa yleensä vain sivujuonne. Jos tekijänoikeusasioiden käsittely keskitettäisiin markkinaoikeuteen, käytännön tilanteessa markkinaoikeuden tulisi laajentaa toimivaltaansa työ- ja sopimusoikeudellisiin asioihin. Tällainen kehitys ei Journalistiliiton mukaan ole kuitenkaan kannatettavaa.

Kirjailijaliitto pitää työryhmämietintöön sisältyvää ehdotusta tekijänoikeusasioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen taiteilijoiden ja heidän oikeudenomistajiensa edun vastaisena ja katsoo, ettei tekijänoikeusasioiden käsittelyä tulisi keskittää markkinaoikeuteen, joka on yrityselämän tarpeisiin luotu erityistuomioistuin. Yhdistyksen mukaan taiteilijan mahdollisuudet hakea oikeutta omassa asiassaan tulisi turvata eikä kynnys omien oikeuksien turvaamiseen saisi olla ylivoimaisen suuri. Mikäli tekijänoikeusasiat siirretään käsiteltäväksi markkinaoikeuteen, näin Kirjailijaliiton näkemyksen mukaan tulisi kuitenkin käymään.

Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry ilmoittaa, ettei se kannata tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittelyn keskittämistä markkinaoikeuteen. Yhdistys toteaa, että sen kokemusten mukaan työ- ja tekijänoikeusasioiden käsittely on nykyisin järjestetty tyydyttävällä tavalla, eikä se näe tarvetta muutoksiin mainitulta osin. Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry katsoo, että työryhmämietinnössä on selvitetty tekijänoikeusasioiden käsittelyn keskittämistä lähinnä yritys näkökulmasta, muttei alkuperäisten tekijänoikeuden haltijoiden, tekijöiden, kannalta. Yhdistyksen mukaan kulttuurialalla mahdollisissa riitatilanteissa asiaan liittyy käytännössä aina myös muita oikeudellisia kysymyksiä, kuten sopimus- tai työoikeudellisia riitakysymyksiä. Jos tekijänoikeusasioiden käsittely keskitettäisiin markkinaoikeuteen, käytännön tilanteessa markkinaoikeuden tulisi laajentaa toimivaltaansa. Tällainen kehitys ei Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry:n mukaan ole kuitenkaan kannatettavaa.

3.1.3 PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohta

Työryhmä ei ollut yksimielinen siitä, mistä ajankohdasta lukien PRH:n valituslautakunta tulisi lakkauttavaksi. Työryhmän enemmistö päätyi kannattamaan vaihtoehtoa, jonka mukaan PRH:n valituslautakunta lakkautettaisiin vasta siirtymäkauden jälkeen, kun taas vähemmistö kannatti vaihtoehtoa, jossa valituslautakunta tulisi lakkauttavaksi samanaikaisesti kuin immateriaalioikeudelliset asiat keskitetään markkinaoikeuteen.

Markkinaoikeus pitää selkeänä ja perusteltuna ratkaisuna sitä, että PRH:n valituslautakunnassa vireillä olevat asiat käsitellään loppuun valituslautakunnassa ja että vasta uudistuksen voimaantulon jälkeen vireille tulevat asiat käsitellään markkinaoikeudessa. Markkinaoikeus kiinnittää huomiota myös siihen, että PRH:n valituslautakunnassa on vireillä valituslautakunnan nykyisiin ratkaisumääriin nähden yli kahden vuoden työmäärää vastaava määrä asioita. Markkinaoikeus katsoo, että mikäli tällainen asiamäärä siirrettäisiin markkinaoikeuteen, vaarana olisi markkinaoikeuden ruuhkautuminen sen kaikkien asiaryhmien osalta.

Mainostajien liitto ilmoittaa kannattavansa ratkaisuvaihtoehtoa, jonka mukaan PRH:n valituslautakunnassa vireillä olevia asioita ei siirretä markkinaoikeuteen, vaan että valituslautakunta käsittelee ne loppuun työryhmämietinnössä mainitun kahden vuoden siirtymäajanjakson aikana.

Patentti-Insinöörit r.y. pitää työryhmän enemmistön ehdottamaa kahden vuoden siirtymäsäännöstä perusteltuna sekä PRH:n valituslautakunnan ruuhkan purkamisen että uusien käytäntöjen sisäänajon kannalta.

Professori Norrgård ilmoittaa kannattavansa työryhmän enemmistön ehdotusta siitä, että PRH:n valituslautakunta lakkautetaan siirtymäkauden jälkeen. Norrgårdin mukaan epäyhtenäisen ratkaisukäytännön riski ei liene kovinkaan suuri ongelma. Sama ongelma on Norrgårdin mukaan olemassa eri käräjäoikeuksien välillä ”tavallisissa” riita- ja rikosasioissa.

Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry pitää ensisijaisen tärkeänä saada PRH:n valituslautakuntaan muodostunut ruuhka purettua mahdollisimman pikaisesti. Yhdistyksen mukaan tämä onnistuu parhaiten PRH:n valituslautakunnan piirissä, kunhan tähän kohdennetaan riittävät resurssit. Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry ei näe markkinaoikeuden ruuhkauttamista PRH:n valituslautakunnassa vireillä olevien valitusasioiden siirtämisellä markkinaoikeuteen asianmukaisena, eikä yhdistys näe myöskään tarkoituksenmukaisena sitä, että mainittujen asioiden käsittely jouduttaisiin aloittamaan markkinaoikeudessa uudelleen. Jos asiassa halutaan tehdä kompromissi, Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry näkee yhtenä vaihtoehtona valitusten ”jakamisen” siten, että asiat, joiden käsittelyä ei vielä lainkaan ole aloitettu PRH:n valituslautakunnassa, siirretään markkinaoikeuteen, kun taas asiat, joiden käsittely on jo aloitettu valituslautakunnassa, käsitellään loppuun valituslautakunnassa mahdollisimman lyhyen siirtymäajan puitteissa.

STY katsoo, että uudistus tulee toteuttaa siten, että markkinaoikeus kykenee tehokkaasti suorittamaan sille kuuluvat tehtävät. Yhdistyksen mukaan PRH:n valituslautakunnan lakkauttaminen on syytä toteuttaa siten, ettei mainittu tavoite vaarannu. Siinä tapauksessa, että uudistus on mahdollista toteuttaa vaarantamatta markkinaoikeudelle kuuluvaa tehtävää hoitaa immateriaalioikeudelliset sekä muut asiat, *STY* kannattaa PRH:n valituslautakunnan lakkauttamista mahdollisimman lyhyellä siirtymäajalla ja myös nopeammassa aikataulussa kuin työryhmän enemmistö on ehdottanut.

EK pitää hyvänä, jos markkinaoikeudelle voitaisiin turvata riittävät resurssit niin, että rinnakkaisilta samantapaisia asioita koskevilta prosesseilta voitaisiin välttyä heti keskitämisen alusta alkaen ja olla siten heikentämättä asianosaisten oikeusturvaa käsittelyajkojen sekä ratkaisujen epäyhtenäisyyden johdosta. *EK* lähtee kuitenkin siitä, että markkinaoikeuden nykyinen toimintakyky tulee pystyä turvaamaan.

Asianajajaliitto katsoo, että markkinaoikeuden immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn aloittamisen helpottamiseksi PRH:n valituslautakunnan toiminnan siirtämisessä tulee olla riittävän pitkä siirtymäaika, jonka aikana työryhmämietinnössä kuvattua valituslautakunnan asiaruuhkaa puretaan, jotta markkinaoikeus ei ruuhkautuisi heti aluksi mainittujen valitusasioiden siirtyessä sille.

Lääketeollisuus ry näkee, että työryhmän enemmistön kannattamaan ratkaisuvaihtoehtoon liittyy vaara epätasapuolisista käsittelyajoista ja epäyhtenäisestä ratkaisukäytännöstä ja että se lykkäisi osin asioiden keskittämisestä markkinaoikeuteen saatavia hyötyjä. Yhdistyksen mielestä olisi tärkeää, että markkinaoikeudelle turvattaisiin asianmukaiset resurssit niin, että samankaltaisten asioiden yhtäaikaista käsittelystä useissa elimissä voitaisiin luopua mahdollisimman pian.

TEM kannattaa työryhmän vähemmistöön jäänyttä vaihtoehtoa, joka mukaan PRH:n valituslautakunnassa vireillä olevat valitusasiat siirrettäisiin markkinaoikeuteen, kun se aloittaa toimintansa IPR-tuomioistuimena. *TEM*:n mukaan kyseinen lähestymistapa vastaisi muun ohella vesiylioikeuden ja markkinatuomioistuimen lakkauttamisen yhteydessä noudatettuja ratkaisuja. Lisäksi vaihtoehtoa voidaan *TEM*:n mukaan perustella myös järjestelyn selkeydellä ja oikeusvarmuudella.

KHO ilmoittaa pitävänsä työryhmän enemmistön kannattamaa kahden vuoden siirtymäkautta ongelmallisena. *KHO* katsoo, että siirtymäkauden sijaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden tehokkaan käsittelyn edellyttämät resurssit tulisikin kohdistaa heti markkinaoikeuteen.

PRH toteaa, ettei se sinänsä vastusta PRH:n valituslautakunnan lakkauttamista. Mikäli valituslautakunta lakkautetaan, *PRH* ilmoittaa yhtyvänsä työryhmän vähemmistön kantaa ja katsoo, että lakkauttaminen tulisi tehdä ilman siirtymäkautta. *PRH*:n mukaan tämä vastaisi muun muassa markkinatuomioistuimen ja kilpailuneuvoston lakkauttamisen yhteydessä noudatettua mallia.

Suomen Yrittäjät ry ilmoittaa kannattavansa työryhmän vähemmistön näkemystä, jonka mukaan PRH:n valituslautakunta lakkautettaisiin samanaikaisesti kuin immateriaalioikeudelliset asiat keskitetään markkinaoikeuteen. Yhdistyksen näkemyksen mukaan ei ole perusteltua ylläpitää kahta järjestelmää samanaikaisesti, vaan selkeintä on siirtää PRH:n valituslautakunnassa vireillä olevat asiat markkinaoikeuteen, kun se aloittaa toimintansa kansallisena IPR-tuomioistuimena.

Helsingin hallinto-oikeus toteaa, että PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen vaikutukset hallinto-oikeuden osalta olisivat nyt tiedossa olevien seikkojen perusteella ilmeisesti vähäiset. Tähän nähden hallinto-oikeudella ei ole enempää lausuttavaa PRH:n valituslautakunnan lakkauttamisen ajankohdasta.

3.2 Markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanot ja jäsenten kelpoisuusvaatimukset

Työryhmämietinnössä ehdotetaan, että markkinaoikeus olisi pääsääntöisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä. Patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevissa riita-asioissa markkinaoikeus olisi kuitenkin lähtökohtaisesti päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä ja markkinaoikeusinsinööri. Asioissa, joissa valitetaan PRH:n patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta päätöksestä, markkinaoikeus olisi päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu lainoppinut jäsen, markkinaoikeusinsinööri sekä lisäksi toinen markkinaoikeusinsinööri tai sivutoiminen asiantuntijajäsen.

Edellä mainitun lisäksi mietinnössä ehdotetaan, että markkinaoikeuden vakinaisilta jäseniltä ja sivutoimisilta asiantuntijajäseniltä edellytettäisiin erityisten kelpoisuusvaatimusten täyttämistä.

EK ilmoittaa puoltavansa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoista sekä vakinaisten jäsenten ja sivutoimisten asiantuntijajäsenten kelpoisuusvaatimuksista. Erityisesti teknistä osaamista edellyttävissä teollisoikeusasioissa on *EK*:n mukaan erittäin tärkeää, että ratkaisukokoonpanossa olisi aina teknisen asiantuntemuksen omaavia jäseniä. *EK* pitää mietinnössä ehdotettua joustoa markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoihin keksintöihin liittyvissä hallinnollisissa muutoksenhakuasioissa kannatettavana. Ottaen huomioon erityisosaamisen tarve immateriaalioikeusasioiden käsittelyssä *EK* katsoo, että myös mietintöön sisältyvät ehdotukset markkinaoikeuden vakinaisilta jäseniltä ja sivutoimisilta asiantuntijajäseniltä edellytettävien erityisten kelpoisuusvaatimusten täyttymisestä ovat kannatettavia ja tarkoituksenmukaisia.

Keskuskauppakamari kannattaa työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoista ja jäsenten kelpoisuusvaatimuksista.

Sanoma Oyj pitää työryhmämietinnössä ehdotettuja markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoja ja kelpoisuusvaatimuksia kannattavina.

Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry näkee erittäin positiivisena, kuinka työryhmämietinnössä on erityisesti kiinnitetty huomiota markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoihin ja jäsenten kelpoisuusehtoihin. Yhdistyksen mukaan nykytilassa nähdään puutteena nimenomaan se, ettei käräjäoikeuden käyttämällä teknisillä asiantuntijoilla useimmiten ole kokemusta patenttiasioiden hoitamisesta.

Patentti-Insinöörit r.y. katsoo, että markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoihin liittyvät ehdotukset vaikuttavat perustelluilta. Yhdistys pitää teknisen asiantuntemuksen sisällyttämistä tuomioistuimen kokoonpanoon perustellumpana kuin nykyisin käytössä olevaa käräjäoikeuden asiantuntijajärjestelmä. Yhtenä heikkoutena Patentti-Insinöörit r.y. näkee kuitenkin ehdotetut kielitaitovaatimukset ja kiinnittää tältä osin huomiota siihen, että jatkossa patenteja koskevat asiakirjat voivat olla myös englanniksi. Lisäksi yhdistys katsoo, että riita-asian koskiessa patentin mitätöintiä ratkaisukokoonpanon tulisi olla sama kuin asioissa, joissa valitetaan PRH:n patenttia, hyödyllisyysmallia tai piirimallia koskevasta päätöksestä, sillä edellä mainituissa asioissa kanneperusteena on usein puuttuva keksinnöllisyys.

PRH pitää kannatettavana työryhmän ehdotusta siitä, että patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa asioissa markkinaoikeuden kokoonpanoon kuuluisi lainoppien jäsenten ohella myös teknisen asiantuntemuksen omaavia jäseniä.

Lääketeollisuus ry toteaa, että riittävän teknisen asiantuntemuksen turvaaminen lääkealaa koskevien, lähinnä patenteihin liittyvien asioiden ratkaisutoiminnassa on erittäin tärkeää, sillä kysymys on usein sangen monimutkaisista asioista, joiden ratkaiseminen edellyttää perehtyneisyyttä alan teknologiaan. Yhdistys ilmoittaakin kannattavansa työryhmämietinnössä ehdotettuja markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoja. Lääketeollisuus ry:n mukaan PRH:n päätöksiä koskevissa, keksintöihin liittyvissä muutoksenhakuasioissa kahden markkinaoikeusinsinöörin tai markkinaoikeusinsinöörin ja asiantuntijajäsenen käytöllä voitaisiin saavuttaa mietinnössä mainitun mukaisesti tarpeellista joustavuutta. Yhdistys pitää myös mietintöön sisältyviä ehdotuksia markkinaoikeuden vakinaisilta jäseniltä ja sivutoimisilta asiantuntijajäseniltä edellytettävien erityisten kelpoisuusvaatimusten täyttymisestä asianmukaisina ja tarpeellisina ottaen huomioon aineettomien oikeuksien käsittelyyn liittyvä erityisosaamisen tarve.

Rinnakkaislääketeollisuus ry korostaa sen tärkeyttä, että markkinaoikeusinsinöörien virat pystytään täyttämään tavalla, joka takaa riittävän asiantuntemuksen patenttiasioissa. Yhdistys kiinnittää huomiota siihen, että lääkepatenttiriitoihin liittyvä organisen kemian taso on usein varsin huomattava, ja tarkastellut kysymykset haastavia jopa ammattilaiselle. Tämän lisäksi riidat edellyttävät muunkinlaista taustatietoa esimerkiksi lääkkeiden valmistusteknologiasta. Näin ollen markkinaoikeusinsinöörien virat edellyttävät resursoinnin kannalta varsin huomattavaa panostusta, johon Rinnakkaislääketeollisuus ry toivoo kiinnitettävän asianmukaista huomiota.

AIPPI kiinnittää huomiota siihen, että keskittämisen yhteydessä markkinaoikeudelle turvataan riittävät resurssit ja asiantuntemus. Yhdistyksen mukaan tämä tarkoittaa muun ohella sitä, että PRH:sta/PRH:n valituslautakunnasta olisi hyvä siirtää markkinaoikeuteen asiantuntemusta ainakin siirtymävaiheen ajaksi. Jotta ratkaisutoiminnan laatu varmistettaisiin, markkinaoikeudessa tulisi AIPPI:n näkemyksen mukaan olla markkinaoi-

keusinsinöörejä ja sivutoimisia asiantuntijajäseniä tarpeeksi suuri määrä, jotta eri tieteiden- ja teollisuudenalojen asiantuntemus voitaisiin varmistaa ja jotta kunkin tapauksen luonne huomioon ottaen asioihin voitaisiin aina joutuisasti saada kytketyksi alan ammattilainen. Lisäksi markkinaoikeusinsinööreillä ja sivutoimisilla asiantuntijajäsenillä tulisi yhdistyksen mukaan olla todellista immateriaalioikeuksien ymmärrystä ja erityisesti patenttialan osaamista. Tältä osin nykyjärjestelmässä AIPPI:n mukaan on parantamisen varaa erityisesti patenttia koskevien riita-asioiden osalta. Yhdistys pitää myös tärkeänä, että kelpoisuusehdoissa olisi tältä osin tarkat säännökset ja että markkinaoikeusinsinööreille ja sivutoimisille asiantuntijajäsenille järjestettäisiin tarvittavaa koulutusta asiantuntijuuden varmistamiseksi.

KKO pitää perusteltuna työryhmän ehdotusta siitä, että patenttilain 66 ja 67 §:n mukaisista teknisen alan asiantuntijoiden käyttämisestä luovuttaisiin patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa asioissa. *KKO*:n mukaan tärkeää on kuitenkin, että patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia jatkossakin käsittelevien yleisten tuomioistuinten mahdollisuus käyttää apunaan tarvittavaa teknistä asiantuntemusta turvataan asianmukaisesti. Tässä suhteessa *KKO* ei pidä riittävänä työryhmämietinnössä viitattua mahdollisuutta oikeudenkäymiskaaren 17 luvun mukaiseen asiantuntijatodisteluun tai rekisteriviranomaisten lausuntojen hankkimiseen.

Myös *Keskuskauppakamari* kiinnittää huomiota siihen, että mikäli muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin riita- ja hakemusasioissa järjestetään sen näkemyksen vastaisesti työryhmän enemmistön ehdottamalla tavalla, hovioikeuden ratkaisukokoonpanoissa ja hovioikeuden jäsenten kelpoisuusvaatimuksissa tulisi turvata immateriaalioikeudellinen asiantuntemus.

IPR University Center:

IPR University Center pitää teknisen osaamisen painottamista markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoissa perusteltuna. *IPR University Center* kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että kovin haasteelliseksi asian tekee se, että käytännössä yhden markkinaoikeusinsinöörin tuntemus keskittyy yhteen tekniikan alaan. *IPR University Center* katsookin, että sivutoimisten asiantuntijajäsenten valinnassa tulee kiinnittää huomiota siihen, että heidän tekninen asiantuntemuksensa laajentaa ja täydentää markkinaoikeusinsinöörien asiantuntemusta. Tässä yhteydessä on *IPR University Centerin* mukaan syytä painottaa työryhmämietinnössäkkin esille otettua seikkaa eli sivutoimisten asiantuntijajäsenten korvauksia. Korvauksessa tulisi ottaa huomioon koko käsittelyn vaatima aika eikä ainoastaan korvaus istuntopäiviltä ja neuvotteluista.

Lisäksi *IPR University Center* kiinnittää huomiota ehdotettuun sivutoimisten asiantuntijajäsenten kelpoisuusehtojen määrittelyyn. *IPR University Center* toteaa, että ainakin toistaiseksi markkinaoikeuden käytännössä sivutoiminen asiantuntijajäsen on osallistunut vain sen asiaryhmän asioiden käsittelyyn, johon hänet on nimetty. Mikäli tästä edelleen pidetään kiinni, tarkoittaisi tämä *IPR University Centerin* mukaan sitä, että tavaramerkki- ja sopimatonta menettelyä elinkeinotoiminnassa koskevia asioita käsiteltäessä ei olisi käytettävissä markkinointiin, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin perehtyneitä asiantuntijoita. Tavaramerkkiä ja sopimatonta menettelyä koskevat riidat edellyttävät kuitenkin usein juuri kyseistä asiantuntemusta.

KHO katsoo, että ehdotettava laki markkinaoikeudesta sisältää varsin monimutkaisilta vaikuttavat teollis- ja tekijänoikeusasioita koskevat kokoonpanosäännökset. *KHO*:n mukaan kokoonpanosäännöksissä on sinänsä kuitenkin hallintolainkäyttölain järjestyksessä käsiteltävien asioiden osalta otettu teknisen asiantuntemuksen turvaaminen hyvin huomioon. *KHO* ei kuitenkaan pidä hyväksyttävänä sitä, että tuomioistuimen kohdalla lainoppineet jäsenet olisivat eräissä kokoonpanoissa vähemmistössä. *KHO* katsoo, että patenttia, hyödyllisyysmallia ja piirimallia koskevissa hallinnollisissa valitusasioissa ehdotettava kokoonpano vaikuttaisi olevan muutoinkin alimitoitettu verrattuna vastaavien riita- ja hakemusasioiden ehdotettuun kokoonpanoon sekä lisäksi myös selkeästi epäsuhteessa korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoon. *KHO* kiinnittää huomiota myös siihen, että muiden kuin teknistä asiantuntemusta vaativien hallinnollisten muutoksenhakuasioiden osalta kokoonpanoon ehdotetaan kuuluvan lähtökohtaisesti kaksi jäsentä, mikä olisi suppeampi kokoonpano kuin mainittujen asioiden nykyiset kokoonpanot *PRH*:n valituslautakunnassa ja hallinto-oikeudessa.

Kopiosto r.y. toteaa, että tekijänoikeudellisten riita-asioiden käsittely ja ratkaiseminen edellyttävät tuomioistuimelta erityisosaamista. Yhdistyksen mukaan riita-asioiden keskittäminen markkinaoikeuteen osaltaan varmistaa vaadittavan erityisosaamisen kehittämisen ja keskittymisen yhteen tuomioistuimeen. *Kopiosto r.y.*:n näkemyksen mukaan keskittämisellä on mahdollista varmistaa käsittely- ja ratkaisutoiminnan asiantuntemus sekä oikeuskäytännön yhtenäisyys. Tekijänoikeudellisten riita-asioiden keskittämisessä markkinaoikeuteen tulee yhdistyksen mukaan kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota riittävien resurssien järjestämiseen esimerkiksi valitsemalla markkinaoikeuden ratkaisukokoonpanoihin teollis- ja tekijänoikeusasioihin perehtynyt asiantuntijajäsen.

ÄKT kiinnittää huomiota siihen, että markkinaoikeus voi kilpailu- ja hankinta-asioita käsitellessään käyttää taloustieteeseen perehtyneitä sivutoimisia asiantuntijajäseniä. *ÄKT* katsoo, että markkinaoikeudella tulisi olla mahdollisuus käyttää taloustieteeseen perehtyneitä asiantuntijajäseniä myös tekijänoikeudellisissa riita-asioissa, sillä tekijänoikeudellisissa riita-asioissa on usein keskeisesti kysymys ”markkinahinnan” määrittämisestä, eli oikeuden käyttämisestä suoritettavan vastikkeen suuruudesta. Taloustieteellisen erityisosaamisen varmistaminen käsiteltäessä tekijänoikeudellisia riita-asioita olisi *ÄKT*:n mukaan erityisen tärkeää ratkaisutoiminnan korkean laadun varmistamiseksi. Mahdollisuus käyttää asiantuntijajäseniä voisi yhdistyksen mukaan toimia myös tekijänoikeudellisten riita-asioiden markkinaoikeuteen keskittämistä puoltavana seikkana.

VM ilmoittaa, ettei se kannata työryhmämietintöön sisältyvää ehdotusta tuomarinviran laajentamisesta muiden kuin ylemmän oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneiden henkilöiden vakinaisiin nimityksiin. *VM*:n mukaan mainitulla laajennuksella saattaisi olla kansalaisten oikeustajun ja tuomioistuinten uskottavuuden kannalta epävarmuutta lisäävä vaikutus. *VM* toteaa, että mainittua mietintöön sisältyvää ehdotusta on perusteltu ratkaistavien asioiden määrästä johtuvalla tuomioistuimen häiriöttömän toiminnan varmistamisella. *VM* kuitenkin katsoo, ettei tuomarinviran avaaminen muille kuin lainoppineille henkilöille ole tähän ainoa käytettävissä oleva ratkaisu.

3.3 Keskittämisen piiriin kuuluvien immateriaalioikeudellisten asioiden käsittelyn järjestäminen markkinaoikeudessa

Työryhmämietinnössä ehdotetaan, että valitukset rekisteriviranomaisten teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koskevista päätöksistä käsiteltäisiin markkinaoikeudessa hallintolainkäytön järjestyksessä. Teollis- ja tekijänoikeudelliset riita- ja hakemusasiat käsiteltäisiin markkinaoikeudessa puolestaan lähtökohtaisesti oikeudenkäymiskaaren mukaisesti.

Rautaruukki Oyj ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyvää ehdotusta, jonka mukaan valitukset PRH:n teollisoikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä koskevista päätöksistä käsiteltäisiin markkinaoikeudessa hallintolainkäyttölain mukaisesti. Yhtiö kiinnittää huomiota siihen, että tämän lähtökohdan valossa asianosaista voisi mainituissa asioissa edustaa markkinaoikeudessa muukin kuin oikeustieteellisen tutkinnon suorittanut henkilö (esimerkiksi patenttiasioissa patenttiasiamies). Rautaruukki Oyj:n mukaan tämä käytäntö on PRH:n valituslautakunnassa osoittautunut asianosaisten kannalta kustannustehokkaaksi.

AIPPI kannattaa sitä, että hallinnollisia muutoksenhakuasioita koskevan menettelyn tulee säilyä nykyiseen tapaan riittävän kevyenä ja edullisena, jotta voitaisiin välttyä menettelyn muuttumiselta laajamittaiseksi prosessaamiseksi.

KHO toteaa, että työryhmämietintö perustuu siihen sinänsä kannatettavaan lähtökohtaan, että tällä hetkellä hallintolainkäytön järjestyksessä käsiteltävät teollisoikeudelliset asiat käsiteltäisiin mainitussa järjestyksessä myös markkinaoikeudessa. *KHO* kuitenkin katsoo, että ehdotettava laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudesta sisältää runsaasti hallintolainkäytölle vieraita piirteitä ja että yleensäkin hallintolainkäyttölain säännöksistä poikkeavia, tiettyä asiaryhmää koskevia menettelysäännöksiä ei tulisi säätää ilman hyvin perusteltua syytä. Ehdotettuja erityissäännöksiä ei *KHO*:n mukaan voida pitää tarpeellisina siltä osin kuin ne ilmentävät hallintolainkäyttölain ja siihen pohjautuvan käytännön perusteella jo yleisesti sovellettuja tai jopa itsestään selviä menettelytapoja. Lisäksi *KHO* viittaa siihen, että hallintolainkäyttölain kehittämistarpeet ovat parhaillaan hallintolainkäyttötoimikunnan ja sen alaisten työryhmien selvittävänä.

PRH:n valituslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että nykyinen teollisoikeuksia koskeva hallinnollisten muutoksenhakuasioiden käsittely on luonteeltaan kevyt, joustava ja asianosaisille suhteellisen edullinen. Asianosaisilla on mahdollisuus hoitaa muutoksenhakuasiaa myös omatoimisesti. *PRH:n* valituslautakunta katsoo, että työryhmämietinnössä ehdotettu oikeudenkäyntimenettely markkinaoikeudessa olisi huomattavasti monimutkaisempi ja raskaampi. *PRH:n* valituslautakunnan mukaan asianosaisten kulurasi- tus oletettavasti kasvaisi selvästi ja saattaisi jopa muodostaa esteen oikeuden saatavuudelle erityisesti silloin, kun asianosainen on yksityinen yrittäjä tai yritys edustaa pk-teollisuutta.

Tuomariliitto pitää työryhmän ehdotusta immateriaalioikeusasioiden jakautumisesta yhtäältä riita-asioiden käsittelyjärjestyksessä käsiteltäviin sekä toisaalta hallintolainkäytön järjestyksessä käsiteltäviin asioihin perusteltuna asioiden erilainen luonne huomioon ottaen. Yhdistys kiinnittää huomiota siihen, että markkinaoikeus on nykyisellään ainoa tuomioistuin, jossa asioita käsitellään sekä oikeudenkäymiskaaren että hallintolainkäytölain mukaan, minkä lisäksi markkinaoikeuden toimintarutiineihin kuuluu myös asiantuntijajäsenten olemassaolo ja käyttö ratkaisutoiminnassa. Tuomariliitto katsookin, että markkinaoikeuden toimivallan laajentaminen immateriaalioikeusasioilla työryhmän esittämällä tavalla olisi mahdollista toteuttaa aiheuttamatta lainkäytöllisiä ongelmia tai edes uusiin menettelytapoihin sopeutumista.

Kuluttaja-asiamies ilmoittaa tukevansa työryhmämietinnössä ehdotettua muutosta, jonka mukaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaiset kieltoasiat käsiteltäisiin vastaisuudessa riita-asioina. Kuluttaja-asiamiehen mukaan myös kuluttaja-asiamiehen hakemuksesta markkinaoikeudessa vireille tulevissa kuluttajansuoja-asioissa markkinaoikeudella tulisi olla mahdollisuus käsitellä myös kieltovaatimusta koskeva riita-asia.

Sanoma Oyj ilmoittaa kannattavansa työryhmämietintöön sisältyvää ehdotusta, jonka mukaan sopimatonta menettelyä elinkeinotoiminnassa koskevat kieltoasiat käsiteltäisiin samaa menettelyä noudattaen kuin teollis- ja tekijänoikeusasiat.

Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta katsoo, että samaan menettelyyn teollis- ja tekijänoikeusasioiden kanssa tulisi yhdistää myös sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaiset asiat.

IPR University Center pitää perusteltuna työryhmämietintöön sisältyvää ehdotusta, jonka mukaan teollis- ja tekijänoikeusasioiden kanssa samaan ryhmään sisällytettäisiin myös sopimatonta menettelyä elinkeinotoiminnassa koskevat asiat. IPR University Centerin mukaan ehdotus korostaisi mainittujen asioiden kytkentää toisiinsa.

Professori Norrgård:

Professori Norrgårdin mukaan on tärkeää painottaa tuomioistuimen asiantuntemuksen tärkeyttä, kuten työryhmämietinnössä on tehty. Toisaalta Norrgårdin mukaan on tärkeää, erityisesti immateriaalioikeudellisissa riita-asioissa, että oikeudenkäynti on riittävän joutuisa. Tarve nopealle prosessille näkyy erityisesti siinä, että turvaamistoimet (väliaikaiset kiellot) ovat hyvin tavallisia immateriaalioikeudellisissa loukkausasioissa. Jos ns. pääasiaprosessi eli varsinainen loukkausprosessi pystytään tekemään riittävän nopeaksi, vähenee samalla tarve hakea turvaamistointa. Tämän vuoksi Norrgård pitää tärkeänä, että prosessin joutuisuutta korostettaisiin entisestään ja että jatkovalmistelussa pohdittaisiin, olisiko mahdollista mennä vielä työryhmän ehdottamaa pidemmälle ja ottaa säännöksiä nopeutetusta menettelystä (ns. fast track -menettely). Tämä tarkoittaisi muun muassa, että pyritäisiin poistamaan prosessia hidastavia tekijöitä esimerkiksi vähentämällä kirjallisten lausumien määrää.

Norrgård kiinnittää lisäksi huomiota mietintöön sisältyvään ehdotukseen katsoa kaikki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain mukaiset asiat teollisoikeudellisiksi asioiksi. Norrgård toteaa, että sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 2, 2a ja 3 §:n säännökset koskevat markkinaoikeuden peruskysymyksiä (harhaanjohtavat ilmaisut, vertaileva mainonta yms.) eikä näitä systemaattiselta kannalta voi laskea teollis- ja tekijänoikeudellisiksi asioiksi. Toisaalta Norrgårdin mukaan on selvää, että elinkeinonharjoittajan vireille panema asia on luonteeltaan lähempänä oikeudenkäymiskaaren mukaista riita-asiaa kuin kuluttaja-asiamiehen ajamaa markkinaoikeudellista kielto-asiaa. Systemaattiselta kannalta mietinnössä ehdotettu ratkaisu on Norrgårdin mielestä kuitenkin ongelmallinen. Norrgård katsookin, että jatkovalmistelussa tulisi ainakin perusteluissa selvemmin painottaa eräiden sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain nojalla ajettavien asioiden erityislaatua suhteessa teollisoikeudellisiin riita-asioihin.

Markkinaoikeus toteaa, että työryhmä on kiinnittänyt huomiota siihen, että immateriaalioikeudellisten asioiden markkinaoikeuteen keskittämisen myötä olisi jatkossa syytä tarkastella mahdollisia asioiden käsittelyn uudistustarpeita myös markkinaoikeudessa jo nykyisin käsiteltävien asioiden osalta. Markkinaoikeus katsoo, että asian jatkovalmistelun yhteydessä tulisi kokonaisvaltaisesti arvioida, millaiset erilaiset käsittelysäännökset soveltuvat markkinaoikeusprosesseihin.

Nokia Oyj:

Nokia Oyj pitää perusteltuna, että hallinnollista muutoksenhakua saataisiin nopeutettua ja tehostettua nykyisestä. Lisäksi ratkaisujen ennakoitavuutta ja sovellettavia menettelysääntöjä olisi yhtiön mielestä syytä kehittää työryhmän ehdottamalla tavalla. Nokia Oyj toteaa, että oikeuksien hakijoiden kannalta olisi toivottavaa, että käsittelyä kehitetään ennakoitavammaksi ja paremmin johdetuksi; samalla tulisi yhtiön mukaan kuitenkin huolehtia siitä, että mahdollisuuksien mukaan pyrittäisiin välttämään menettelyn tarpeetonta monimutkaistumista ja asianosaisille aiheutuvien kustannusten nousua.

Jatkovalmistelussa Nokia Oyj pyytää vielä kiinnittämään huomiota väitemenettelyn ja mitättömyyskanteen (tai mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen) väliseen suhteeseen. Yhtiön mukaan riitatilanteessa olisi asianosaisten kannalta toivottavaa, että lainsäädäntö tarjoaisi mahdollisimman selkeän ja ennustettavan järjestelyn, jossa markkinaoikeudessa mahdollisesti eri perusteilla käsiteltävät samaa oikeutta koskevat asiat voitaisiin ainakin samojen asianosaisten välisissä asioissa käsitellä samanaikaisesti tai niin, että loukkaus- ja vahvistusasian käsittelyssä otetaan huomioon valitusmenettelyssä tai mitättömyysasian käsittelyssä annetut ratkaisut.

Orion Oyj kiinnittää huomiota työryhmämietintöön sisältyvään ehdotukseen, jonka mukaan kannetta patentin mitättömäksi julistamisesta ei olisi mahdollista nostaa ennen kuin Euroopan patenttivirasto tai paikallinen patenttiviranomainen on antanut lopullisen päätöksensä väiteasiassa. Yhtiö ilmoittaa suhtautuvansa ehdotukseen huolestuneena ja katsoo, että ehdotus vaarantaisi toimijoiden oikeusturvaa ja oikeusvarmuutta. Orion Oyj:n mukaan sen vakaa käsitys on, että alan toimijoiden etujen mukaista on säilyttää mahdollisuus aloittaa kansallinen mitätöntioikeudenkäynti ns. ”puhtaalta pöydältä”, vaikka väitekäsittely olisi jo vireillä samojen asianosaisten välillä Euroopan patenttivirastossa; näin ei vähiten siksi, että väitekäsittely valituksineen kestää 4-6 vuotta.

Patentti-Insinöörit r.y. ilmoittaa vastustavansa työryhmämietintöön sisältyvää ehdotusta, jonka mukaan mitätöintikanteen nostaminen ei olisi mahdollista patentin väiteaikana tai väitekäsittelyn ollessa kesken. Yhdistys katsoo, että ehdotus houkuttelisi käyttämään järjestelmää väärin ja sitä kautta antaisi välineitä suomalaisen teollisuuden painostamiseen kohtuuttomiin korvauksiin kieltotuomion pelossa. Asianosainen voisi nimittäin nostaa loukkaukskanteen siinä toivossa, että saa kieltotuomion voimaan, ennen kuin patentin mitätöinti on ratkaistu. Patentti-Insinöörit r.y. katsoo, että loukkaukskanteen vastineena pitäisi vähintään pystyä nostamaan mitätöintikanne, joka pysäyttää loukkaukskanteen, oli sitten väiteasia kesken tai ei. Paras ratkaisu yhdistyksen mukaan olisi, että sekä väiteasia että mitätöintikanne pysäyttävät loukkaukskanteen, kunnes mitättömyys/pätevyys on ratkaistu.

Myös *Rinnakkaislääketeollisuus ry* vastustaa ehdotusta, jonka mukaan mitätöintikanteen nostaminen ei olisi mahdollista patentin väiteaikana tai väitekäsittelyn ollessa kesken. Yhdistys katsoo, että ehdotus toteutuessaan saattaisi merkittävästi vaikeuttaa ja heikentää rinnakkaislääketeollisuuden yritysten toimintaedellytyksiä lääke-markkinoilla. Rinnakkaislääketeollisuus ry:n mukaan tietyissä tapauksissa rinnakkaislääketeollisuuden yritykselle voi olla oikeusturvasyistä välttämätöntä turvautua rinnakkaiseen oikeudenkäyntiin tuomioistuimissa. Mitätöintikanteiden käytön rajoittamisella voisi siten yhdistyksen näkemykseen mukaan olla huomattavia kilpailunvastaisia vaikutuksia. Pelkkä mahdollisuus mitätöintikanteen nostamiseen vastakanteena ei Rinnakkaislääketeollisuus ry:n mukaan mainitussa suhteessa takaa riittävää suojaa.

Professori Norrgård puolestaan toteaa mainittuun mitättömyyskanteen nostamismahdollisuuteen (vastakanteena) liittyen, ettei kyseistä säännösehdotusta koskevista yksityiskohtaisista perusteluista käy selkeästi ilmi, että tällaiselle poikkeussäännökselle olisi tarvetta. Norrgård katsoo, että ainakin lähtökohtaisesti väitteen tekeminen on riittävä oikeuskeino myös niissä tilanteissa, joissa on nostettu loukkaukskanne.

3.4 Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin keskittämisen piiriin kuuluvissa asioissa

Työryhmämietinnössä ehdotetaan, että rekisteriviranomaisten päätösten osalta markkinaoikeuden ratkaisuihin olisi mahdollista hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Siitä, miten muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa on järjestettävä, työryhmä ei sen sijaan ollut yksimielinen. Työryhmän enemmistö päätyi kannattamaan vaihtoehtoa, jonka mukaan muutoksenhaku tapahtuisi valittamalla Helsingin hovioikeuteen, jonka ratkaisuihin olisi vielä mahdollista hakea muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen nykyistä valituslupajärjestelmää noudattaen, kun taas vähemmistö kannatti muutoksenhaun järjestämistä valittamalla markkinaoikeuden ratkaisuihin suoraan korkeimpaan oikeuteen voimassa olevaa oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n mukaista valituslupajärjestelmää noudattaen.

Työryhmän ehdotuksia muutoksenhaun järjestämiseksi rekisteriviranomaisen päätöksiä koskien ei vastustanut yksikään lausunnonantajista.

Sen sijaan kysymys muutoksenhaun järjestämisestä markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa on saanut jakautuneen vastaanoton.

Lausunnonantajista *MMM, KKO, Helsingin hovioikeus, Oulun käräjäoikeus, Gramex, Kopiosto r.y., Nokia Oyj, Patentti-Insinöörit r.y., Rautaruukki Oyj, Rinnakkaislääketeollisuus ry, Asianajajaliitto, Kirjailijaliitto, Lakimiesliitto, Suomen Muusikkojen Liitto ry, Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry, Suomen peliohjelmisto- ja multimediasyhistys – FIGMA ry, ÄKT, Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry, Teosto ja AIPPI* kannattavat työryhmän enemmistön ehdottamaa vaihtoehtoa. Mainittua vaihtoehtoa kannattaa lisäksi *FACG:n* enemmistö.

Sen sijaan lausunnonantajista *OKM, TEM, markkinaoikeus, Amer Sports Oyj, EK, Keskuskauppakamari, Lääketeollisuus ry, Mainostajien liitto, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Outotec Oyj, Sanoma Oyj, Suomen Yrittäjät ry, Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta, Teknologiateollisuus, Valio Oyj, Viestinnän Keskusliitto ry ja Yleisradio Oy* kannattavat työryhmän vähemmistön ehdottamaa vaihtoehtoa. Lisäksi mainittua vaihtoehtoa kannattaa *FACG:n* vähemmistö.

Edellä mainituista työryhmän enemmistön ehdottamaa vaihtoehtoa kannattavista lausunnonantajista *Kopiosto r.y., Nokia Oyj, Lakimiesliitto, Suomen Muusikkojen Liitto ry* ja *AIPPI* kiinnittävät kuitenkin nimenomaisesti huomiota ja lähtevät siitä, että samalla olisi turvattava myös hovioikeuden asiantuntemus ja resursointi.

KHO puolestaan toteaa pitävänsä työryhmän enemmistön kantaa sikäli ongelmallisena, että se merkitsisi markkinaoikeuden rinnastamista mainitulta osin käräjäoikeuksiin kun markkinaoikeus muilta osin on samalla tasolla kuin hovioikeudet ja hallinto-oikeudet.

Lausunnonantajista *Tuomariliitto* ja *STY* eivät ole ottaneet nimenomaista kantaa työryhmän ehdotuksiin muutoksenhaun järjestämisestä markkinaoikeuden ratkaisuihin teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa.

Tuomariliitto ainoastaan esittää, että koska työryhmän vähemmistön ehdottamaan muutoksenhakujärjestelmään liittyy merkittäviä etuja verrattuna enemmistön kantaan, asiassa tulisi vielä selvittää tältä osin, täyttääkö valitusmahdollisuus suoraan korkeimpaan oikeuteen (oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n mukaisesti tai ”laajennettua” valituslupajärjestelmää noudattaen) perustuslain 21 §:n ja TRIPS-sopimuksen vaatimukset. Tuomariliitto viittaa muun ohella siihen, että vaikka enemmistön ehdottamalla järjestelyllä saatetaan periaatteessa parantaa asianosaisten oikeusturvaa, voidaan kuitenkin perustellusti kysyä, parantaako muutoksenhakumahdollisuus hovioikeuteen todellisuudessa asianosaisten oikeusturvaa.

STY puolestaan toteaa, että mikäli muutoksenhaku järjestetään työryhmän enemmistön kannan mukaisesti, pitäisi se toivottavana, että teollis- ja tekijänoikeusasioiden käsittely hovioikeudessa tapahtuisi pääosin yhdellä osastolla ja muuten tiettyjen tuomareiden

toimesta. Vastaavasti teknistä asiantuntemusta koskevien asioiden osalta STY pyytää jatkovalmistelussa harkitsemaan teknisen asiantuntemuksen lisäämistä tuomioistuimen kokoonpanoon myös hovioikeudessa. Tämä voitaisiin STY:n mukaan toteuttaa esimerkiksi vastaavalla tavalla ja järjestelyillä kuin työryhmä on ehdottanut koskien markkinaoikeuden asiantuntijoiden valitsemista ja osallistumista markkinaoikeuden ratkaisutoimintaan.

Lausunnonantajista *FICOM* ilmoittaa kannattavansa työryhmämietinnössä esille otettua vaihtoehtoa, jossa valitus tehtäisiin suoraan korkeimpaan oikeuteen, mutta muutoksenhakulupaperusteisiin lisättäisiin erityinen immateriaalioikeudellisia asioita koskeva markkinaoikeuden päätöksen lopputuloksen virheellisyyttä koskeva lupaperuste. Tällä tavoin voitaisiin *FICOM*:n mukaan sekä saavuttaa prosessien kokonaiskestoajojen lyhentämistä ja tehokkuuden parantamista koskevat tavoitteet että turvata osapuolille muutoksenhakumahdollisuudet markkinaoikeuden ratkaisusta myös ratkaisun asiallisen lopputuloksen osalta.

Professori Norrgård toteaa, ettei hänellä ole vahvaa mielipidettä siitä, tulisiko valitusinstanssina olla korkein oikeus vai hovioikeus. *Norrgårdin* mukaan tärkeää on kuitenkin huomata, että ratkaisevaa on – riippumatta siitä valitetaanko hovioikeuteen vain korkeimpaan oikeuteen – että valitusinstanssille annetaan lisäresursseja, jotta asiantuntemus ja joutuisuus taataan myös valitusvaiheessa. Joutuisuuden valossa lienee *Norrgårdin* mukaan valitusta korkeimpaan oikeuteen valitusluvin pidettävä parhaimpana vaihtoehtona. Jos toisaalta hovioikeuden resursseja lisättäisiin ja rutiineja hiottaisiin, olisi *Norrgårdin* mukaan mahdollista, että myös hovioikeus pystyisi ratkaisemaan valitukset nykyistä huomattavasti nopeammin. Joka tapauksessa valitusinstanssissa, riippumatta siitä valitetaanko hovioikeus vai korkein oikeus, tulisi taata asiantuntemus myös teknisen osaamisen osalta.

Vantaan käräjäoikeus pitää ongelmallisena niin työryhmän enemmistön kuin myös sen vähemmistön ehdottamaa muutoksenhakujärjestelmää.

4 Pykäläkohtaiset huomautukset

4.1 Laki markkinaoikeudesta

7 §

Asiantuntijajäsenen kelpoisuus

Kilpailu- ja hankinta-asioiden käsittelyyn osallistuvalla asiantuntijajäseneltä edellytetään, että hän on suorittanut soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon ja perehtynyt kilpailuoikeuteen, hankintatoimeen, energiamarkkinoihin, taloustieteeseen, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin.

Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyyn osallistuvalla asiantuntijajäseneltä edellytetään, että hän on suorittanut soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon ja perehtynyt asianomaiseen tekniikan alaan tai patentointiin liittyviin kysymyksiin.

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittelyyn osallistuvalla asiantuntijajäseneltä edellytetään, että hän on suorittanut soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon ja perehtynyt kuluttajansuojaan, markkinointiin, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin.

ÄKT kiinnittää huomiota siihen, että markkinaoikeus voi kilpailu- ja hankinta-asioita käsitellessään käyttää taloustieteeseen perehtyneitä sivutoimisia asiantuntijajäseniä. ÄKT katsoo, että markkinaoikeudella tulisi olla mahdollisuus käyttää taloustieteeseen perehtyneitä asiantuntijajäseniä myös tekijänoikeudellisissa riita-asioissa, sillä tekijänoikeudellisissa riita-asioissa on usein keskeisesti kysymys ”markkinahinnan” määrittämisestä, eli oikeuden käyttämisestä suoritettavan vastikkeen suuruudesta. ÄKT esittääkin ehdotettavan lain 7 §:n 2 momentin säännöstä kuulumaan seuraavasti: ”Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittelyyn osallistuvalla asiantuntijajäseneltä edellytetään, että hän on suorittanut soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon ja perehtynyt taloustieteeseen, asianomaiseen tekniikan alaan tai patentointiin liittyviin kysymyksiin.”

Asian siirtäminen vahvennettuun istuntoon tai täysistuntoon

Ylituomari voi siirtää lainkäyttöasian tarpeellisilta osiltaan käsiteltäväksi vahvennettuun istuntoon tai täysistuntoon, jos asian tai sen osan ratkaisua harkittaessa osoittautuu, että kokoonpanon ratkaisu on poikkeamassa oikeuskäytännössä aikaisemmin omaksutusta kannasta. Ylituomari voi muutoinkin siirtää periaatteellisesti merkittävän tai muuten laajakantoisen lainkäyttöasian tai sen osan käsiteltäväksi vahvennettuun istuntoon tai täysistuntoon.

Professori Norrgård katsoo ehdotettavan lain 23 §:n mukaisen menettelyn sopivan paremmin valitusinstanssiin kuin ensimmäiseen oikeusasteeseen. Tämän vuoksi *Norrgårdin* mukaan olisikin paikallaan painottaa säännöksen poikkeusluonnetta tekijän- ja teollisoikeudellisissa riita- ja hakemusasioissa. *Norrgård* kiinnittää myös huomiota siihen, että pääkäsittelyssä käsitellyn riita-asian siirtäminen täysistuntoon on ristiriidassa todistelun välittömyyden vaatimuksen kanssa, sillä todistelu on esitettävä suoraan niille tuomareille, jotka ratkaisevat asian. *Norrgård* ei kannatakaan mahdollisuutta siirtää teollis- ja tekijänoikeudellisia riita- ja hakemusasioita vahvennettuun istuntoon tai täysistuntoon ellei koko vahvennettu kokoonpano osallistu koko pääkäsittelyyn.

4.2 Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa

3 luku

Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely

5 §

Valituksen täydentäminen

Puutteellisen valituksen täydentämisessä noudatetaan, mitä hallintolainkäyttölain 28 §:ssä säädetään.

Erityisestä syystä markkinaoikeus voi varata asianosaiselle, jonka valitus on täydennyksen jälkeenkin puutteellinen, uuden tilaisuuden valituksen täydentämiseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa.

Jos valittaja ei noudata kehotusta ja valitus on niin puutteellinen, ettei se kelpaa oikeudenkäynnin perustaksi markkinaoikeudessa, valitus jätetään tutkimatta. Kehottaessaan valittajaa täydentämään valitustaan markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen laiminlyömisestä voi olla.

KHO toteaa, että valituksen täydentämisestä on säännökset hallintolainkäyttölaissa ja että säännökset prosessinjohton puitteissa mahdollistavat myös määräaikojen asettamisen.

6 §

Kirjallinen vastaus

Valittajan vastapuolena olevaa asianosaista on kehotettava antamaan kirjallinen vastaus valitukseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Markkinaoikeus voi määrätä, mistä kysymyksestä vastauksessa on erityisesti lausuttava. Kehotuksessa on samalla ilmoitettava, että asia voidaan ratkaista määräajan jälkeen, vaikka vastausta ei ole annettu. Kehotuksen yhteydessä on lisäksi annettava tiedoksi valitus ja siihen liitetyt asiakirjat.

Vastausta ei pyydetä, jos valitus jätetään tutkimatta tai hylätään heti tai jos vastauksen pyytäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

9 §

Kirjallinen lausuma

Markkinaoikeus voi kehottaa asianosaista tai rekisteriviranomaista markkinaoikeuden määräämässä ajassa toimittamaan markkinaoikeuteen kirjallisen lausuman. Markkinaoikeuden on tällöin määrättävä, mistä kysymyksestä asianomaisen on lausuttava. Kehotuksessa on samalla ilmoitettava, että asia voidaan ratkaista määräajan jälkeen, vaikka lausumaa ei ole annettu.

KHO toteaa, että ehdotettavan lain 3 luvun 6 §:ssä tarkoitettusta kirjallisesta vastauksesta käytetään hallintolainkäyttölaissa ilmaisua selitys. Ehdotettavan lain 3 luvun 9 §:ssä tarkoitettusta kirjallisesta lausumasta hallintolainkäyttölaissa käytetään puolestaan ilmaisua lisäselvitys. *KHO* kiinnittää huomiota siihen, ettei näitä poikkeamia hallintolainkäytössä vakiintuneesta termistöstä ole perusteltu työryhmämietinnössä.

PRH kiinnittää huomiota siihen, ettei ehdotettavan lain 3 luvun 9 §:ssä säädetä määräajan pituudesta. *PRH* katsoo, että kyseisen määräajan tulisi olla riittävän pitkä, jotta pyyntöihin ehditään vastata ja vastaukset valmistella riittävän huolellisesti.

8 §

Rekisteriviranomaisen lausunto valitusasiassa

Markkinaoikeuden on tarvittaessa pyydettävä rekisteriviranomaiselta lausunto valituksesta markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Rekisteriviranomaisen on lausunnossaan esitettävä käsityksensä valituksessa esitetyistä vaatimuksista ja niiden perusteista. Markkinaoikeus voi määrätä, mistä kysymyksestä lausunnossa on erityisesti lausuttava. Markkinaoikeus voi ratkaista asian, vaikka rekisteriviranomainen ei ole toimittanut pyydettyä lausuntoa määräaikaan mennessä.

Rekisteriviranomaisen on markkinaoikeuden pyynnöstä toimitettava markkinaoikeudelle valituksen kohteena olevan päätöksen perusteena olleet ja muut tarvittavat asiakirjat.

23 §

Rekisteriviranomaisen lausunto riita- ja hakemusasiassa

Markkinaoikeus voi tässä luvussa tarkoitettussa teollisoikeudellisessa riita- tai hakemusasiassa pyytää toimivaltaisen rekisteriviranomaisen lausunnon.

Lausuntopyynnössä markkinaoikeuden tulee yksilöidä ne kysymykset, joista lausuntoa pyydetään.

KHO toteaa olevan yllättävää, että ehdotettavan lain 3 luvun 8 §:ssä rekisteriviranomaisen lausuntoa esitetään pyydettyväksi vain tarvittaessa. *KHO* katsookin, että tältä osin olisi muutenkin syytä noudattaa hallintolainkäyttölain säännöstä, jonka mukaan päätöksen antaneen viranomaisen lausuntoa on pyydettyä, jollei se ole tarpeetonta.

Professori Norrgård puolestaan kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettavan lain 3 luvun 8 § poikkeaa hallintolainkäyttölain 36 §:stä, ja katsoo, että ainakin säännösehdotuksen perusteluissa tulisi selkeästi selittää, miksi poiketaan muutoin hallintolainkäyttöasioissa omaksutusta kannasta. Sinänsä *Norrgård* toteaa kannattavansa mainittua työryhmän ehdotusta.

MMM esittää, että ehdotettavan lain 3 luvun 23 §:n säännökseen lisättäisiin maininta lausunnon pyytamisestä rekisteriviranomaiselta myös teollisoikeuden loukkausasioissa. Lisäksi *MMM* kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettavan lain 3 luvun 8 §:n mukaan markkinaoikeuden ”on tarvittaessa pyydettyä lausunto”, kun taas 23 §:n mukaan markkinaoikeus ”voi - - pyytää lausunnon”, ja esittää mainittujen säännösten sanamuotojen yhtenäistämistä.

10 §

Valmisteluistunto

Markkinaoikeus voi toimittaa valmisteluistunnon 4 §:ssä mainittujen valmistelun tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valmisteluistunto voidaan pitää myös puhelimitse tai käyttäen muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puheyhteys keskenään, jos se on istunnossa käsiteltävien kysymysten laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

KHO toteaa, että myös hallintolainkäyttölaki sinänsä mahdollistaa valmisteluistunnon järjestämisen. Ehdotettua erityissäännöstä voidaan *KHO*:n mukaan kuitenkin puolustaa sillä, että vastaavaa säännöstä pidettiin tarpeellisena myös lastensuojelulakia säädettäessä. Valmisteluistunto voisi *KHO*:n mukaan olla eduksi valitusasioissa esimerkiksi prosessin kohteen selvittämiseksi, minkä lisäksi säännös saattaisi muutoinkin selkiyttää prosessinjohtoa.

11 §

Asian käsittely valmisteluistunnossa

Markkinaoikeuden on kutsuttava valmisteluistuntoon asianosaiset sekä tarvittaessa rekisteriviranomaisen edustaja. Asianomaiset kutsutaan valmisteluistuntoon uhalla, että poissaolo ei estä asian käsittelyä.

Kutsun tiedonannossa ja valmisteluistunnon pöytäkirjan pitämisessä noudatetaan, mitä hallintolainkäyttölain 43 §:n 3 momentissa ja 45 §:ssä säädetään.

PRH kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettavan lain 3 luvun 11 §:n mukaan rekisteriviranomaisen edustaja voitaisiin kutsua valmisteluistuntoon. *PRH* katsoo, että tämä olisi uusi tilanne viranomaiselle, jonka rooli jäisi tällaisessa tapauksessa hieman epäselväksi.

13 §

Määräajan asettaminen oikeudenkäyntiaineiston esittämiseen

Markkinaoikeus voi toimittaa valmisteluistunnon 4 §:ssä mainittujen valmistelun tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valmisteluistunto voidaan pitää myös puhelimitse tai käyttäen muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puheyhteys keskenään, jos se

on istunnossa käsiteltävien kysymysten laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

Markkinaoikeus voi viivästyksen estämiseksi tai muusta perustellusta syystä kehottaa asianosaista määräajassa

- 1) esittämään vaatimuksensa ja niiden perusteet;
- 2) ilmoittamaan kaikki todisteet, jotka hän aikoo esittää, ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen;
- 3) esittämään kaikki kirjalliset todisteet, joihin hän vetoaa, uhalla, ettei hän määräajan jälkeen saa vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka ilmoittaa uutta todistetta, ellei hän saata todennäköiseksi, että hänen menettelynsä johtuu pätevistä syistä.

Jos asianosainen tahtoo edellä 1 momentissa tarkoitetun määräajan jälkeen vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka ilmoittaa uuden todisteen, hänen on viipymättä saatettava asia markkinaoikeuden tietoon ja samalla esitettävä selvitys siitä, minkä vuoksi hän ei ole noudattanut markkinaoikeuden kehotusta.

KHO ilmoittaa suhtautuvansa hyvin varauksellisesti ehdotettavan lain 3 luvun 13 §:n kaltaiseen preklusiosäännökseen ja siihen liittyvään uusien vaatimusten ja selvitysten esittämisen rajoittamiseen. Lisäksi *KHO* toteaa, ettei mahdollisista korkeinta hallinto-oikeutta velvoittavista prosessisäännöksistä tule säätää oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettavassa laissa (vrt. ehdotettavan lain 5 luvun 2 §:n 3 momentti).

14 §

Suullinen käsittely

Suullisen käsittelyn toimittamisessa noudatetaan, mitä hallintolainkäyttölain 37 §:ssä säädetään. Tämän lisäksi suullisen käsittelyn toimittamisessa noudatetaan, mitä hallinto-oikeuden velvollisuudesta toimittaa suullinen käsittely yksityisen asianosaisen pyynnöstä lain 38 §:ssä säädetään.

Asian käsittelyssä suullisessa käsittelyssä noudatetaan, mitä hallintolainkäyttölain 39 ja 40 sekä 43–50 §:ssä säädetään. Markkinaoikeus voi kuitenkin asianosaisen tai rekisteriviranomaisen suostumuksella antaa todistajan ja asiantuntijan sekä muun todistelutarkoituksessa kuultavan henkilön kutsumisen suulliseen käsittelyyn asianomaisen tehtäväksi, jos markkinaoikeus katsoo siihen olevan perustua aihetta.

KHO katsoo, että ehdotettavan lain 3 luvun 14 §:n suullista käsittelyä koskeva viittaussäännös on perusteltavissa sillä, ettei hallintolainkäyttölain 38 §:n ole katsottu olevan sovellettavissa suoraan markkinaoikeudessa. Koska sama ongelma koskee myös kilpailu- ja hankinta-asioita, *KHO*:n mukaan säännös johdonmukaisuuden vuoksi tulisi kuitenkin sijoittaa ehdotettavaan lakiin siten, että se koskisi myös mainittuja asiaryhmiä.

Päätöksen antaminen tai julistaminen

Markkinaoikeuden päätös annetaan tai julistetaan päätösneuvottelun päätyttyä. Päätöksen tiedoksiannossa noudatetaan, mitä hallintolainkäyttölain 55 §:ssä säädetään.

Asiassa, jossa markkinaoikeus pitää päätösneuvottelun heti suullisen käsittelyn päätyttyä, markkinaoikeus voi kuitenkin julistaa päätöksen päätösneuvottelun päätyttyä. Jollei päätöksen julistaminen kokonaisuudessaan ole tarpeen, päätöksestä on sitä julistettaessa ilmoitettava sen perustelut ja lopputulos. Asianosaisten siihen suostuessa perustelut voidaan tällöin ilmoittaa ainoastaan pääpiirteittäin. Jos päätöksestä on äänestetty, siitä on ilmoitettava julistamisen yhteydessä

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa asianosaisten ja rekisteriviranomaisen, joka on edustettuna suullisessa käsittelyssä päätöstä julistettaessa, katsotaan tällöin saaneen päätöksestä tiedon. Markkinaoikeuden päätöksen jäljennöksen on tällöin oltava asianosaisten ja rekisteriviranomaisen saatavana 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös julistettiin.

KHO pitää hallintolainkäytölle täysin vieraana ajatuksena sitä, että markkinaoikeuden tulisi voida julistaa päätöksensä. Täysin mahdottomana *KHO* pitää myös ajatusta siitä, että julistettu päätös olisi annettava kirjallisena 30 päivän määräajassa samalla kun valitusaika olisi hallintolainkäyttölaissa säädetty 30 päivää.

Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry katsoo, että mikäli ehdotettavan lain 3 luvun 15 §:n säännös toteutetaan sellaisenaan, on olemassa riski oikeusturvan heikentymisestä. Yhdistys kiinnittää huomiota siihen, että ehdotuksen mukaan päätös voidaan antaa heti suullisen käsittelyn päätyttyä, jolloin päätös katsotaan annetuksi tiedoksi ja muutoksenhaun määräajan laskeminen alkaa tästä päivästä, valitusajan päätöksestä ollessa 30 päivää. Samanaikaisesti kuitenkin päätöksen jäljennöksen tulee olla asianosaisten saatavilla 30 päivän kuluessa. Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry:n mukaan voisi siten helposti muodostua tilanne, jossa asiassa ei ole perusteltua kirjallista päätöstä saatavilla valitusta valmisteltaessa. Yhdistys katsoo, että tältä osin ehdotuksessa ei ole kysymys käytäntöjen yhtenäistämistä, sillä esimerkiksi Euroopan patenttinviraston väite käsittelyissä annetaan suullisia päätöksiä, jotka tulevat voimaan heti, mutta joiden osalta valitusaika alkaa aina kirjallisesta päätöksestä. Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry näkee ongelmallisena ennen kaikkea sen, että valitusaika mainitun säännösehdotuksen mukaan alkaisi suullisesta päätöksestä. Yhdistys ehdottaakin, että tämän sijaan muutoksenhaun määräajan säädettäisiin alkavan kirjallisen päätöksen tiedoksisäännöstä.

16 §

Ilmoitukset rekisteriviranomaiselle valitusasiassa

Markkinaoikeuden on heti ilmoitettava asianomaiselle rekisteriviranomaiselle valitusasian vireilletulosta.

Markkinaoikeuden on lähetettävä asianomaiselle rekisteriviranomaiselle jäljennös valitusasian päätöksestä sekä samalla ilmoitettava, onko päätös saanut lainvoiman.

PRH kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettavan lain 3 luvun 16 §:n 1 momentin säännös on kaupparekisteri- ja toiminimiasioiden osalta tarpeeton.

20 §

Väitemenettelyn ensisijaisuus

Patentin mitättömäksi julistamista, tavaramerkin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista tai mallioikeuden rekisteröinnin kumoamista tarkoittavaa kannetta ei voi nostaa, jos määräaika väitteen tekemiselle myönnettyä patenttia taikka tavaramerkin tai mallin rekisteröintiä vastaan ei ole päättynyt.

Jos asianosainen on esittänyt Patenti- ja rekisterihallitukselle väitteen myönnettyä patenttia taikka tavaramerkin tai mallin rekisteröintiä vastaan, hän ei voi samalla perusteella nostaa patentin mitättömäksi julistamista, tavaramerkin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista tai mallioikeuden rekisteröinnin kumoamista tarkoittavaa kannetta ennen kuin rekisteriviranomainen on antanut ratkaisun väitteen johdosta.

Mitättömäksi julistamista koskevan vastakanteen nostaminen

Jos edellä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 7–10 ja 12 kohdassa mainituissa laeissa tarkoitetun rekisteröidyn teollisoikeuden loukkausta koskevassa asiassa tehdään väite siitä, että teollisoikeus olisi julistettava mitättömäksi taikka sen rekisteröinti olisi julistettava mitättömäksi tai kumottava, markkinaoikeuden on, jollei sitä tarkoittavaa kannetta ole markkinaoikeudessa vireillä, asetettava määräaika, jonka kuluessa kanne on pantava vireille, uhalla, että väitettä ei tutkita. Vastakanne voidaan nostaa sen estämättä, mitä 20 §:ssä säädetään.

Markkinaoikeus käsittelee ja ratkaisee 1 momentissa tarkoitetun loukkauskanteen vastakanteen esittämisestä huolimatta. Markkinaoikeus voi kuitenkin erityisesti syystä keskeyttää loukkauskanteen käsittelyn siihen saakka, kunnes vastakanne on lopullisesti ratkaistu.

Mitä tässä pykälässä säädetään rekisteröidystä teollisoikeudesta, koskee soveltuvin osin myös hyödyllisyysmallia ja integroidun piirin piirimallia. Hyödyllisyysmallin ja integroidun piirin piirimallin rekisteröinnin mitättömäksi julistamista koskeva vaatimus on kuitenkin tehtävä Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös, jos tavaramerkin loukkausta koskevassa asiassa tehdään väite siitä, että tavaramerkki olisi julistettava menetyksi.

KHO pitää sinänsä myönteisenä ehdotettavan lain 3 luvun 20 §:ään sisältyvää ajatusta siitä, että väitemenettely olisi kumoamis- tai mitätöintikanteeseen nähden ensisijainen ja ettei mitätöintiä tai kumoamista saisi vaatia tehtyyn väitteeseen nähden samalla perusteella. *KHO* kuitenkin katsoo, että ehdotettava säännös jättää avoimeksi sen, miten saman perusteen käsitettä tulee tässä yhteydessä tulkita. Onko esimerkiksi patentilla suojatun keksinnön keksinnöllisyyden puuttuminen aina sama peruste vai perustuuko kanne samaan perusteeseen ainoastaan, jos siinä nojaututaan esimerkiksi samaan estejulkaisuun?

Sen sijaan *KHO* pitää yllättävä ehdotettavan lain 3 luvun 21 §:ään sisältyvää ajatusta siitä, että loukkauskanne pääsääntöisesti ratkaistaisiin ennen vastakanteena nostettua mitätöinti- tai kumoamiskannetta. Tämä tarkoittaisi *KHO*:n mukaan, että patentin loukkausta koskeva asia ratkaistaisiin lähtökohtaisesti ennen kysymystä siitä, onko patentin pysyttämiseksi voimassa olemassa edes edellytyksiä.

Professori Norrgård kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettavan lain 3 luvun 20 §:n mukaan kannetta ei “voi nostaa”, jos määräaika väitteen tekemiselle ei ole päättynyt. Norrgård toteaa, että mainitulta osin lienee prosessioikeudellisesti tarkempaa säätää, että kanne on jätettävä tutkimatta, jos määräaika ei ole päättynyt. Lisäksi Norrgård katsoo, että sekä ehdotettavan lain 3 luvun 21 §:n 1 momentissa käytetyn käsitteen ”kanteen nostaminen” että saman pykälän 2 momentissa käytetyn käsitteen ”kanteen esittäminen” sijaan parempi vaihtoehto lienee käsite “kanteen vireillepano”.

4 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

8 §

Kuluttaja-asiamiehen väliaikaista kieltoa koskevan vaatimuksen käsittely

Kuluttaja-asiamiehen vaatimus väliaikaisen kiellon määräämisestä kuluttajan-suojalain, Kuluttajavirastosta annetun lain, televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain tai saatavien perinnästä annetun lain 13 §:n 1 momentin mukaisessa asiassa voidaan ratkaista, vaikka vaatimusta ei ole saatu annettua tiedoksi sille, johon vaatimus kohdistuu. Vaatimus voidaan käsitellä kirjallisessa menettelyssä.

Kuluttaja-asiamies ilmoittaa tukevansa ehdotusta, jonka mukaan laissa ei enää säädettäisi siitä, missä ajassa väliaikaista kieltoa koskeva asia on otettava käsiteltäväksi.

5 luku

Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuun

2 §

Muutoksenhaku teollisuus oikeudellisissa valitusasioissa

Markkinaoikeuden päätökseen 3 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettussa teollisoikeutta tai rekisteröintiä koskevassa valitusasiassa haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettussa asiassa muutosta ei laillisen esteen vuoksi tai muusta hyväksyttävästä syystä voida hakea määräajassa, markkinaoikeus asettaa hakemuksesta uuden määräajan muutoksenhakua varten. Uutta määräaika on pyydettävä ennen alkuperäisen määräajan päättymistä markkinaoikeudelta kirjallisella hakemuksella. Hakemukseen on liitettävä selvitys hakijaa kohdanneesta esteestä tai muusta hakemuksen perusteena olevasta syystä.

Tässä pykälässä tarkoitetun asian käsittelyyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa sovelletaan, mitä 3 luvun 13 §:ssä säädetään.

KHO ei pidä perusteltuna ehdotusta lyhentää korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehtävälle jatkovalitukselle säädettyä määräaika 60 päivästä 30 päivään. *KHO* kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että säilyttämällä nykyiset valitusmääräajat säästyttäisiin samalla ehdotetulta valitusmääräajan pidennysinstituutiolta.

Myös *PRH:n valituslautakunta* kiinnittää huomiota siihen, että valitusaika markkinaoikeuden päätökseen teollisoikeudellisissa valitusasioissa olisi vastaisuudessa hallintolainkäyttölain mukaisesti 30 päivää nykyisen 60 päivän sijasta. Valituslautakunta toteaa kokemuksensa perusteella, että jopa nykyinen valitusaika ja eräät pidemmätkin vastineiden antamiselle varatut määräajat ovat tuottaneet asianosaisille vaikeuksia muun muassa ulkomaisten päämiesten tapauksissa. Työryhmän ehdotuksen sisällyttää lakiin 30 päivän valitusajan vastapainoksi mahdollisuus pyytää uuden määräajan asettamista *PRH:n valituslautakunta* arvelee puolestaan aiheuttavan sen, että valittajat tulevat käyttämään esitettyä mahdollisuutta niin usein, että uutta määräaika koskevat hakemukset aiheuttavat merkittävää lisätyötä sekä valittajille että mainittuja hakemuksia käsittelevälle markkinaoikeudelle.

3 §

Muutoksenhaku teollis- ja tekijänoikeudellisissa riita-asioissa

Markkinaoikeuden ratkaisuun 3 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettussa teollis- tai tekijänoikeudellisessa riita- tai hakemusasiassa taikka sellaiseen asiaan liittyvässä riita-asiaassa haetaan muutosta valittamalla Helsingin hovioikeuteen. Muutoksenhaussa noudatetaan, mitä oikeudenkäymiskaassa muutoksenhausta käräjäoikeuden ratkaisuun säädetään.

Lainvoimaa vailla oleva markkinaoikeuden tuomio 1 momentissa tarkoitettussa asiassa voidaan panna täytäntöön noudattaen, mitä ulosottoaaren 2 luvussa käräjäoikeuden tuomiosta säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettun asian käsittelyyn hovioikeudessa tai korkeimmassa oikeudessa sovelletaan, mitä 3 luvun 21–25 §:ssä säädetään.

KKO kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettavan lain 5 luvun 3 §:n 1 momentin säännöksen perusteella tulkinnanvaraiseksi näyttäisi jäävän, tarkoitetaanko mainitulla viittaussäännöksellä vain oikeudenkäymiskaaren 25 luvun säännöksiä vai myös uutta 30 a lukua. *KKO* toteaa, että säännösehdotusta koskevien yksityiskohtaisten perustelujen valossa viittaussäännöksen tarkoitus on ilmeisesti koskea myös mainittua 30 a lukua. *KKO* kuitenkin katsoo, että viittaussäännöksen sanamuotoa olisi tältä osin perusteltua täsmentää.

6 luku

Erinäiset säännökset

2 §

Oikeudenkäynnin joutuisuus ja asioiden käsittelyjärjestys

Asiat on käsiteltävä markkinaoikeudessa ilman aiheetonta viivytystä kohtuullisen ajan kuluessa.

Jollei erikseen ole toisin säädetty, asiat käsitellään markkinaoikeudessa niiden vireilletulon järjestyksessä, jollei siitä ole aihetta poiketa ottaen erityisesti huomioon asian käsittelyn kesto, asian laatu ja merkitys asianosaiselle.

Teollis- tai tekijänoikeudellinen riita- tai hakemusasia, sellaiseen asiaan liittyvä riita-asia ja markkinaoikeudellinen asia voidaan määrätä markkinaoikeudessa kiireelliseksi noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 19 luvussa käräjäoikeudesta säädetään.

KHO toteaa ehdotettavan lain 6 luvun 2 §:ään liittyen, että asioiden käsittelyjärjestystä koskeva sääntely, sikäli kuin sitä ylipäätään pidetään tarpeellisena ja mahdollisena, sopisi paremmin markkinaoikeuden työjärjestykseen kuin tarkasteltavana olevaan prosessilakiin.

TEM kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettavan lain 6 luvun 2 §:ssä asioiden kiireellisyysjärjestys on toteutettu siten, että teollis- tai tekijänoikeudellisen riita- tai hakemusasian kiireellisyyskriteerit poikkeaisivat sisällöltään hieman muiden kuin OK 19 luvun soveltamisalaan nykyisin kuuluvien asiaryhmien kiireellisyysääntelystä. Säännösehdotuksen ja sen perusteluiden nojalla jää *TEM*:n mukaan epäselväksi, onko asian kiireellisyttä tarkoitus jatkossa arvioida eri tavoin eri asiaryhmissä. *TEM* ilmoittaa pitävänsä kohtuullisten käsittelyaikojen turvaamiseksi ensisijaisena keinona markkinaoikeuden riittävää resursointia. Asia tulisi käsitellä kiireellisenä vain erityistapauksissa ja silloinkin siten, että kiireellisyyskriteereitä sovelletaan tasapuolisesti samalla tavalla kaikissa asiaryhmissä.

4.3 Laki patenttilain muuttamisesta

26 §

Patenttiviranomaisen patenttihakemusta koskevaan lopulliseen päätökseen hakija voi hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Patentinhaltija tai väitteentekijä voi hakea muutosta patenttiviranomaisen väitteen johdosta antamaan lopulliseen päätökseen, jos päätös on hänelle vastainen.

PRH:n valituslautakunta esittää harkittavaksi, onko tarpeellista poistaa voimassa olevaa säännöstä, jonka mukaan, jos väitteentekijä peruuttaa valituksensa, asia voidaan kuitenkin tutkia, jos siihen on erityisiä syitä. Esimerkiksi vasta sittemmin peruutetusta valituksesta on saattanut käydä ilmi selvä rekisteröinnin este, jonka perusteella jo rekisteriviranomaisen olisi tullut kumota rekisteröinti, mikäli sillä olisi ollut tiedossa kyseinen este. *PRH:n valituslautakunta* viittaa edelleen siihen, että hallintolainkäytössä valitusviranomaisella lienee mahdollisuus ja velvollisuus toimia viran puolesta niin, että asia tulee selvitettyksi ja asia ratkaistuksi lakia noudattaen. Valituslautakunta katsoo, että työryhmän puheena oleva ehdotus saattaa johtaa tarpeettomiin jatko-oikeudenkäynteihin, mikä sotii keskittämisen tavoitteita vastaan.

4.4 Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain 3 ja 13 §:n muuttamisesta

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *korkeakouluilla* yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä mainittuja yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettua Maanpuolustuskorkeakoulua, ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja sekä korkeakoulujen alaisia tai yhteisiä erillislaitoksia;

Maanpuolustuskorkeakoulu katsoo omalta kannaltaan tärkeäksi, että hankkeen yhteydessä toteutetaan ehdotettava oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain 3 §:n 1 kohdan muuttaminen siten, että siinä viitattaisiin myös Maanpuolustuskorkeakoulusta annettuun lakiin (1121/2008).

4.5 Laki maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §

Keksinnöstä, joka 1 momentin mukaan pakkolunastetaan valtiolle, on keksinnön haltijalle maksettava kohtuullinen korvaus valtion varoista. Jollei korvauksesta sovita, voi keksinnön haltija ajaa siitä erikseen kannetta markkinaoikeudessa.

Maanpuolustuskorkeakoulu pitää tärkeänä, että hankkeen yhteydessä toteutetaan maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain 1 §:n 2 momentin muuttaminen ehdotetulla tavalla.

4.6 Laki tavaramerkkilain muuttamisesta

43 §

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta oikeutta tavaran tunnusmerkkiin loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 39 §:n 1 momentissa tarkoitetusta tavaramerkkirikkomuksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva yksityisoikeudellinen vaatimus sen estämättä, mitä 42 §:ssä säädetään.

Lausunnon pyytämisestä rekisteriviranomaiselta ja tuomioistuimen ratkaisusta ilmoittamisesta rekisteriviranomaiselle tässä pykälässä tarkoitetussa asiassa on voimassa, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 3 luvun 23 ja 24 §:ssä säädetään.

Tullihallitus kiinnittää huomiota siihen, että esimerkiksi maahantuonteihin ja kauttakuljetuksiin liittyviin veropetosrikoksiin sisältyy usein myös teollisoikeuksien loukkauksia, esimerkiksi maahantuodut savuke-erät voivat olla tuotevääreännöksiä. Tullihallituksen esittämän mukaan tällaisia asioita koskevat syyteasiat on vakiintuneen käytännön mukaan käsitelty niin sanotussa rikoksen tekopaikan tuomioistuimessa. Tullihallitus katsoo, että kun yhdessä teossa on samalla kertaa kysymys esimerkiksi sekä veropetoksesta että teollisoikeusrikoksesta, on näitä koskevat syytteet käsiteltävä samalla kertaa, ja pyytääkin asian jatkovalmistelussa selvittämään, mahdollistaisiko oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 3 § enää tällaisten teollisoikeusrikosasioiden käsitteilyn tekopaikan tuomioistuimessa.

Tullihallituksen mukaan edellä esitetty koskee soveltuvin osin myös (ainakin) tavaramerkkirikkomusta koskevaa oikeuspaikkasäännöstä. Lisäksi Tullihallitus kiinnittää huomiota siihen, että tavaramerkkirikkomusasiat käsitellään usein rangaistusmääräysmenettelyssä. Tullihallituksen mukaan asian jatkovalmistelussa tulisikin tämän vuoksi selvittää vielä eräitä menettelyyn liittyviä mahdollisesti epäselväksi jääneitä kysymyksiä, kuten esimerkiksi kysymys siitä, mikä syyttäjä (tekopaikan vai Helsingin) tulisi olemaan toimivaltainen antamaan rangaistusmääräyksen tavaramerkkirikkomusasiassa erityisesti silloin, kun samassa rangaistusvaatimuksessa vaaditaan rangaistusta myös muusta rikoksesta. Vastaavaa selvennystä Tullihallituksen mukaan kaipaisivat myös säännökset siitä, mille syyttäjäviranomaiselle rangaistusvaatimuksen vastustamiset osoitetaan, ja mikä tuomioistuin mainituissa tilanteissa on toimivaltainen käsittelemään asian.

Muutosta rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen tavaramerkkiasiaissa voi hakea hakija, jos päätös on hänelle vastainen tai asia on jätetty sillensä. Rekisteröintiä vastaan tehdyn väitteen johdosta rekisteriviranomaisen tekemään lopulliseen päätökseen saa hakea muutosta se, jolle päätös on vastainen.

PRH:n valituslautakunta esittää harkittavaksi, onko tarpeellista poistaa voimassa olevaa säännöstä, jonka mukaan, jos väitteentekijä peruuttaa valituksensa, asia voidaan kuitenkin tutkia, jos siihen on erityisiä syitä. Esimerkiksi vasta sittemmin peruutetusta valituksesta on saattanut käydä ilmi selvä rekisteröinnin este, jonka perusteella jo rekisteriviranomaisen olisi tullut kumota rekisteröinti, mikäli sillä olisi ollut tiedossa kyseinen este. PRH:n valituslautakunta viittaa edelleen siihen, että hallintolainkäytössä valitusviranomaisella lienee mahdollisuus ja velvollisuus toimia viran puolesta niin, että asia tulee selvitettyksi ja asia ratkaistuksi lakia noudattaen. Valituslautakunta katsoo, että työryhmän puheena oleva ehdotus saattaa johtaa tarpeettomiin jatko-oikeudenkäynteihin, mikä sotii keskittämisen tavoitteita vastaan.

4.7 Laki mallioikeuslain muuttamisesta

Mallin rekisteröintihakemusta koskevaan rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen hakija voi hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Rekisteriviranomaisen rekisteröintiä vastaan tehdyn väitteen johdosta tekemään lopulliseen päätökseen saa hakea muutosta se, jolle päätös on vastainen.

PRH:n valituslautakunta esittää harkittavaksi, onko tarpeellista poistaa voimassa olevaa säännöstä, jonka mukaan, jos väitteentekijä peruuttaa valituksensa, asia voidaan kuitenkin tutkia, jos siihen on erityisiä syitä. Esimerkiksi vasta sittemmin peruutetusta valituksesta on saattanut käydä ilmi selvä rekisteröinnin este, jonka perusteella jo rekisteriviranomaisen olisi tullut kumota rekisteröinti, mikäli sillä olisi ollut tiedossa kyseinen este. PRH:n valituslautakunta viittaa edelleen siihen, että hallintolainkäytössä valitusviranomaisella lienee mahdollisuus ja velvollisuus toimia viran puolesta niin, että asia tulee selvitettyksi ja asia ratkaistuksi lakia noudattaen. Valituslautakunta katsoo, että työryhmän puheena oleva ehdotus saattaa johtaa tarpeettomiin jatko-oikeudenkäynteihin, mikä sotii keskittämisen tavoitteita vastaan.

4.8 Laki kaupparekisterilain muuttamisesta

29 §

Rekisteriviranomaisen päätökseen, jolla rekisteröiminen on evätty tai rekisteröinti kumottu, haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

Haettaessa muutosta paikallisviranomaisen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen noudatetaan, mitä valittamisesta rekisteriviranomaisen päätökseen säädetään.

PRH esittää, että ehdotettavan 29 §:n 1 momentti säädetään kuulumaan: ”Rekisteriviranomaisen päätökseen, jolla rekisteröiminen on evätty, haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin patentti- ja rekisterihallituksesta annetussa laissa (575/1992) säädetään.” Vastaava tulisi ottaa huomioon myös ehdotuksessa patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 5 §:ksi.

4.9 Laki kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta

45 §

Muutoksenhaku Eviran päätökseen

Tämän lain nojalla annettuun Eviran päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (/).

MMM esittää ehdotettavaan 45 §:n 2 momenttiin liittyen, että säännös rajoittaisi ehdotettavan lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa soveltamisen vain asioihin, joissa valitetaan Eviran päätöksistä. *MMM* toteaa, että tarkoitus lienee kuitenkin soveltaa viimeksi mainittua lakia kaikkiin markkinaoikeudessa käsiteltäviin riita-asioihin ja loukkauskanteisiin. Tämän vuoksi *MMM* esittää, että ehdotettava 45 §:n 2 momentti siirrettäisiin lain 46 §:n 2 momentiksi ja että 46 §:n otsikko muutettaisiin muotoon ”Oikeuspaikka riita- ja valitusasioissa”.

Oikeuspaikka rikosasioissa

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta kasvinjalostajanoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 41–43 §:ssä tarkoitetusta rikkomuksesta käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva yksityisoikeudellinen vaatimus sen estämättä, mitä edellä 46 §:ssä säädetään.

Lausunnon pyytämisestä Eviralta ja tuomioistuimen ratkaisusta ilmoittamisesta Eviralle tässä pykälässä tarkoitetussa asiassa on voimassa, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 3 luvun 23 ja 24 §:ssä säädetään.

MMM ei ilmoittamansa mukaan sinänsä vastusta sitä, että mitättömäksi julistamista koskevassa asiassa lausunnon pyytäminen olisi markkinaoikeudessa harkinnanvaraista ja että lausunnon pyytämisestä riita-asiassa säädettäisiin ehdotettavassa laissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa. *MMM*:n näkemyksen mukaan ehdotettava kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 47 §:n 3 momentti ei kuitenkaan ole oikea kohta mainitulle viittaukselle, koska säännös koskisi vain rikosasioita. *MMM* lisäksi katsoo, että ehdotettavassa kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 47 §:n 3 momentissa tarkoitettu tuomioistuimen ratkaisusta ilmoittaminen Eviralle (”tässä pykälässä tarkoitetussa asiassa”) viittaamalla markkinaoikeuden velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisuista voi aiheuttaa sekaannusta, koska rikosasiat kuuluvat käräjäoikeuteen.

MMM esittääkin, että kasvinjalostajanoikeudesta annettuun lakiin lisättäisiin uusi 47 a § lausunnon pyytämisestä sekä rekisteriviranomaiselle tehtävistä ilmoituksista. Pykälässä tulisi *MMM*:n esittämän mukaan viitata sekä ehdotettavan lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 3 luvun 8 ja 23 §:ssä tarkoitettuun että muiden tuomioistuinten mahdollisuuteen pyytää lausunto Eviralta. Näin mahdollisuus lausunnon pyytämiseen koskisi selkeästi sekä riita-, valitus- että rikosasioita ja kaikkia tuomioistuimia. Lisäksi pykälään tulisi *MMM*:n mukaan sisällyttää viittaus ehdotettavan lain oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 3 luvun 24 §:n mukaiseen tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta Eviralle. Näin meneteltäessä voitaisiin sekaannusta aiheuttava, ehdotettava kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 47 §:n 3 momentti poistaa tarpeettomana.

4.10 Laki tekijänoikeuslain muuttamisesta

54 §

Jos asianosainen kieltäytyy 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä, asia voidaan asianosaisen hakemuksesta saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi. Jos tuomioistuin on myöntänyt momentin 2–4 kohdassa tarkoitetussa asiassa luvan ja päätökseen haetaan muutosta, lupa ja sen ehdot ovat voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu tai ylempi tuomioistuin valitusta käsitellessään toisin määrää.

ÄKT kiinnittää huomiota siihen, että tekijänoikeuslain 54 §:ssä on säännöksiä riitojen ratkaisusta tietyissä oikeuksien yhteisvalvontaan liittyvissä tilanteissa, mutta laissa ei ole selkeää ja kattavaa säännöstä siitä, kuinka yhteisvalvontajärjestöjen ja oikeuksia käyttävien tahojen väliset korvausriidat ratkaistaan. ÄKT toteaa, että mikäli tekijänoikeudelliset riita-asiat päätetään keskittää markkinaoikeuteen, olisi perusteltua antaa markkinaoikeudelle samalla erityinen toimivalta käsitellä kaikki tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestöjen ja oikeuksien käyttäjien erimielisyydet, jotka liittyvät järjestöjen Suomessa yleisesti soveltamien tai ehdottamien tariffien tasoon ja muihin ehtoihin. ÄKT esittääkin tekijänoikeuslain 54 §:n 1 momenttiin lisättäväksi uusi 1 kohta seuraavasti:

”Asia ratkaistaan erimielisyyden sattuessa välimiesmenettelyssä, jos kysymys on:

1) Tekijänoikeuksien käyttäjien ja lukuisia alan tekijöitä tai muita oikeudenhaltijoita edustavan järjestön soveltamien tai ehdottamien tariffien tasoon ja muihin ehtoihin liittyvästä riidasta. Käyttäjän on menettelyn aikana suoritettava järjestön yleisesti soveltaman tariffin mukainen korvaus tai mikäli sellaista ei ole välimiesten määräämä käytöstä väliaikaisen suoritettavan korvaus. Osapuoli voi milloin tahansa menettelyn aikana pyytää välimiehiä määräämään käytöstä väliaikaisesti suoritettavan korvauksen määrä ja käytön muut ehdot.”

61 a §

Syyte rikoslain 49 luvun 1, 3, 4 ja 5 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta sekä tämän lain 56 a–56 f §:ssä tarkoitettusta rikoksesta käsitellään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 4 luvussa tarkoitettussa käräjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettusta rikoksesta johtuva yksityisoikeudellinen vaatimus sen estämättä, mitä 61 §:ssä säädetään.

OKM toteaa, että asiallisesti ehdotettava tekijänoikeuslain 61 a §:n 1 momentti vastaa pääosin nykytilaa. Myös radio- ja televisiolähetystyisiä koskevien tekijänoikeuslakiin perustuvien rikosasioiden osalta oikeuspaikka määräytyisi tulevaisuudessa mainitun säännöksen mukaisesti. *OKM*:n mukaan muutoksella yhtenäistettäisiin tekijänoikeudellisten rikosasioiden oikeuspaikkasäännökset. *OKM* lisäksi katsoo, että ehdotettavan tekijänoikeuslain 61 a §:n 2 momentin mukaisen mahdollisuuden olemassaolo on varsin perusteltua rikosasioiden käsittelyn helpottamiseksi.

4.11 Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

3 §

Oikeudenkäyntimaksu

Riita-, rikos-, alustus- ja muutoksenhakuasian, ylimääräistä muutoksenhakua koskevan asian sekä hallinto-oikeudessa myös muun lainkäyttöasian käsittelystä peritään oikeudenkäyntimaksua seuraavasti:

Tuomioistuin	euroa
korkein oikeus	
– rikosasia	111
– muu asia	223
korkein hallinto-oikeus	223
hovioikeus	
– rikosasia	89
– muu asia	179
hallinto-oikeus	89
käräjäoikeus	
– rikosasia ja ulosottolain mukainen muutoksenhakuasia	79
– maa-oikeusasia ja riita-asia, jonka käsittely päättyy	
– kirjallisessa valmistelussa	79
– suullisessa valmistelussa	111
– yhden tuomarin kokoonpanossa toimitetussa pääkäsittelyssä	145
– täysilukuisessa kokoonpanossa toimitetussa pääkäsittelyssä	179
markkinaoikeus	
– teollisoikeudellinen riita-asia	500
– muu asia	250
työtuomioistuin	223

OKM katsoo, että vaikka oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa olisi vastaisuudessa hieman korkeampi kuin yleisissä tuomioistuimissa, on sitä pidettävä kohtuullisena.

4.12 Ruotsinkieliset säännösehdotukset

Professori Norrgård toteaa, että ruotsinkielinen käännös on hyvin tehty. *Norrgård* huomauttaa ainoastaan, että ehdotetussa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa on virheellisesti käytetty sanontaa “väcka ett ärende”, kun olisi pitänyt käyttää sanontaa ”hängiggöra ett ärende”. *Norrgård* toteaa, että ilmaisua “väcka” käytetään ainoastaan, kun kysymys on kanteesta (“väcka talan”). Tämä olisi *Norrgårdin* mukaan myös sopusoinnussa oikeudenkäymiskaaren sanamuodon kanssa (ks. esim. RB 8:1: “Ett ansökningsärende hängiggörs ...”).

LIITTEET

LAUSUNTOPYYNNÖT TYÖRYHMÄMIETINNÖSTÄ TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUSASIOIDEN KESKITTÄMINEN MARKKINAOIKEUTEEN, OIKEUSMINISTERIÖN MIETINTÖJÄ JA LAUSUNTOJA 28/2010

Valtiovarainministeriö*
Opetusministeriö (Opetus- ja kulttuuriministeriö)*
Maa- ja metsätalousministeriö*
Liikenne- ja viestintäministeriö*
Työ- ja elinkeinoministeriö*

Ahvenanmaan maakunnan hallitus*

Eduskunnan oikeusasiamies

Korkein oikeus*
Korkein hallinto-oikeus*

Helsingin hovioikeus*
Vaasan hovioikeus

Etelä-Karjalan kärjäoikeus
Helsingin kärjäoikeus*
Oulun kärjäoikeus*
Vantaan kärjäoikeus*
Varsinais-Suomen kärjäoikeus

Markkinaoikeus*

Helsingin hallinto-oikeus*

Elintarviketurvallisuusvirasto*
Finanssivalvonta*
Kilpailuvirasto
Kuluttaja-asiamies*
Maanpuolustuskorkeakoulu*
Patentti- ja rekisterihallitus*
Patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunta*
Tullihallitus*
Valtakunnansyyttäjänvirasto*
Viestintävirasto

Akava ry
Amer Sports Oyj*
Av-Tuottajien Tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry
Business Software Alliance BSA
Elinkeinoelämän Keskusliitto ry*
Esittävien Taiteilijoiden ja Äänitteiden Tuottajien Tekijänoikeusyhdistys
Gramex ry*
Keskuskauppakamari*
Kone Oyj
Kopioisto r.y.*
Luovan työn tekijät ja yrittäjät (Lyhty)
Lääketeollisuus ry*
Mainostajien liitto – Annonsörernas förbund ry*
Markkinointiviestinnän Toimistojen Liitto MTL ry
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry*
Metso Oyj
Nokia Oyj*
Orion Oyj*
Oy Karl Fazer Ab
Patentti-Insinöörit ry*
Sanasto ry
Sanoma Oyj*
Suomen Ammattiliittojen Keskusliitto SAK ry*
Suomen Asianajajaliitto*
Suomen Audiovisuaalisen Alan Tuottajat – SATU ry
Suomen Journalistiliitto – Finlands Journalistförbund ry*
Suomen Keksijän Keskusliitto KEKE ry*
Suomen Kirjailijaliitto r.y.*
Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry*
Suomen Muusikkojen Liitto ry*
Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry*
Suomen peliohjelmisto- ja multimediateollisuusyhdistys – FIGMA ry*
Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry*
Suomen Yrittäjät ry*
Suomen Ääni- ja kuvatallennetuottajat ÄKT ry*
Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry*
Tekijänoikeuden käyttäjien neuvottelukunta*
Tekijänoikeuden Tiedotus- ja Valvontakeskus ry*
Teknologiaeteollisuus – Teknologiindustrin ry*
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry*
Viestinnän Keskusliitto ry*
Visuaalisen Alan Taiteilijoiden Tekijänoikeusyhdistys
Kuvasto ry
Wärtsilä Oyj Abp
Yleisradio Oy*

IPR University Center*
Suomen AIPPI ry*
Suomen Anti-piratismiyhdistys*
Suomen Tekijänoikeudellinen Yhdistys r.y.
Suomen teollisoikeudellinen yhdistys r.y.*

Professori Antti Jokela, Turun yliopisto
Professori Olli Mäenpää, Helsingin yliopisto
Professor Marcus Norrgård, Svenska handelshögskolan*
Professori Rainer Oesch, Helsingin yliopisto
Professori Tuomas Ojanen, Helsingin yliopisto
Professori Veli-Pekka Viljanen, Turun yliopisto
Professori Kaarlo Tuori, Helsingin yliopisto

* tähdellä on merkitty ne viranomaiset, yhteisöt ja asiantuntijat, jotka ovat toimittaneet lausuntonsa.

MUUT LAUSUNNOT

Outotec Oyj
Rautaruukki Oyj
Rinnakkaislääketeollisuus ry
Teatteri- ja Mediatyöntekijät ry
Valio Oy

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7105
ISBN 978-952-259-141-8(PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO
www.om.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 STATSRÅDET
www.jm.fi